

- Фаолиятдаги исломий жамоатлар сони кўпайиши Умматнинг бўлинишига олиб борадими?!...
- Сиёсий онгнинг Уммат ҳаётидаги қиймати (2)
- Яхудийларнинг тинчлик харакатлари... сионизмнинг яна бир башараасидир!! (2)
- Одамлардан сўраш кишининг охирги касбидир

**Россия Уммат лойиҳасига (Исломий
Халифаликка) қарши диний мустам-
лакачилик урушига кирмокда**

الوعي

Кенг қамровли-фикрий-сақоғий журнал
www.al-waie.org

АЗИЗ ЁЗУВЧИЛАРГА

- «Ал-Ваъй»да чиқадиган мавзуларни олдиндан изн олмасдан турраб қайта нашр килиш жоизидир. Факат «ал-Ваъй» журнали маңба сифатида кўрсатиб ўтилиши лозим.
- «Ал-Ваъй» факт илгари нашр килинмаган мавзуларнинга кабул килиади. Агар илгари нашр килинган мавзу бўлса, уни ёзиб юборувчи олинган маңбани кўрсатиб ўтиши шарт.
- «Ал-Ваъй» юборилган мавзуларни тузатиш хукукини ўзидаги саклаб колади ва нашрга кабул килинмаган мавзуларни эгаларига қайтариб юбориши мажбурятини олмайди.
- Маколада келтирилган Куръон оялларининг ҳаммасини ракамини кўрсатишингизни, оят ва хадисларни белгилаб кўйишингизни ҳамда Пайғамбар ﷺ хадислари ровийларини кўрсатишингизни сўраймиз.

НУСХА БАХОСИ

Ливан	1000 Ливан лираси
Германия	1 евро
АҚШ	2,5 АҚШ доллари
Канада	2,5 Канада доллари
Австралия	2,5 Австралия доллари
Британия	1 фунт стерлинг
Швеция	15 Швеция кронаси
Дания	15 Дания кронаси
Бельгия	1 евро
Швейцария	2 Швейцария франки
Австрия	1 евро
Покистон	1 АҚШ доллари
Туркия	1 АҚШ доллари
Яман	40 риэл

ХАБАР ЙЎЛЛАШ УЧУН

info@al-waie.org

Qышбу сонга:

– Ал-Ваъй сўзи: Россия Уммат лойихасига (Исломий Халифа-ликка) қарши диний мустамлакачилик урушига кирмоқда.....	5
– Матбуот баёноти: Ҳалабнинг қулаши қўзғолон тугаганини эмас балки навбатдаги босқич бошланганини англатади	16
– Фаолиятдаги исломий жамоатлар сони кўпайиши Умматнинг бўленишига олиб борадими?!.....	19
– Сиёсий онгнинг Уммат ҳаётидаги қиймати (2)	32
– Яхудийларнинг тинчлик ҳаракатлари...сионизмнинг яна бир башарасидир!! (2)	41
– Фикрий мулкчилик ҳуқуқи ва унга алоқадор ҳукмлар	47
– Олам мусулмонлари ҳабарлари	53
– Куръони Карим сұхбатида	59
– Жаннат bogлари: Ризқ Аллоҳдан	70
– Қалбларга вақти-вақти билан ором бериб туринг: Одамлардан сўраш кишининг охирги касбидир	73
– Сўнгги сўз: Йирик иқтисодий кучлар бирлашиб Трампни изоляция қилиш (яккараб қўйиш) билан таҳдид килмоқда	75
– Трампнинг миллий хавфсизлик масаласи бўйича маслаҳатчиси: Ислом саратондир, мен у билан уруш ҳолатидаман.....	76

МАВЗУ ЙЎЛЛАШ УЧУН

subjects@al-waie.org

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

РОССИЯ УММАТ ЛОЙИҲАСИГА (ИСЛОМИЙ ХАЛИФАЛИККА) ҚАРШИ ДИНИЙ МУСТАМЛАКАЧИЛИК УРУШИГА КИРМОҚДА

Давлатлар бошқараётган ҳар қандай урушда урушга кирган давлатларнинг ҳокимлари уруш эълон қилинишини оқлаш учун баҳона-сабабларни келтириши керак бўлади. Бу сабаблар кўпинчча ҳақиқий бўлмайди. Ҳокимлар бу сабабларга халқини ишонтириш учун сохта сабабларни яратадилар ёки сабабларга муҳитни тайёрлайдилар ёки сабабларни пайдо қилишга душманни тортадилар ва ёки йўқ сабабни бор деб даъво қиласидилар.

Ислом ва мусулмонларга қарши Америка бошқараётган оламий уруш ҳақида айтадиган бўлсак, бу урушда биз айтиб ўтган сохта сабабларни яратиш, муҳитни тайёрлаш, душманни тортиш ва йўқ сабабни бор деб даъво қилиш каби ишларнинг барчаси жамланган... ва бу уруш учун «терроризмга қарши кураш» деган шиор ҳам ўйлаб топилган. Америка олам давлатларини шу шиор асосида кўзғади ва ҳатто бу шиор оламий шиорга айланди. Бунинг натижасида мусулмонлар юртларига аралашиб, уларнинг конини бемалол тўкиш, ор-номусларини топташ, динларига хужум қилиш, уларнинг устида Халифалик низоми ўрнатилишига йўл қўймай кофир илмоний режимларни ўрнатиш, мустамлакачи кофирларга малай бўлган ҳокимларни ўрнатиб қўйиш учун ана шу шиор рўкач қилинадиган бўлди. Ҳатто мусулмонлар юртларидаги давлатлар ҳаритасини «янги Ўрта Шарқ лойиҳаси» дея номланган лойиҳа орқали янгидан ўзгартириш учун ҳам шу шиор баҳона қилинадиган бўлди. Охири бу уруш аслида Исломга қарши ва унинг Халифалик давлатини тиклаш лойиҳасига қарши уруш эканлиги, терроризм деганда мустамлакачилар Исломни, террорчилар деганда эса Аллоҳ ҳукмини ер юзида ўрнатишга ҳаракат қилаётган мусулмонларни кўзда тутишлари ҳеч кимга сир бўлмай қолди.

Россиянинг Исломга ва унинг буюк Халифалик лойиҳасига қарши олиб борилаётган бу золимона урушдан оладиган улуши нимадан иборат?

Россия – коммунистик мабда қулаб, унга тобе давлатлар системаси тарқалиб кетганидан кейин – яна империя бўлиш ҳақида фикрлай бошлади. Чунки, Россия ўзининг Совет Иттифоқи эга бўлган ҳарбий қудратнинг кўпига меросхўр бўлиб қолганини кўрди. Шунинг учун Россия халқаро кураш майдонига «терроризмга қарши уруш»дан ўзига бирон улуш бўлиши илинжида қадам кўйди ва Обама истагига биноан Сурияга аралашувда иштирок этди. Россия Америка билан келишиб олган баъзи ўлжалар эвазига Обама давлати манфаатлариға хизмат қиладиган бўлди... Бунда Европани бу минтақани янгидан мустамлака қилишда рақобатлашишдан йироқлатиш ҳам мақсад қилинди.

Русларнинг Сурияга – «терроризмга қарши уруш» шиори остида эълон қилинган – бевосита аралашувидаги эътиборни энг кўп тортадиган нарса америкаликлар ва русларнинг ўзаро келишиб харакат қилишлари бўлди. Чунки бу аралашув 2015 йил 30 сентябрда, яъни Обаманинг Путин билан 2015 йил 29 сентябрда БМТ бош ассамблеяси сессияси йигинларидан алоҳида учрашишининг эртаси куни бошланди. Бу тил бириктирув Америка ташқи ишлар вазири Керрининг рус ҳамкасби билан Америка бошчилик қилаётган тил бириктирув доирасида ўзаро келишиб олиши билан янада аниқ кўзга ташланди. Бу тил бириктирувда Америка малайларига роллар тақсимланди. Бошқаларга эса бу урушда Америка кўйган шартлар бўйича ва унинг бошчилигига иштирок этиш вазифаси юкланди. Аммо нега бутун эътибор айнан Сурияга қаратилди? Чунки Сурия малай ҳокимларга қарши кўтарилган барча қўзғолонлар орасида барадла эълон қилишда ва позицияда энг содиги-тўғриси бўлди, Ғарб режаларини энг қаттиқ туриб рад қилди ва ўзига етган мусибатларга энг кўп сабр қилди. Чунки Сурия Америкага малай режимга жиддий қаршилик кўрсатди. Бу малай режим Сурияга энг жирканч зўравонлик, хорлаш, залолатга солиш, қашшоқ қилиш, бир четга суриб кўйишдан иборат турли-туман азобларни тоттириб келган эди... Шунинг учун Сурия Американинг Башар ўрнига бошқа малайни олиб келиш режасини қатъян рад этди ва Американинг Женева конференцияси орқали юклашга уринган ечимларини қатъян рад этди.

Русларнинг аралашувидаги баҳона-сабаблар:

Ислом ва мусулмонларга қарши олиб борилаётган бу ифлос урушга киришда ўз халқининг қўллаб-куватловига эришиш учун Россия келтирган баҳона-сабаблар ҳақида айтадиган бўлсак, у

бунинг учун дин ва озчилик миллатлар торини чертди (яъни, динни ва озчилик миллатларни ҳимоя қилишни сабаб қилиб келтириди). Россия ўз халқига, бу урушга кириш Россия манфаати учундир, чунки бу насронийлик дини душманлари бўлган террорчиларга қарши урушдир, бу террорчилар ўз террорлари билан оламни янгидан мустамлака қилишмоқчи, Россия ҳам уларнинг нишонида, дея тасвирлади. У мусулмонлардан хавфсираш, нафратланиш туйғуларини қўзгади ва мусулмонлар билан бўлган урушлар тарихини кавлади. Россия, мусулмонлар бизга ҳам етиб келиб бизга ўз динини мажбуран юкламоқчи. У ўз халқига ўзи кирган бу урушни муқаддас уруш қилиб кўрсатадиган барча баҳона-сабабларни рўкач қилди. Россия шу мақсадда ортодокс (православ) черковини ишга солди. Бу черков ичкари ва хорижда зўр бериб иш олиб борди. Унинг бутун фаолияти шарқ масиҳийларининг мажбуран кўчириб юборилаётгани ҳакида жар солиш, Ўрта Шарқдаги масиҳийларни ҳимоя қилишни талаб қилиш, масиҳийларни терроризмга қарши туришга ва бошқа черковларни шу черков билан худди шу мақсад йўлида бирлаштиришга чақириш бўлиб қолди. Бунинг тафсилотлари куидагича:

Путин режими ҳам капиталистик Ғарб давлатларидағи бошқа режимлар ҳокимлари диндан ўзларининг кенг мақсадлари йўлида фойдаланишаётгани каби ўзининг терроризмга қарши урушида рус ортодокс черковини ишга солмоқда. Бу черков ўзининг 125 миллион тарафдори борлигини даъво қиласи. Шунинг учун Путин режими Россия ичкарисида ва ташқарисида халқ қўллаб-куvvatловига эришиш учун ва рус аскарларининг «терроризмга қарши уруш» шиори остида қилаётган жиноятларини олқишлишга эришиш учун шу черковдан фойдаланишга уринди ва ҳамон уринмоқда. Шу мақсадда Путин режими ортодокс черков вазифасини кенгайтиришга киришиб унга бошқа черковлар (қибитийлар, католиклар...) билан бирлашиб Исломга қарши «терроризмга қарши уруш» деган баҳона остида ва масиҳийларни ёки озчилик миллатларни ҳимоя қилиш деган баҳона билан сафарбарликни пайдо қилиш ва бу режимнинг минтақанинг мусулмон аҳлига қарши қилаётган босқинчилигини халқаро майдонда қўллаб-куvvatланишини пайдо қилиш вазифасини бажаришни буюрди. Бу воқелик олдида ўзимизни икки очкўз етакчи: давлатнинг очкўз бошлиги Путин ва черков бошлиғи Кирилл қаршисида кўрамиз.

Путин ҳақида айтадиган бўлсак, у рус империясини қайта тиклаб унинг яна «буюк чор Россияси» бўлишига ҳаракат қиляпти. Ёки ўзининг исмини рус империяси тарихидаги буюк императорлар исми қаторига қўшмокчи. Руслар назарида ўзларининг ҳокимларини императорларга айлантирадиган абадийлаштириш ишларидан баъзиси қуидаги икки ишдир:

1 – Кўпроқ ерларни босиб янада кенгайиш ва бу ерларни давлат таркибиغا қўшиб уни кенг қулоч ёйган империяга айлантириш. Ҳар бир император шунга ҳаракат қилган. Россия бошида бир князлик бўлган ва кейинчалик кенг қулоч ёйган империя бўлиш даражасига етиб ҳар бир император даврида кенгая бошлаган...

2 – Россия ўзини географик жойлашиш жиҳатидан қамалиб қолган деб ҳисоблаб келган. Шунинг учун илиқ сувларга чиқиб бориш деган ғояга доимо интилиб келган. Чунки Россия йирик материк давлат бўлиб у тарихда географик жиҳатдан ёпиқ денгизлар ёки музлаган сувлар муаммосидан кийналиб келган. Шунинг учун у доимо очиқ денгизларга ёки ҳозиргиларнинг таъбири билан айтганда илиқ сувларга чиқишга доимо интилиб келган. Россия ўз худудидан ташқаридаги минтақалар устидан хукмрон бўлишга доимо қаттиқ уриниб келди...

Демак Россия давлати худуди кенгайиш асосига курилади. Шунинг учун бу ҳудудни унинг императорлари ўзгармас деб ҳисоблашмаган. Илиқ сувларга чиқиб бориш рус императорларининг энг муҳим мақсадларидан бири бўлиб келди... Бунда Россия фақат кучга таянади. Бундай қараш Совет Иттифоқи пайдо бўлишидан олдинги даврлардан буён мавжуддир. Руслар буюк императорлар деб ҳисоблайдиган Елизавета, Пётр, Александр биринчи... буни амалга ошириб келишган. Кейинчалик коммунистик мабдани қабул қилиш билан Россия бу мақсадни мана шу мабда номи билан осон амалга оширишга эришди. Совет Иттифоқи қулаб унинг системаси тарқалиб кетганидан кейин эса Россия майдони қисқариб кичрайди. Ҳозир Россия Путин даврида янгидан кенгайишга ҳаракат қилмоқда...

Шундан келиб чиқиб демак, Америка ва Европа давлатлари русларнинг очкўз истакларига мана шу нуктаи назардан туриб қарайди. Масалан, Россия яқинда Крим ярим оролини – у ерда яшайдиган русларни ҳимоя қилиш деган баҳона билан – босиб олди. Россия ўзига қўшни бошқа давлатларга ҳам худди шу назар билан қарайди. Шунинг учун Ғарбий Европа давлатлари ўз худудларида биқиниб ётган ва бу давлатларга таҳдид солаётган бу

рус ваҳшийисидан хавфда туради. Шу нуқтаи назардан бу давлатлар рус хатарини ўзларининг ҳудудларида биқиниб ётган бир мавжуд хатар деб билса, оламдаги биринчи давлат ўрнини эгаллаш борасидаги халқаро ракобат нуқтаи назаридан Америкага бўлган бир хатар деб билади. Бу давлатлар уни хатар солиш жиҳатидан олам бугун гувоҳи бўлиб турган терроризмга қарши урушдан асло қолишмайди, деб ҳисоблади. Чунки бу давлатларнинг барчаси терроризмга ёки тўғрироғи Исломга қарши курашишда бирлашса-да, лекин бу давлатлар (Европа давлатлари, Америка, Россия)дан ҳар бири – терроризм (Ислом)га қарши курашаётган бир пайтда – бири бошқасидан хавфсираб эҳтиёт бўлиб туради ва ўзининг ўзаро курашдаги позициясини мустаҳкамлашга жиддий ҳаракат қиласди. Иккинчи жаҳон урушида худди шундай бўлди. Ўша пайтда иттифокчилар меҳвари (ўқи)га Европа давлатлари кирган эди, унга Россия ва Америка ҳам қўшилган эди. Лекин булар қўлга киритган фалаба меваларини фақат Америка ва Россия териб олди. Европа эса жуда қиммат тўлади. Чунки Европа вайрон қилинган ва унинг иқтисоди энг тубан даражага тушиб қолган эди. Бунинг оқибатида Европа ўз иқтисодини оёққа тургизиш учун Америкага муҳтоҷ бўлиб қолди. Натижада бу Америка учун мустамлака қилишнинг ва Америка сиёсатига бўйин эгдиришнинг бир янги тури бўлди. Европа кенгайиш, босиб олиш ва илиқ сувларга чиқиб боришга доимо кўз тикиб келаётган қўрқинчли рус айигидан ўзини ҳимоя қилиш учун Америка кучларини Европада ушлаб туриш тўғрисида Америкага ялинадиган бўлди... Ҳозир ҳам халқаро кураш жиҳатидан терроризмга қарши урушга нисбатан худди шундай муносабатда бўлинмоқда. Бу нуқтаи назардан Давлат ташкилоти тутатилиб терроризмга қарши уруш ниҳоясига етгани эълон қилинган тақдирда позициялар бошдан оёқ ўзгариб кетиши мумкин ёки позициялар ва иттифоклар тезда алмашиниб кетиши ва яширин мақсадлар юзага чиқиб қолиши мумкин. Шундан келиб чиқиб айтадиган бўлсак, бу давлатларнинг бу урушдаги ички режалари бир-бирига киришиб кетгани, бир-биридан бошқачалиги, бир-биридан йироқлиги, бир-бирига зидлиги кўринади...

Зоҳирдан қараганда Путин терроризмга қарши уруш қилмоқчи. Аслида эса у шу баҳонада Исломнинг халқаро саҳнага қайтишига қарши курашиш мақсадини кўзлаяпти, бунга у мусулмонларнинг Халифалик давлатини тиклашларига йўл қўймаслик орқали эришмоқчи. У шунингдек Сурияни бошқарадиган ҳар қандай янги режим даврида ҳам Суриядаги рус ҳарбий кучларининг туришини сақлаб қолмоқчи балки бунга зўрлик билан эришмоқчи ҳам

бўляпти... Россия бугун Асад режимини сақлаб қолишга умид боғламоқда. Чунки бу режимни, русларнинг Ўрта ер денгизи шарқидаги нуфузини сақлаб қолувчи кафолат, деб ҳисоблади. Бу режим рус денгиз базалари учун илиқ сувлар соҳилида жойлашиш имконини очиб беради. Россия ҳозир Суриядаги курашга мана шу эшикдан кириб аралашмоқда. Россияга бунда ёрдам берадиган нарса Асад режимининг сақланиб қолиши ёки бу режим ўрнига келадиган яна бир малай режимнинг, русларнинг Ўрта ер денгизининг илиқ сувларида мавжуд бўлиб туриши, борасидаги манфаатларини кафолатлашидир... Доимо илиқ сувларга чиқишига интилиб келган рус «айифи» ўзининг миллий мақсадларини халқаро принциплар ва регионал манфаатлар деган никоб билан ўраб келмоқда ва масихийларни ва озчилик миллатларни ҳимоя қилиш принципини ўртага ташламоқда. Шунга ҳаракат қилар экан у бамисоли чангали оғир бўлган бир айиқдир.

Кирилл эса рус православ черкови бошлиғи мансабини эгаллаганига ҳали уч йил тўлгани йўқ. У патриарх Алексей иккинчи ўрнини эгаллаб бу черковга бошлиқ бўлди. Маълумки патриарх Алексей ичкаридаги черковни унинг хориждаги, аниқроғи АҚШдаги бўлимлари билан бирлаштиришга муваффақ бўлди. Бу эса бир диний ва сиёсий ютуқ бўлиб, Россиянинг халқаро майдонга қайтишига хисса қўшди. У, яъни Кирилл сиёсатга ва чор Россиясини тирилтиришга интиладиган диний шахсиятдир. У бу йўналишни кучайтириш учун ўзининг мавқесидан фойдаланмоқда. Унинг бу йўналишдаги интилиши олам билан боғлайдиган ақидавий кўприклар ётқизиш орқали Путиннинг интилиши ва император бўлиш истаги билан мос келади. Ҳатто уни рус ортодокс черковининг энг машхур патриархларидан бири, йирик ислоҳотчи ёки энг катта ҳоким деган унвон олган патриарх Никон (1605м – 1681м) йилга ўхшатишади. Патриарх Никон руҳий ҳокимиятга ва мисли кўрилмаган кучли таъсир ва сиёсий нуфузга эга бўлган. Патриарх Кирилл шахсияти ҳам шундай. Чунки у сиёсат томонига мойилдир. Шунинг учун у сиёсатчи ва дипломат даражасидаги рус патриархидир. Унинг роли фақат черков доирасидагина бўлиб қолмасдан балки чор Россиясини тирилтиришда энг муҳим ва энг хатарли ролни ўйнаш даражасигача етмоқда. У буни диний эътиқоддан фойдаланиш ва олам билан боғлайдиган ақидавий кўприкларни ётқизиш орқали амалга оширмоқчи. Бу рол Американи ташвишга солмоқда. Буни Америка ташқи ишлар вазирлигининг ўтган йили чиқсан ҳисботи аниқ кўрсатиб турибди. Унда жумладан шундай дейилади: «Рус

ортодокс черкови ўзининг Россияда тобора сиёсий нуфузга эга бўлаётганига гувоҳ бўлмоқда». Ҳисоботда: «Баъзи кузатувчилар рус ортодокс черковининг сиёсий ҳукмронлиги ортиб бораётганидан ташвиш билдиришмоқда. Чунки рус расмийлари ўз сиёсаларида доимо черков масъулларининг раъйига қулоқ солиб келишган ва бу черков парламентда муҳокамага қўйиладиган ҳар қандай қонунни ўрганиб чиқиш ҳуқуқига эга», деган сўзлар ҳам келган. (Шарқул Авсат, Эмил Амин 2011 йил 6 декабр).

Рус черковининг ўз таълимотларидан ташқари ўз давлати сиёсати манфаатларига хизмат қиладиган сиёсий ролни ҳам ўйнаётганига кўпгина далиллар бор:

Москва ортодокс черковни ишга солмоқда:

- **Россиянинг айнан Сурия масиҳийларига эътибор қаратаётганига баъзи далиллар қўйидагилардир:**

– Россия Масиҳнинг жуда улкан бронза ҳайкалини совға қилди. Бу ҳайкал Дамашқ атрофидаги Сайден шаҳридаги «Шерубим» тоги чўққисига ўрнатилди. Унинг катталигидан уни ўрнатиш учун 3 кун кетди. Бу ҳайкал 2 минг метрдан ҳам юқорида ўрнатилгани учун уни ҳатто Ливан, Иордания ва Фаластиндандан ҳам туриб кўриш мумкин. Бу монумент 3 қисмдан иборат бўлиб, ўзида Масиҳнинг бронза ҳайкалини ва Одам билан Ҳаввонинг икки ҳайкалини бирлаштирган. (Замонул Васл, 2013 йил 20 октябр).

– Рус президенти расмий вакили Кремлнинг 50 мингга яқин суряликтининг ўзларига фуқаролик бериш ҳақидаги талабини – уларнинг жамоий талабини олиш биланоқ – кўриб чиқишга тайёрлигини билдириди. (Акс йўналиш, 2013 йил, 19 октябр).

- **Рус давлати билан унинг черкови ўртасида кучли ҳамкорлик борлигини кўрсатувчи далиллардан баъзилари қўйидагилар:**

Рус ортодокс черкови Россия ташқи ишлар вазирлиги билан – унинг рус худудларидан ташқаридаги режаларини биргаликда муҳокама қилиш учун – мунтазам мулоқотлар ўтказади. Чунки бу черковдаги баъзи эксперtlар Кремл позицияларини зўр бериб қўллаб-қувватламоқда. (Шарқул Авсат, Эмил Амин: 2012 йил 20 ноябр).

Путиннинг Россия бош вазири бўлиб туришининг якунида ва унинг иккинчи марта президент бўлишга эришиш учун олиб борган сайлов кампанияси чоғида Кирилл уни «Парвардигорнинг мўъжизаси» деб атади. (Шарқул Авсат, Эмил Амин: 2012 йил 20 ноябр).

— Президент Владимир Путин черков панихида (ибодат маросим)ларида мунтазам иштирок этиб келади. (Арабийя нет, 2015 йил 30 сентябр).

— Матбуотнинг билдиришича янги сайланган президент Владимир Путин уч ярим ой олдин кучли ғалабага эришиш учун ўз мамлакатининг кўзга кўринган диний арбобларининг кўллаб-кувватловини тўплашга ҳаракат қилиб ибодатхоналарни қайта куриш учун ўнлаб миллион долларларни ажратишни ва давлат диний мактабларни маблағ билан таъминлашини ваъда қилди. Лекин черков ташки алоқалари бўйича патриарх идораси бошлиғи митрополит Иларион президент Путиндан пул таъминоти ўрнига минтақадаги диний озчилик миллатларни ҳимоя қилиш тўғрисида қатъий ваъда беришини талаб қилди. (Шарқул Авсат, Эмил Амин: 2012 йил 20 декабр).

• **Патриарх Кирилл вазифаси сиёсий қарор чиқарувчиларнинг ғараз-мақсадлари билан мос келишини кўрсатиб турган далиллардан баъзилари қўйидагилар:**

— Патриарх Кирилл (унинг илмоний исми Владимир Гондаев) мана шундай оловли бир вазиятда Сурияга борди. Бу сафар, ортида сиёсий ғаразлар яширган бир диний сафардир. Черковдаги ташки алоқалар бўйича патриарх идораси бошлиғининг ўринбосари Николай Балашовнинг фикрича бу диний сафар русларнинг Суриядаги вазиятга аҳамият беришаётганини – бу мамлакатда бўлаётган курашни ахборот воситаларида бир томонлама ёритишда қўл келаётган «маълумот қамали»ни енгиб ўтиб – ёритиш борасида муваффақиятли бўлди. У бундай деб қўшимча қилди: «Ўрта Шарқ минтақаси охирги пайтларда бошдан кечираётган бу кризис черковнинг ташки сиёсатларга бевосита аралашуви аҳамиятини ошириди». (Нью-Йорк Таймс). Газета буни қўйидагича шарҳлади: «Рус ортодокс черкови патриархининг Сурияга қилган бу охирги сафари дин арбобларининг вазифалари сиёсий арбоблар ғараз-максадлари билан ўзаро кесишаётган майдонга ўз соясини ташлади. Бу ерда Сурия президенти Башар Асад мансабидан кетиб хокимиятни тарк қилишга мажбур бўлган тақдирда Сурия масиҳийлари келажаги борасида хавотирлар бор». (Шарқул Авсат, Эмил Амин: 2011 йил 6 декабр).

• **Рус давлатининг Суриядаги масиҳийлар ҳимояси ҳақидаги қарорни қабул қилишга ҳаракат қилганини кўрсатувчи баъзи далиллар:**

– Рус президентининг Ўрта Шарқ ва Африка мамлакатлари ишлари бўйича маҳсус вакили ва ташки ишлар вазирининг ўринбосари Михаил Богдановнинг билдиришича унинг мамлакати ҳозирги вақтда Ўрта Шарқдаги масиҳийларни ҳимоя қилиш учун БМТ қарорини чиқартириш ташаббуси бўйича БМТ инсон хуқуqlари кенгасига мурожаат қилиш эҳтимолини ўрганиб чиқмоқда. Экспертларимиз – деди у – ҳозир бундай қарор лойиҳасини тайёрлаш устида ишлашмоқда. У Москвада Шарқ масиҳийлари вазиятини муҳокама қилишга бағишлиланган думалоқ стол йиғинида қуидагиларни айтди: «Бу иш халқаро ҳамжамиятнинг Шарқ масиҳийларини ҳимоя қилиш соҳасидаги харакатларини бирлаштириш учун рус ташки ишлар вазирлиги каналлари орқали мақсадли равишда давом этмоқда». (Баъс: 2014 йил 13 ноябр).

– Рус президенти Владимир Путин Сурия президенти Башар Асад билан телефон орқали боғланиб «Суриядаги масиҳийлар ва бошқа диний озчиликларнинг экстремистлар томонидан қувғин ва ўйқ қилинаётганидан» ўзининг ташвишда эканини билдириди. (Шарқул Арабий маркази, 2016 йил, 28 сентябр).

– Лавров: «Ўрта Шарқ масиҳийлик бешигидир. Бу минтақада масиҳийлар икки минг йилдан бери яшаб келишмоқда. Биз бу минтақадаги ҳазорий структуранинг бузилишига йўл кўймаслигимиз керак».

– Рус ташки ишлар вазирлигининг инсон хуқуqlари бўйича вакили Константин Долговнинг айтишича Суриядаги масиҳий аҳоли сони қуролли низо бошланганидан бери 2,2 миллиондан 1,2 миллионга қисқарди. (Известия газетаси билан бўлган мулокот, 2015 йил 29 декабрда нашр қилинди).

• Рус черкови Суриядаги масиҳийларни ҳимоя қилиш учун бошқа черковлар билан биргаликда фаолият олиб бормоқда.

– Папа Франциск ва рус ортодокс черкови бошлиғи патриарх Кирилл Куба пойтахти Гаванада кучоқлашиб ва ўпишиб кўришди. Бу шарқлик ортодоксларнинг Римдан ажralиб чиққанига қарийб минг йил бўлганидан кейин юз берди... Папа Франциск патриарх Кирилл билан биргаликда ёпик эшиклар ортида сўзлашувларни бошлаш учун Гавана аэропортидаги хонага кириб борар экан «ва ниҳоят» деди. Папа «биз ака-укалармиз» деб қўшимча қилди... Муштарак баёнотда католик черкови бошлиғи ва энг йирик ортодокс черкови бошлиғи «узоқ ва яқин ўтмишдаги низолар натижасида етказилган жароҳатлар»дан афсусда эканликларини

билдиришди... Папа Франциск Шарқ ва Ғарб черковлари ўртасида 1054 йилда юз берган бўлинишдан буён мисли кўрилмаган бу учрашув сабабли «бирлашиш тўғри йўлга тушиб олди» деди.

– Чоршанба куни Москва ва бутун рус патриархи Кирилл черковнинг рус пойтахтидаги қароргоҳида Искандария папаси ва қибт патриархи Феодорни қабул қилди. Учрашувда рус ва Миср черковлари ўртасидаги диалогни қайта бошлаш ва ҳамкорлик уфқлари ҳамда Ўрта Шарқдаги масиҳийлар вазияти муҳокама қилинди... Патриарх Кирилл икки черков ўртасида диалог қайта бошланганидан ўзининг баҳтиёр эканлигини билдириб қуйидагиларни айтди: «Ўртамиздаги диалогни қайта бошлаш зарурдир, бу диалог 1985 йилда бошланган эди. Лекин афсуски ана шундан кейин тўхтаб қолди»... Папа Феодор ҳам ўз навбатида Миср қибт черкови рус черкови билан ҳамкорлик қилиш, ўзаро яқинлашиш ва бир-бирини тушуниш истагида эканлигини билдириб бундай деди: «Миср ва рус черковларини ташвишга солаётган кўпгина муштарак ташвишлар бор ва энг аввало Ўрта Шарқдаги масиҳийлар вазияти ташвишга солмоқда».

– Патриарх Кирил рус ва Сурия черковлари ўртасидаги алоқалар кўхна ва қадим алоқалар эканлигини ва Россиянинг доимо Ўрта Шарқдаги масиҳийларга – уларга хатар туғилган пайтда – ёрдам кўрсатишни ўз вазифаси деб билишини кўрсатиб ўтди.

• **Черков давлатни қўллаб-қувватлаётганини ва масиҳийларни ҳимоя қилиш учун терроризмга зарба беришга чақираётганини кўрсатувчи баъзи далиллар.**

– Россиядаги ортодокс черкови Москванинг Сурияда ҳаво хужумларини уюштириш ҳақидаги қарорини қўллаб-қувватлашини билдириб буни «муқаддас уруш» деб атади. (Қурайш: 2015 йил 30 сентябр).

– Рус интерфакс ахборот агентлиги умумий ишлар бўлими бошлиғи Всеволод Чаплиннинг: «Терроризмга қарши жанг бугунги муқаддас урушдир ва бизнинг мамлакатимиз бу урушда жанг қилаётган оламдаги энг фаол куч бўлиши мумкин» деган сўзларини келтирди.

– Умумий ишлар бўлими бошлиғи Всеволод Чаплиннинг билдиришича, черков Россиянинг Исломий Давлат ташкилотига хужум қилиш учун Сурияда ўзининг ҳаво кучларини жойлаштириш ҳақидаги қарорини қўллаб-қувватлади. У «Бу қарор халқаро ҳукуққа, халқимиз ақлиятига ва мамлакатимиз Ўрта

Шарқда доимо ўйнаб келаётган ўзига хос ролга мос келади» деб қўшимча қилди.

Россиянинг парчаланиб қулашга тайёр турган ранг-баранг федератив тузилмаси

Россиядаги давлат вужуди бир тўп зиддиятлар асосига қурилган бўлиб, буни тушуниб олиш, ўқиб-ўрганиб чиқиш керак бўлади. Чунки бундай қилиш бу мамлакатни яхшироқ тушуниб олишимизга ва унга қарши курашиш кайфияти тасаввурини ишлаб чиқишида бизга ёрдам беради... Рус давлатининг бир неча аср давомидаги бу воқелиги Россияни кенг қулоч ёйган бир йирик давлатга айлантириди. «У ер майдони жиҳатидан оламдаги энг катта мамлакатдир. Чунки унинг ер майдони 17.075.400 кв.кмдир». Бу мамлакатнинг сиёсий ва демографик тузилишига тааллуқли фактларга тўхталиб ўтиш зарур. Чунки шунда ундаги куч ва заифлик ўринлари билиб олинади. Россия «83 тузилмадан иборат федерациядир. Унинг таркибига 21 республика кирган бўлиб, уларнинг кўпчилиги ўзининг ички ишларида автоном мустақилликка эга. Ҳар бир республика битта ёки кўпроқ ирқий мажмуани акс эттиради. Унинг таркибида 46 област (автоном мустақил регион), 9 край (областларга ўхшаган маъмурӣ бўлинмалар, лекин улар кўпинча аҳоли сони оз бўлган узок минтақалар бўлади), 4 округ (автоном мустақил минтақа) ва федерал шаҳарлар (федерал маъмурларнинг бевосита назорати остидаги ва алоҳида минтақалар сифатида иш юритадиган йирик шаҳарлар) бор. Рус федерацияси аҳолиси 160 ирқий группага мансуб бўлиб 10га яқин тилда сўзлашади. У аҳолиси сони жиҳатидан оламдаги тўққизинчи энг йирик давлат бўлиб, аҳолиси 143 миллиондан кўпроқдир. Россия Осиё шимоли бўйлаб ва Европадаги 40 % ер майдони бўйлаб қулоч ёйган».

Бир неча вужуд ва турли ирқлардан ташкил топган бу вужудга назар ташлаган киши бу давлат императорларининг доимо босиб олиш ва кенгайиш ҳақида бош қотиргани унинг кенгайиши омили бўлганлигини, оқибатда у мана шу йирик давлатга айланганини кўради. Мана шунинг ўзи унинг заифлашиши ва парчаланиб тарқалиб кетиши омили ҳамдир. Чунки бу федерация ўзидаги тузилмаларни бевосита ҳарбий босиб олиш орқали ёки иқтисодий ва сиёсий босим ўтказишга ҳамда разведка ишига асосланадиган чангалга олиш сиёсати орқали ўз таркибига қўшиб олган... Русларнинг яқинда Қрим ярим оролини босиб олиб уни Украинадан ажратиб ташлагани русларнинг янада кўпроқ ерларни босиб олиш ҳақидаги очкўз истакларига бир жонли мисолдир.

Бундан олдин Россия Абхазия ва Осетия миңтақаларини Грузия давлатидан ажратиб ташлаб босиб олди. Россиянинг ўзига қўшилмоқчи бўлган давлатларни ўзига қўшиб олиш режалари ҳам бор... Федератив иттифоқдан иборат бу вазият рус давлатидаги бекарорлик ҳолатини шакллантиради. Бу ҳолат унинг – худди Совет Иттифоқи ва бошқа иттифоқлар қулаганидек – ҳар қандай лахзада қулашига олиб келиши мумкин. Путин бу хавотирларни, жумладан Шимолий Кавказдаги Чеченистон республикасининг Россиядан мустақил бўлишга уриниши ҳақидаги хавотирларни очиқ билдирган эди. Путин Чеченистоннинг бу уринишини 1999 – 2009 йиллар ўртасида давом этган қонли урушда ваҳшнийлик билан бостириди. 2000 йилда ўтказган қатор учрашувларида Путин «Шимолий Кавказ ва Чеченистондаги туб вазият Совет Иттифоқи қулашининг давомидир, уни тўхтатиш учун бирон нарса қилмасак Россия давлат сифатида ўзининг ҳозирги кўринишида бутунлай тугаб-битади. Чеченистондаги экстремистларни дархол тўхтатмасак рус федерациясининг бутун ерлари бўйлаб яна бир Югославияга дуч келишимиз мумкинлигига чуқур ишонч ҳосил қилган эдим», деди. Айтишларича Путин Совет Иттифоқи қулашига нисбатан чуқур сиқилиш ҳолатини бошдан кечирмоқда. Шунинг учун ҳам у Совет Иттифоқи қулаганини 2005 йилда «йигирманчи асрдаги энг катта геосиёсий фалокат» деб атади. Халифалик давлати ҳокимият тепасига келишга имкон топган тақдирда бу федератив тузилманинг парчаланиб қулашидан Путиннинг қаттиқ хавотирланаётгани аниқдир. Айниқса Халифалик давлати мана шу федератив иттифоқ билан чегарадош бўлар экан, хусусан бу федерациядаги мусулмонлар сони бутун аҳолининг 20 %ни ташкил қиласар экан Путиннинг бундан қаттиқ хавотирга тушиши аниқдир.

Мусулмонларнинг барча муаммоларини ҳал қилиш учун ва уларга қарши ҳар томондан қилинаётган босқинчиликка, жумладан русларнинг очиқдан-очиқ, жинояткорона босқинчилигига чек қўйиш учун Халифалик давлати тикланиши ўта зарурлиги яна бир бор аниқ кўринмоқда. Русларнинг бу босқинчилиги инша Аллоҳ хисоб сўралмай ўтиб кетавермайди. Аллоҳ Субҳанаҳу деди:

﴿يُرِيدُونَ أَن يُطْفِعُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَىَ اللَّهُ إِلَّا أَن يُتَمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَفَرُونَ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظَهِّرُهُ عَلَى الْأَدِينَ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴾﴾

«Улар Аллоҳнинг нурини (яъни, Исломни) оғизлари (яъни, беҳуда гаплари) билан ўчирмоқчи бўладилар. Аллоҳ эса, гарчи (кофирилар) хоҳламасалар-да, фақат Ўз нурини тўла (яъни, ҳар тарафга) ёйишни истайди. У (Аллоҳ) Ўз пайгамбарини ҳидоят ва ҳақ дин билан – гарчи мушиклар хоҳламасалар-да – барча динларга голиб қилиш учун юборган зотдир» [Тавба 33]

Исломий Халифалик давлатининг ҳаётга қайтишига йўл қўймаслик тўғрисида бутун ер юзидаги куфр миллатларининг тил бириктириб ўзаро бирлашиши сабабини биз кенг сўз юритган мана шу сўзлар изоҳлаб турибди. Росулуллоҳ ﷺ Исломий Халифаликнинг охир замонда бўлиши ҳақида башорат бериб:

«ثُمَّ تَكُونُ خِلَافَةً عَلَىٰ مِنْهَاجِ الْبُؤْءَةِ»

«Сўнгра Пайғамбарлик минҳожи асосидаги Халифалик бўлади» дедилар. Ҳизб ут-Тахрир уни тиклашга ҳаракат қилмоқда ва у Аллоҳнинг изни билан албатта бўлади:

﴿وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٢﴾ بِنَصْرِ اللَّهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْزِيزُ الرَّحِيمُ﴾

«Ўша кунда мўминлар Аллоҳнинг нусрати сабабли шодланурлар. (Аллоҳ) Ўзи хоҳлаган кишига нусрат берур. У қудрат ва раҳм-шафқат эгасидир» [Рум 4-5] □

Матбуот баёноти

Ҳалабнинг қулаши қўзғолон тугаганини эмас балки навбатдаги босқич бошланганини англатади

Ҳалабда юз бераётган қирғинлар, майдонда ижро қилинган қатллар ва уй-жойларни ахли билан қўшиб вайрон қилишлар Ислом Уммати учун янгилик эмас. Булар АҚШ ва Фарб, Россия учун ҳам янгилик эмас. Биз уларнинг Фаластин, Афғонистон, Ироқда содир этган қилмишларини унутганимиз йўқ. Зеро, Фарбнинг одати шу. У Исломий армияларнинг гарбпаратс хукмдорлар томонидан кишанлаб қўйилганидан ва ўзларича харакат қилолмаслигидан кўнгли хотиржам бўлгани сабабли юртларимизда бирин-кетин шундай қилмишлар содир этишга одатланган.

Ҳалабда аҳлимиз бутун олам кўз ўнгидага қирғин қилинмоқда: Буни ўзларини суриялик ҳалқ дўстлари эканини иддио қилганлар ҳам, унинг душманлари ҳам томоша қилиб туришди. БМТ ва ҳалқаро ҳамжамиятдан ҳам ҳеч қандай жиддий ҳаракат кўрмадик. Бу ҳол одамлар бош чаноқлари устига бино бўлган Фарб маданиятини шармандасини чиқармоқда. Унинг инсон хукуқларини химоя қилиш ва эркинликларни кафолатлаш, деган даъволарнинг сохталигини очиб ташламоқда. Ҳалабда аҳлимиз қирғин қилинмоқда-ю, бу ҳеч кимни қўзгамади... у ердаги муслималар нолалари, гўдакларнинг сочилиб ётган таналари ўлик дилларни қўзгамади... Ҳалабда аҳлимиз қирғин қилинмоқда-ю, биз буни кўриб-билиб турган жангчи гурухлар қўмондонларидан бирор жиддий ишни кўрмадик. Ҳалабда ёрдамга чақираётган аёллар овозлари еру кўкни тутмоқда-ю, бироқ бу ёлғондан ўзларини халифалик тиклаганини даъво қилган, аммо номигагина халифалик қурган кимсаларни ҳам қўзғатолмади. Ҳа, уларнинг ҳаммаси Ҳалаб аҳлининг қатли ом қилинаётганини кўриб, қўл ковуштириб туришди. Натижада Сурия ҳалқининг барча душманларио «дўстлар», коалиция ва гурух етакчилари жамланиб, ҳаммалари Ҳалаб аҳлига қарши битта хандаққа тушиб жанг қилишди... Ҳалабни АҚШ билан Россия келишуви билан зое кетказишиди, Туркия бозорида сариқ чақага сотишиди, унинг пулини гурухлар етакчилари олиб, Ҳалабни у ерда фасод тарқатаётган

Ҳалабнинг қулаши кўзголон тугаганини эмас балки навбатдаги босқич бошланганини англатади душман қўлига топширишди... Ҳа шундай қилишди. Агар бундай килишмаган бўлмаса, у ҳолда, Дарайя шахрининг тўрт йилча вақтдан бери сабот билан турганини, Ҳалаб эса бир неча кундаёқ қулатилганини қандай изоҳлаш мумкин??!!

Биз Ҳалабни бугун қўлдан бой берганимиз йўқ. Уни гурух қўмондонлари ярашув ва музокара йўлига қадам қўйишган кунда бой бериб бўлганмиз... Биз Ҳалабни шартли қўллаб-қувватловларни қабул қилиб, қароримизни «қўлловчи» давлатлар истагига топшириб, улар чизган қизил чизик олдида оёқ-кўлимизни кишанлаб олган пайтимида бой берганмиз. Мана, энди бу киshan бўйнимизга ўралди...

Ҳалаб қулагани йўқ, аксинча, у иддаочилар, қону жон савдогарлари, ёрдамсиз қолдирувчилар ва ёлғончилар...ни қулатди, никобларини парчалаб, асл башараларини фош қилди, тил бириклирувларини очиб ташлади. Қўзғолонимизни қутқариб, кемамизни омонлик соҳилига етказиб олишимиз учун холис мусулмонларда муҳосаба қилиш, маъруфга буюриб, мунка7ран қайтариш накадар зарурлиги ҳақида ишонч уйготди.

Ҳалабни вайрон қилиш АҚШ режаларининг бир қисмидир. Россия эса Америка гурзисининг бир учи, холос. Бу гурзини Америка Ҳалабдаги минтақаларни тиз чўқтириш ва сиёсий ечимиға бўйсундиришда ишга солади. Лекин Ҳалабнинг вайрон этилиши, қўзғолоннинг тугаганини англатмайди. Бильакс, йўлни тўғрилаб олиш учун янги қўзголон бошланаётганини билдиради. Чунки Шом ахли қўзғолонлари олови ўчишига ҳаргиз рози бўлмайдилар. Йўқ, у қайтадан аланга олиб, нур таратади, қудрати улуғ жаббор Аллоҳнинг изни ила, энди тўғри чизик бўйлаб юради. Ана шунда бу аланга нури мустамлакачи кофирлар ва мунофиқ, худосиз хоинлар кўзларини қамаштириб, шайтон васвасасига солиб қўяди, бу Аллоҳга асло мушкул эмас.

Эй Ислом диёри маркази Шомдаги сабр-бардошли мусулмонлар!

Аллоҳдан Ҳалаб ҳодисасининг йўлни ўнглаб оладиган ва ишларни маромига келтириб оладиган янги бошланиш бўлиб қолишини сўраймиз. Росууллоҳ ﷺ

«لَا يُلْدَغُ الْمُؤْمِنُ مِنْ جُحْرٍ وَاحِدٌ مَرْتَبٌ»

«Мўмин бармоғини бир тешикдан икки марта чақтирмайди», деганлар. Сиз ҳам сиёсий маблағ, деган нарсанинг накадар вайроналарга олиб келишини бошдан ўтказдингиз. Қўллаб-қувватловчи, дейилган давлатлар қўзғолонингизни қандай ахволга

Ҳалабнинг қулаши кўзголон тугаганини эмас балки навбатдаги боскич бошланганини англатади солишганини ҳам тажрибангииздан ўтказдингиз. Сиз факат ихлоснинг ўзи етмаслигини, албатта у билан онг ҳам бўлиши шартлигини, акс ҳолда, ихлоснинг ўзи берилган қурбонларни зое кетказиб, самараларни нобуд қилишини, ҳатто уларни Ислом душманларига ҳадя қилиб юборишини ўз танингизда хис қилдингиз. Бугун қўзголонингиз бошқа томонларга боғланиб қолган етакчиликдан воз кечишга ва барча жангчи гурухларни ягона онгли, холис етакчилик остига бирлаштиришга муҳтож. Бу етакчилик қўзголонга Аллоҳ рози бўладиган мақсадини белгилаб, унга олиб борадиган йўлни кўрсатиб бера оладиган бўлсин, душманлари уларга тиқиширадиган реакциялар билан шуғулланмасин, балки ўз йўлини яхши билиб давом этсин, ёлғиз Аллоҳнинг арқонига боғланиб, бизга қарши тил бириктираётганлар илларини парча-парча қилсин... Зотан, бу тил бириктирувчилар бизни қандай ҳалокатга етаклашганини, қай ахволга солишганини кўрдик... Бас, хидоятсиз йўлдан юришга, Аллоҳдан ўзгага таваккал қилишга, нусратни душманлардан талаб қилиб, ўшалар кўллаб-қувватловига, қарорларига ўзимизни боғлаб беришга... наҳотки рози бўлсак?! Аллоҳ Таоло бундай деди:

﴿أَفَمَنْ يَعْمَلُ مُكَبَّلًا عَلَىٰ وَجْهِهِ أَهْدَىٰ أَمَّنْ يَعْمَلُ سَوِيًّا عَلَىٰ صَرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ﴾

«Ахир, юз тубан (яъни оёгининг остидан ўзга ёққа қарамасдан) юрадиган кимса ҳақ йўлни топгувчироқми ёки қадди рост ҳолида тўғри йўлда юрадиган кишиими?!» [Мулк 22]

Хидоятсиз йўлдан юришга рози бўламиزمи? Ёки Ҳалабни бой бериш биз учун огоҳлантирув бўладими, имонимизни янгилайдиган, бизни душманлар макридан Роббимизга қочиб, ёлғиз Унинг арқонини маҳкам ушловчи, ёлғиз Унга таваккал қилувчи, ёлғиз Ундан нусрат сўровчи, Аллоҳ Азза ва Жалла вайдасини бажарувчи кўзголончиларга айлантирувчи сабоқ бўладими?!

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ إِيمَنُوا إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرُكُمْ وَيُثْبِتُ أَقْدَامَكُمْ﴾

«Эй мўминлар, агар Аллоҳга ёрдам берсангиз, У ҳам сизга нусрат-ёрдам беради ва қадамларингизни сабит қиласди»

[Мухаммад 7]

Ҳизб ут-Тахрир-Сурия вилояти матбуот бўлими

Skype: TahrirSyria

Электрон почта: media@tahrir-syria.info – ahmadabdalwahab2@gmail.com

Сурия вилояти расмий сайти: www.tahrir-syria.info

ФАОЛИЯТДАГИ ИСЛОМИЙ ЖАМОАТЛАР СОНИ КҮПАЙИШИ УММАТНИНГ БҮЛИНИШИГА ОЛИБ БОРАДИМИ?!...

Хамд Тобиб – Байтул Мақдис

Бугун Исломга ва сиёсий фаолият орқали исломий ҳаётни қайта тиклашга ҳаракат килаётганларга қарши курашиш ҳамда Ислом динини террорчи, ақидапараст, қолоқ деб айблаш ва унга қарши ёлғон тўкиш авжига чиқди. Шунингдек Америка ҳамда кофир давлатлар ва мусулмон ҳокимлардан иборат малайлар томонидан олиб борилаётган терроризмга, яъни онгли, холис, сиёсий Исломга қарши халқаро жинояткорона уруш ҳам авж олди. Чунки, сиёсий Ислом Американинг малайларини бартараф қилишга, унинг нуфузини тугатишга, яхуд вужудига барҳам беришга ҳамда сиёсий, фикрий, ҳарбий мустамлакага чек қўйишга ҳаракат қилмоқда. Яна у юз йилга яқин даврдан бери яхшилиги узилиб, нури сўниб қолган исломий ҳаётни қайта тиклашга ҳам ҳаракат қилмоқда.

Мазкур ишлар авжига чиқиб турган бир пайтда, Америка ва унинг мусулмон ҳокимлардан иборат малайлари Ислом ва унинг нурили хидоятга етакловчи ҳукмлари асосида воқени ўзгартириш учун майдонда фаолият олиб бораётган исломий жамоатларни хунук қилиб кўрсатишга ҳаракат қилмоқда. Америка буни ёлланган малайлари орқали ҳамда ўша малайлар хоҳлаган нарсани тўтидек такрорлайдиган ташвиқотчилари орқали амалга оширмоқда. Бу ташвиқотчилар: Исломда турли партия ва жамоатларга бўлиниш йўқ. Балки мусулмонлар барчаси битта жамоат бўлиши керак, турли партиялар эса бўлинишга сабаб бўлади ҳамда яхуд ва насронийлардаги каби тарафкашликка олиб боради, деб айтмоқдалар. Улар ўз сўзларига, Аллоҳ Таолонинг оятларини нотўғри тафсир қилишдан хулоса қилинган янглиш тушунчаларни далил қилишмоқда.

Аллоҳ Таоло айтади:

﴿إِنَّ الَّذِينَ فَرَقُوا دِيْنَهُمْ وَكَانُوا شَيْعَةً لَّسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ﴾

«Динларини бўлиб, ўзлари ҳам гурӯхларга бўлиниб олган кимсалардан бирон нарсада (масъул) эмассиз. Уларнинг ишлари фақат Аллоҳнинг ўзига ҳавола. Кейин уларга қилиб ўтган ишларининг хабарини берур» [Анъом 159]

﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَأَخْتَلُفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾

«Аниқ хужижатлар келганидан кейин бўлиниб кетган ва бир-бирлари билан ихтилоф қилиб, талашиб-тортишган кимсалар каби бўлмангиз! Ана ундаилар учун улуғ азоб бордир» [Оли Имрон 105]

Улар яна Росууллоҳ ﷺнинг:

«اَفْتَرَقْتُ الْيَهُودُ عَلَىٰ اِحْدَى وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَافْتَرَقْتُ النَّصَارَى عَلَىٰ ثَنَتِينَ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَسَفَرَقْتُ هَذِهِ الْأُمَّةَ عَلَىٰ ثَلَاثَ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً كُلُّهَا فِي النَّارِ، إِلَّا وَاحِدَةً، قِيلَ مَنْ هِيَ بَا رَسُولُ اللَّهِ؟ قَالَ: مَنْ كَانَ عَلَىٰ مِثْلِ مَا اَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي»

«Яҳудийлар етмиш бир фирмага, насронийлар етмиш икки фирмага бўлинди, Умматим етмиш уч фирмага бўлиниб кетади. Улардан фақат биттаси жаннатга тушади, қолганлари дўзахда бўлади. Шунда саҳобалар: Эй Аллоҳнинг элчиси улар кимлар? деб сўрашган эди, Росууллоҳ ﷺ: Менинг ва саҳобаларим йўлини тутгандар» деган ҳадисини далил қилиб келтирадилар.

Куйидаги фатволар партиялар тузиш ҳаромлиги ҳақида чиқарилган фатволар жумласига киради: Доктор Солих Фузон фатвоси: «Одамларга партия ва жамоаларга бўлиниш хато эканини яхшилаб тушунирилиши керак, чунки авом ҳалқ айрим жамоаларни ҳақ устида деб алданиб қоляпти». Доктор Ибн Боз фатвоси: «Шубҳасизки исломий жамиятда фирмә ва жамоатларнинг кўпайишига аввало шайтон ҳарис бўлса, иккинчидан инсонлардан бўлган Ислом душманлари ҳарисдир». Доктор Усаймин фатвоси: «На Куръон ва на Суннат жамоат ва партиялар кўпайишига рухсат беради, балки Куръон ва Суннат буни қоралайди». Аллоҳ Таоло айтади:

﴿إِنَّ الَّذِينَ فَرَقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شَيْئًا لَّهُ سَتَّ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ﴾

«Динларини бўлиб, ўзлари ҳам гурухларга бўлиниб олган кимсалардан бирон нарсада (масъул) эмассиз» [Анъом 159] Шундай экан, исломий ҳаётни қайта бошлаш учун ҳаракат қилаётган исломий партиялар шариат қоралаган фирмалар турига кирадими? Бу партиялар яҳудий ва насронийлардаги келишмовчилик ва бўлиниш турига кирадими? Умумий шаклда Исломга ҳаракат қилаётган ва исломий ҳаётни қайта тиклашга ҳаракат қилаётган жамоалар ҳақида Исломнинг ҳукми қандай?!

Бу саволларга жавоб беришдан олдин шу мавзу ҳақидаги айрим муҳим масалаларга тўхталамиз: Биринчидан: Аллоҳнинг Китобини қандай тафсир қиласиз? Юқоридаги оят ва ҳукмларни қандай тушунамиз?!

Куръони карим Аллоҳнинг китоби, уни биз тушунадиган араб тилида нозил қилди. Унинг оятлари ва ҳукмларидағи яширган маъноларни баён қилиб бериш учун Росууллоҳ ﷺни юборди. Куръонни ақл ва нафс ҳавога қараб ёки фалсафа ва мантиқ асосида

таъвил қилиш мумкин эмас. Шунингдек, маъно ва ҳукмларни тушунишда исройлиётга таянмаслигимиз керак. Чунки исройлиёт хабарлар ноаниқ кимсаларга мансуб бўлиб, уларни Аллоҳнинг қаломи эканига на аклий ва на нақлий далил бор. Қуръон ва Суннатда исботланганларидан ташқариси сахих санад билан исботланган эмас. Аллоҳ Таоло уларнинг сўзлари ва хурофотларини шундай деб қоралайди:

﴿وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصْرَى عَلَىٰ شَيْءٍ وَقَالَتِ الْأَنَصَارَى لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ وَهُمْ يَتَنَوَّنَ إِلَكِتَبَ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ فَالَّهُ تَحْكُمُ بِنَهْمَ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ سَخْتَلَفُونَ﴾

«Яхудийлар: «Насронийлар ҳақ эмаслар», дейишиди. Насронийлар: «Яхудийлар ҳақ эмаслар», дейишиди. Ҳолбуки улар (яъни яхудийлар ҳам, насронийлар ҳам) китоб (яъни Таврот, Инжил) тиловат қиласидар. Шунингдек, билмайдиган кимсалар уларнинг гапига ўхшаши гап айтдилар» [Бақара 113]

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَشْرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثُمَّ نَأْتِكُمْ قَلِيلًاً أَوْ أَتَلِكَ لَا حَلَقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمْ اللَّهُ وَلَا يَنْطُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَا يُزَكِّيْهِمْ وَلَهُمْ عَدَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٠﴾ وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَأْلُوَدُنَ الْسِّنَّهُمْ بِالْكِتَبِ لِتَحْسِبُوهُ مِنَ الْكِتَبِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَبِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾

«Аллоҳга берган аҳд-паймон ва қасамларини озгина қийматга сотиб юборадиган кимсалар учун охиратда ҳеч қандай насиба йўқдир. Қиёмат кунида Аллоҳ уларга сўз қотмайди, раҳмат назари билан боқмайди ва гуноҳларидан покламайди. Улар учун аламли азоб бордир. Улардан (яхудийлардан) яна бир гуруҳи борки, сизлар Китобдан (Тавротдан) бўлмаган нарсани Китобдан деб ўйлашинги учун Таврот китобини тилларини бураб (бузиб-ўзгартириб) ўқийдилар ва Аллоҳнинг ҳузуридан келмаган (ўзларининг сўзларини) «Аллоҳнинг ҳузуридан келган», дейдилар. Улар билиб туриб Аллоҳ ҳақида ёлғон сўзлайдилар»

[Оли Имрон 77-78]

Биз бу оятлардаги ҳукмларни тушуниш учун уларнинг сабаби нузулига қарашимиз ва уларнинг ичидан сахих йўл билан исботланганини олишимиз керак. Шунингдек, ғайрисахих йўл билан нақл қилингандарини олмаслигимиз лозим...

Иккинчидан: Айрим кишилар ўзларининг ғаразли ва носоғлом фикрларига далил сифатида келтираётган нусусларнинг саҳиҳ маъносига тўхталишимиз керак: Аллоҳ Таоло айтади

﴿إِنَّ الَّذِينَ فَرَقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شَيْعَةً لَّتَ سَتْ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ﴾

«Динларини бўлиб, ўзлари ҳам гурухларга бўлиниб олган кимсалар тўгрисида бирон нарсада (масъул) эмассиз» [Анъом 159] бу ояти каримани тўғри тушунишимиз учун биз айтамизки:

1 – Бу ояти каримада яхуд ва насронийлар ҳамда уларга ўхшаган Ислом Умматидан чиқкан кишилар қораланади. Шунингдек уларнинг йўлидан бориб, бўлиниб кетишдан огоҳлантиради.

﴿لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ﴾

«Улар тўгрисида бирон нарсада (масъул) эмассиз. Уларнинг ишлари фақат Аллоҳнинг ўзига ҳавола» [Анъом 159]

яъни эй Аллоҳнинг элчиси на сиз ва на Умматингиз уларнинг бўлиниб кетишига алоқангиз йўқ, бўлиниш ва келишмовчилик қилишда уларнинг йўлига эргашманг. Уларни қилмишларига яраша жазолаш ҳам Аллоҳга ҳавола маъносидадир. Имом Шавконий Фатхул қадир китобида

﴿لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ﴾

«Улар тўгрисида бирон нарсада (масъул) эмассиз», оятини тафсир қиласар экан шундай дейди: «Уларнинг тафриқа қилиб бўлиниб кетишига алоқангиз йўқ, бу ҳақида бирор нарса қилиш сизга юкланган эмас, балки сизга Исломни етказиш юкланган». Ибн Ошур ўзининг (Тахрир ва танвир) номли тафсирида шундай дейди: Бу ишда улар билан ҳеч қандай алоқангиз йўқ деганида ўз йўлингизда шаҳдам юринг деган огоҳлантириш бор деганидир. «Уларнинг иши» деганидан мурод жазога ҳақли қилмишлари деганидир.

2 – Яхуд ва насронийлар ҳамда уларнинг йўлига юрган мушрикларни қоралашдаги сабаб диннинг асоси борасидаги бўлинишларидир. Улар шу туфайли фирмә ва гурухларга бўлиниб кетишли. Ҳар бир фирманинг ўзича дини бўлиб, улар дин асосларида бир-биридан фарқ қилишиди...

Имом Қуртубий

﴿إِنَّ الَّذِينَ فَرَقُوا دِينَهُمْ﴾

«Динларини бўлиб олган кимсалар »

[Анъом 159]

فرقوا فارقوا Ҳамза ва Кисоийлар алиф билан яъни деб ўқишиган, чунки бу Али ﷺ нинг қироатидир. Бу фрака ва ғарроҳ эмас ўз динларини тарк этди, ундан чиқиб кетиши маъносига бўлиб, улар ўз динларини тарк деган. Улар диннинг асосидаги мана шу бўлиниши ва мукаммал динни бўлиб юборишгани учун турли фирмка ва партияларга бўлиниб кетди ҳамда уларни бирлаштириб турадиган бирор нарса қолмади... Аллоҳ Таоло мана шундан қайтарди, бу ердаги қоралаш яхуд ва насронийларда содир бўлган мана шу қилмишдан огохлантириш эди.

Ибн Ҳайён Андалусий ўзининг (Баҳрул мухит) номли китобида «Динларида тафрика қилганлар» иборасининг маъносига ҳакида шундай дейди: «Бунинг маъносига диннинг бир қисмига имон келтириб бошқасига кофир бўлдилар деганидир, яна ўз динларини тарк қилишди, уни ташлашди дейилади. Ким ўз динини тарк этса ва бир қисмига ишониб, бошқасига кофир бўлса ундан талаб қилинган динни тарк этган бўлади. Иброҳим, Аъмаш ва Абу Солиҳлар фарқове иборасида ҳарфини битта ўқишиган.

﴿وَكَانُوا شَيْعَةً﴾

«Ўзлари ҳам гуруҳларга бўлиниб олган», иборасининг маъносига партияга бўлинишиди ва алоҳида шахсга эргашиши дейишган...

﴿لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ﴾

«Улар тўғрисида бирон нарсада (масъул) эмассиз», дегани уларнинг ўз динларини тарк этиши, бу қилмишларига яраша жазоланиши ва жанжаллашишларига алоқангиз йўқ деганидир. Бу уларнинг ўз динларини тарк этишгани ҳақидаги хабардир...».

3 – Демак бу оятдаги ва ундан бошқасидаги шаръян қораланган бўлиниш фикҳий фикрлардаги, шаръий ҳукмларни тушунишдаги, мункарни ўзгартириш йўлини тушунишдаги ва эътиқодий масалаларнинг тафсилотини тушунишдаги келишмовчиликлар эмас. Шариат бундай келишмовчиликларга рухсат берган ва ахли илмлар уларни мақтаган. Бундай келишмовчиликлар диндаги маълум ишлардан бўлиб, наслдан наслга тавотур йўли билан ўтиб келган. Уларни на Уммат уламолари ва на тўрт фуқаҳолар инкор қилган... Ибн Ошур (Тахрир ва танвир) номли китобида шундай дейди: «Ислом динида бўлиниш деб унинг асосларидаги бўлинишини айтади. Мана масалан баъзи араблар Росулуллоҳ ﷺдан кейин закотни инкор қилишди, шунда Абу Бакр ؓ: Ким намоз

билан закот ўртасини ажратса, унга қарши урушаман, деди. Аммо иллатлаш ва далил келтиришда турли фикр билдиришнинг зарари йўқ ва у динда фикр юритиш деб аталади. Масалан сифатларнинг далиллари ва уларнинг маъноларини ўрганиш ҳақидаги келишмовчиликлар, шунингдек фуруй масалалардаги келишмовчилик, ёки фарз ва вожиб ҳақидаги келишмовчиликлар буларнинг барчаси жоиздир... Хулоса шуки, бундай бўлиниш ҳақиқатни топиш учун фикрлаш ва мулоҳаза юритиш бўлиб, унда томонлар бир-бирини кофирга нисбат берishi ва жанжаллашиши мумкин эмас ҳамда бу ишлар фитнага олиб бормайди. Аммо томонлар бир-бирини кофирга нисбатини бериб, бир-бири билан урушадиган бўлинишлардан Аллоҳ Таоло қайтарган. Мулк ва дунё борасидаги мусулмонлар ўртасидаги низолар диндаги бўлиниш эмас, лекин бу барча жамоатларда рўй берәётган ҳолатdir...».

Булар ояти кариманинг маъноси ва ундан истинбот қилинган хукмларни тушунишга алокадор фикрлардир.

4 – Бу мавзуни тушуниш учун биз айтмоқчи бўлган нарса шуки, Росууллоҳ ﷺнинг сахобалари бирор масалада келиша олмасалар уларнинг ҳар бири ўзлари тушунган йўлга юрганлар. Мана масалан Ибн Умар ривоят қилишича Росууллоҳ ﷺ аҳзоб жангиди:

«لَا يُصَلِّيْنَ أَحَدٌ الْعَصْرِ إِلَّا فِي بَيْنِ قُرْبَيْتَهِ»

«Сизлардан ҳеч бирингиз Бану Қурайзага бормагунча асрни ўқимасин» деди. Сахобалар йўлда кетишаётганда аср вақти кирди, шунда улардан айримлари Бану Қурайзага етмагунимизча асрни ўқимаймиз десалар, айримлари асрни шу ерда ўқиймиз, чунки Росууллоҳ ﷺ биздан ўқимасликни ирова қилмаганлар дейишиди ва асрни ўқишиди. Бу воқеа ҳақида Росууллоҳ ﷺга айтишганида у киши сахобаларнинг бирортаси билан урушмади (яъни икки тарафни ҳам тасдиқлади). Бухорий ривояти. Ҳофиз ибн Ҳажар айтади: Ҳадис ёки оятнинг зоҳирини олган ҳам, уни хослайдиган маънони олган ҳам айбли ҳисобланмайди.

Тўрт мазҳаб фақиҳлари намоз, рўза, ҳаж ва бошқа амалларнинг шаръий хукмларини тушунишда турли йўл тутганлар... Бунга мисоллар кўп бўлиб, улар ҳақида сон-саноқсиз фикҳий китоблар ёзилган...

5 – Исломий соҳада фаолият қилаётган исломий жамоалар Аллоҳ ва унинг Росули ﷺ буюрган шаръий буйруқка асосланган. Бу буйруқ (маъруфга буюриш ва мункардан қайтариш)дир. Аллоҳ Таоло айтади:

﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْيَاءٌ بَعْضٌ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُقْيِمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطْبِعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أَوْلَئِكَ سَيِّرَهُمْ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾

«Мўмин ва мўминалар бир-бирларига дўстдирлар. Улар маъруфга буюриб, мункардан қайтарадилар, намозни тўкис адо этадилар, закотни (ҳақдорларга) ато этадилар, Аллоҳ ва Унинг пайгамбарига штоат қиладилар. Ана ўшаларга Аллоҳ раҳм қилур. Шак-шубҳасиз, Аллоҳ қудратли, ҳикматлидир»[Тавба 71]

﴿يَسْأَلُ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهِ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمٍ﴾

الْأُمُورُ

«Эй ўғилчам, намозни тўкис адо эт, маъруфга буюриб, мункардан қайтар ҳамда ўзингга етган (балоларга) сабр-қил! Албатта мана шу ишларнинг мақсадга мувоғигидир»[Луқмон 17]

﴿وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْحَيْثِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَوْلَئِكَ هُمُ﴾

الْمُفْلِحُونَ

«Ораларингиздан яхшиликка (Исломга) даъват қиласидиган, маъруфга буюриб, мункардан қайтарадиган бир жамоат бўлсин. Ана ўшалар најсot топгувчилардир» [Оли Имрон 104]

Росуулulloҳ ﷺ айтадилар:

«مَنْ رَأَىٰ مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيَغْيِرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلْسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضَعْفُ الْإِيمَانَ»

«Кимки мункар ишни кўрса, уни қўли билан ўзгартирсин. Агар кучи етмаса тили билан, тили билан хам кучи етмаса қалбида ёмон кўрсин. Лекин бу имоннинг энг заифидир». Муслим ривояти.

«وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَتُأْمَرَنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَتُنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ، أَوْ لَيُوشَكَنَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يُعِثِّ
عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ عِنْدِهِ ثُمَّ تَدْعُونَهُ فَلَا يُسْتَجَابُ لَكُمْ»

«Жоним қўлида бўлган Зотга қасамки, сизлар албатта маъруфга буюриб, мункардан қайтарасизлар, акс ҳолда Аллоҳ Азза ва Жалла сизларнинг устингизга Ўз даргоҳидан бир жазо юборур. Кейин дуо қилаверасизлар (лекин) дуоларингиз ижобат қилинмайди». Имом Термизий ривояти...

Маъруфга буюриш уни вoceда пайдо қилиш учун, мункардан қайтариш уни ўзгартириш учун бўлади...

Маъруфни тиклаш ва мункарни кетказиш уларнинг ҳажми ва вoceсига қараб бўлади. Масалан шундай мункар ишлар борки уларда уламолар ўртасидаги ҳамжиҳатлик ва одамлар ёрдами керак бўлади. Шунингдек маъруфни тиклаш ва мункарни кетказиш учун шахсий амал ёки факат гап сўзнинг ўзи кифоя қилмайди. Лекин уни шундай қолдириб бўлмайди, агар шу ҳолда қолса Умматнинг барчаси гуноҳкор бўлади, чунки бу ҳолатда маъруфни тиклаш ва мункардан қайтариш Умматга фарз бўлади...

Мана масалан, ҳоким қилаётган мункар ишлар у ер, бу ерда гапириш билан кетказиладими? Ёки исломий бошқарув у ер, бу ерда маъруфга буюриш билан тикланадими? Бу ишлар Аллоҳга холис уламолар атрофида бирлашадиган партия ва жамоатлар орқали амалга оширилади, шунда ўша уламолар уларни ўша мункарларни ўзгартириш сари етаклайди... Мункарни ўзгартириш учун уламолар атрофида бирлашиш сарой уламолари айтаётганидек мункар ишми? Бошқача айтганда исломий бошқарувни қайта тиклаш учун холис уламолар атрофида бирлашиш мункар ишми? Ким шу фикрни айтаётган бўлса, оят ва ҳадисларда келган маъруфга буюриш ва мункардан қайтаришга алоқадор шаръий нусусларни бекорга чиқарган бўлади. Шунингдек исломий тарихда ўтган ва ҳокимларнинг зулмига қарши чиккан Сайид ибн Мусайяб, Иzz ибн Абдуссалом, имом Ахмад ибн Ҳанбал, Сайид Қутб, Иззуддин Қассам ва бошқа етук ва холис уламоларнинг ҳаракатини бекорга чиқарган бўлади!!...

6 – Исломий партияларни тузиш ҳамда фарзни тиклаш ва мункарни ўзгартириш учун улар билан бирга ҳаракат қилиш ҳақидаги шаръий ҳукм фарзни тиклаш ва мункарни ўзгартириш ҳақидаги ҳукмнинг ўзгинасидир. Бу ишда сусткашлик қилиш фарзни тиклаш ва мункарни кетказишида сусткашлик қилиш демакдир. Кимки вoceда фарзни тиклаш учун ҳаракат қилаётган исломий партия ёки жамоатга қўшилишда сусткашлик қилса, шаръян гуноҳкор бўлади. Чунки у фарзни тиклаш ва мункарни кетказишида сусткашлик қилган бўлади... Уламолар (Вожиб нима билан адо топса, ўша нарса ҳам вожибдир) дейишган. Яъни вожибни бажариш мукаллаф тоқати етадиган бир нарсага боғлиқ бўлса, ўша нарса ҳам вожибдир. Масалан жиҳод Умматга вожиб, унга тайёргарлик кўриш ҳам вожиб, чунки жиҳод ўша тайёргарлик билангина амалга ошади. Шайх ибн Таймийя айтади: «Барча мусулмонлар билиши лозим бўлган нарса шуки одамларнинг

Фаолиятдаги исломий жамоатлар сони кўпайиши Умматнинг бўлинишига олиб борадими?!

ишларини бошқариш диндаги энг буюк вожибларданdir, чунки дин ўша билангина қoим бўлади. Одамлар ўзаро эҳтиёжлари учун бирлашишса уларнинг манфаати рўёбга чиқади...

Ибн Таймийя ўз сўзларига изоҳ берар экан шундай дейди: (Чунки Аллоҳ Таоло маъруфга буюриш ва мункардан қайтаришни вожиб қилди. Бу эса куч ва бошқарув билан амалга ошади. Шунингдек жиход, адолат, ҳажни бажариш, йигилиш, ийд, мазлумга ёрдам бериш, жазо чораларини қўллаш буларнинг барчаси куч ва бошқарув билан амалга ошади. Бу бир тарафдан, бошқа тарафдан эса исломий давлатни тиклаш йўли жамоат бўлиб фаолият қилиш билан бўлади. Чунки Росулуллоҳ ﷺ шу йўлни тутди ва бизга уни ўргатди. Натижада Аллоҳ Таоло Мадинада Исломий давлатни қуришига муваффақ қилди. Демак бу фарзни тиклаш йўли амир остидаги жамоат билан фаолият қилишдан иборат. Чунки Росулуллоҳ ﷺ шундай қилди ва Исломда ундан бошқа йўл йўқ.

7 – Турли партия ва жамоатлар мавжуд бўлиши шаръян жоиз. Бунга мункарни ўзгартириш ва фарзни тиклаш ҳақидаги шаръий ҳукмда турли фикр жоизлиги асос бўлади... Мункарни ўзгартириш ва фарзни тиклаш йўли, яъни исломий ҳаётни қайта тиклаш йўли ҳақида турли фикр билдириш жоиз. Чунки бу шаръий ҳукм доирасига киради. У эътиқод асосларидан ва субути ва далолати қатъий ҳукмлардан эмас. Чунки шореъ бу борада келишмовчилик қилишдан қайтарган. Демак исломий ҳаётни қайта тиклаш фикрий ва сиёсий кураш орқали Исломий давлатни тиклаш билан ҳамда нусрат талаб қилиш орқали ҳокимиятни олиш билан бўлади деб айтиётган хизб исломий хизбдир. Шаръий ҳукмни шундай йўл билан ижро қилинади деб тушуниш жоиздир ва шариат бундай тушунчани мактаган. Шунингдек имом Шофеий, Аҳмад, Абу Ҳанифа ва Моликлар шундай тушунишган.

Шунингдек, исломий ҳокимиятни тиклаш моддий кураш билан ҳамда куч ишлатиш билан бўлади деган тушунча ҳам шаръий далилга эга тушунчадир. Мана шу тушунча бўйича фаолият килаётган хизб ҳам исломий хизбдир. Чунки у шаръий ҳукмни чиқаришда унинг гумони устун бўлган йўл мана шудир. Имом Аснавий (Ниҳаятуссавл) номли китобда айтади: «Шореъ дин асосларида эмас, амалга оид масалаларда, яъни фуруларда зонга рухсат берган».

Аммо шариат ақида асослари ҳақида хато тушунчага эга партия ва фирмаларни қоралаган ҳамда уларни яхуд ва насронийларнинг бўлинишига ўхшатган. Масалан (Пайғамбаримизни элчиларнинг

охиргиси эмас) деган асосга қурилган фирмә, партия, жамоат, гурӯҳ, ва тоифаларни қоралаган. Ҳадис шарифдаги

«اُفْرَقْتَ الْيَهُودُ عَلَىٰ إِحْدَى وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَأَفْرَقْتَ النَّصَارَى عَلَىٰ ثَسْنَىٰ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً»

«Яҳудийлар, етмиш бир фирмә, насронийлар етмиш икки фирмәгага бўлиниб кетади...», деган иборадан мурод ўша ақидавий масаладаги бўлинишdir. Шунинг учун бу каби фирмәларнинг барчаси дўзахда бўлади. Оят ёки ҳадисдан маъруфга буюриш ва мункардан қайтариш учун фаолият олиб бораётган исломий жамоалар тушунилмайди.

Ҳақиқат шуки, (Исломда партия ва жамоатларга бўлиниш йўқ) деб айтилаётган фикрлар ҳоким ва сарой уламоларининг адаштириши ҳамда террорга қарши уруш услубларидандир... Сиёсий фаолият ҳаром, Исломда сиёsat ҳам партия ҳам йўқ каби фикрлар ҳам шулар жумласидандир. Шунингдек, Аллоҳ Таолонинг:

﴿فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَلِيلُونَ﴾

«Зеро фақат Аллоҳнинг гурӯҳигина голиб бўлгувчиdir» [Моида 56] деган қавлининг нотўғри талқини ҳам шулар жумласидандир.

Бу масалада мусулмонларни адаштиришдан максад Уммат сафида воқени ўзgartириш учун фаолият қилаётган партиялар ҳокимларнинг таҳтини ларзага келтирипти ва мустамлакачиларнинг минтақа устидаги нуфузига путур етказаяпти. Шунинг учун ҳокимлар қамаш, қатл қилиш ва вазифасидан олиб ташлаш каби моддий ишлар билан уларга қарши курашишяпти. Бу борада фаолият олиб бораётганларга чек қўя олмагач ҳамда улар кундан-кунга кўпаявергач Макка кофирлари Росулуллоҳ ﷺ га қўллаган услубга ўтишди. Яъни улар ўзлари шаръий хукмни тушунмасаларда биз даъватчилармиз деб даъво қилаётган уламо ва тўтиқушлар орқали динни сохталаштириш, алдаш ва адаштириш услубига ўтишди.

8 –

﴿فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَلِيلُونَ﴾

«Зеро фақат Аллоҳнинг гурӯҳигина голиб бўлгувчиdir», ояти ҳақида айтадиган бўлсақ, бу ердаги Аллоҳнинг ҳизби деган сифат Аллоҳ йўлидаги ҳар қандай жамоатга мос келаверади. Чунки Аллоҳнинг ҳизби деган лафз исм эмас, балки Аллоҳ йўлида юрган ва у зотнинг аҳкомларини ушлаган кишиларнинг сифатидир. Ким бу лафзни исмга чекласа, у адаштириш ва чалғитишdir. Бу араб

Фаолиятдаги исломий жамоатлар сони кўпайиши Умматнинг бўлинишига олиб борадими?!

тили ва муфассирлар гапига зиддир. Улар айтганидек Аллоҳнинг ҳизби йўқ, Аллоҳ бундан пок. Шунингдек шайтоннинг ҳизби дегани шайтон ортидан юрадиганларнинг сифатидир.

Имом Ибн Касир айтади: «Кимки Аллоҳ, Росули ва мўминларни дўст тутса, албатта Аллоҳнинг ҳизбидагилар голибдор» [Моида 56] дейди. Бу ердаги ҳизбдан мурод анзорлар. Яъни Аллоҳнинг ҳизбидагилар Аллоҳнинг анзорлари деганидир.

﴿وَمَن يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حَزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَلِيُّونَ﴾

«Кимки Аллоҳни, Росулини ва мўминларни дўст тутса, албатта Аллоҳнинг ҳизбидагилар голибдор» [Моида 56]

дейди. Бу ердаги ҳизбдан мурод анзорлар. Яъни Аллоҳнинг ҳизбидагилар Аллоҳнинг анзорлари деганидир.

Сұхбатимизни якунлашдан олдин фикрдаги келишмовчилик туфайли бир-бирларига ғазаб билан қараш, душманларча муносабатда бўлиш ва жанжаллашиш масаласига тўхталсак. Бу нарса жамоатлар ўртасида бўладими, ёки мазҳаблар ўртасидами фарқи йўқ. Мусулмонлар ўртасида содир бўлаётган бу каби ишлар маъсият ва ҳаром. Лекин улар мусулмонларни диндан чиқариб юбормайди. Бу яна партиялар воситасида маъруфга буюриш ва мункардан қайтариш вожиблиги мавзусини бекор қилмайди. Шунингдек фикрдаги келишмовчиликлар йўқ дегани эмас. Бу ишлар хато туфайли пайдо бўлган, улар асосга таъсир қилмайди.

Фикрдаги келишмовчилик ва унда баҳс ва мунозара қилиш фикрҳ пайдо бўлгандан бери мавжуд. Масалан Умар Абу Бакрни фикри учун айбламаган ёки бир гуруҳ саҳобалар бошқаларни намозни ортга сурис ҳақидаги фикрлари учун айблашмаган...

Факиҳлар шундай дердилар: Менинг фикрим тўғри хато бўлиши мумкин, бошқаларнинг фикри хато лекин тўғри бўлиши мумкин. Имом Молик Росууллоҳ нинг қабрига ишора қиласар экан, шундай дер эди: «Мана шу қабр соҳибидан бошқаларнинг фикри олиниши ҳам қабул қилиниши ҳам мумкин». Имом Шофеий айтган эди: «Сахиҳ ҳадис менинг мазҳабимдир, агар менинг фикрим сахиҳ ҳадисга зид бўлса уни деворга уринглар».

Шунингдек жамоатларнинг хато амаллари ва сўзларини баён қилаётганда бу жамоатлар ўртасидаги дўстликка путур етказади ва хусуматлашишга олиб боради дейилмайди. Чунки тўғри фикрни баён қилиш ҳам фарз, бузук фикрни баён қилиш ҳам фарз. Шунинг учун Ганнушийнинг арокнинг мубоҳлиги ҳақидаги фикрини ва тан олмаслик сиёсий исломдир деган фикрини носоғлом фикр эканини баён қилиш лозим. Бу ишлар одамларни ғазаблантиришининг фарқи йўқ. Шунингдек айрим ҳаракатларнинг демократияга рози

бўлишини шаръан хатолигини ва жоиз эмаслигини ҳамда яхудийлар билан тузилган сулҳни тан олиш хатолигини ва бу малай ҳокимлар сафида туришдек иш эканини баён қилишимиз лозим. Буларнинг барчаси бошқа жамоатлар қабул қиласидими ёки қилмайдими вожиб ва шаръий буйруқдир...

Изз ибн Абдуссалом мамлуклар бошқарувини чиройли баён қилиб берган. Абдуллоҳ ибн Зубайр умавийларга қарши фикр билдирган, Саид ибн Мусайяб Бану Умайя ҳокимларини маъруфга буюриб, мункардан қайтарган. Имом Аҳмад ибн Ҳанбал аббосийларнинг Куръон махлуқ эмас деган масала борасидаги ғазабини эътиборга ҳам олмаган...

Маъруфга буюриш ва мункардан қайтариш шаръий вожибдир. Бошқа жамоалар бу вожибни қабул қилиши ва Аллоҳга шукр қилиши лозим. Росулуллоҳ ﷺ

«الَّذِينَ النَّصِيحةُ، قُلْنَا لِمَنْ؟ قَالَ اللَّهُ وَلِكُتْبَاهُ وَلِرَسُولِهِ وَلِأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ»

«Дин насиҳатдир», дедилар. Биз: Кимлар учун?, деб сўрадик. У киши: Аллоҳ, Унинг Китоби, Пайғамбари, раҳбарлар ва умум мусулмонлар учун, деб жавоб бердилар». Имом Муслим ривояти. Росулуллоҳ ﷺ яна айтадики:

«الْمُؤْمِنُ مِرْأَةُ أَخِيهِ»

«Мўмин биродарига ойнадир». Байҳақий имон шўъбалари бобида ривоят қилган. Халифа Умар ибн Хаттоб айтади: «Менга айбларимни кўрсатган кишини Аллоҳ раҳматига олсин».

Адаштириш ва бузиш бир чегарада тўхтамайди, бу нарсалар Росулуллоҳ ﷺ юборилгандан бери мавжуд. Масалан Макка кофирлари у кишини сеҳргар, ёлғончи ва бошқа сифатлар билан айлашди. Қуръони Каримни Румлик Жабр исмли кишидан ўрганади дейишиди. Яхудий ва насронийлар одамларни Росулуллоҳ ﷺдан тўсиш ва адаштиришга ҳаракат қилишди, лекин муваффакиятсизликка учрашди ва мағлуб бўлишди... Ким Исломни ёйишга ҳаракат қилаётганларнинг қархисида турса, ҳокимлар ва мустамлакачилар қулаганидек қулайди. Шунингдек одамларни алдаётган бу адаштиришлар сув юзидаги кўпик каби йўқолиб кетади. Аллоҳ Таоло айтади:

﴿كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقُّ وَالْبَطِلُ فَأَمَّا الْزَّبَدُ فَيَذَهَّبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالُ﴾

﴿فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالُ﴾

«Аллоҳ ҳақ билан ботилни мана шундай (мисол билан) баён қилур. Энди у кўпик-чиқинди ўз-ўзидан йўқ бўлиб кетур. Одамларга фойдали бўлган нарса эса Ер юзида қолур. Аллоҳ мисолларни мана шундай баён қилур» [Роъд 17]

Исломий соҳада фаолият қилаётган партиялар, хусусан Аллоҳга холис бел боғлаган ва тўғри йўлни тутган партияларга Аллоҳ якинда нусрат беради.

Аллоҳ Таоло айтади:

﴿إِنَّا لَنَصْرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يُقُومُ الْأَشْهَدُ﴾

«Албатта Биз пайгамбарларимизга ва имон келтирган зотларга ҳаёти дунёда ҳам, гувоҳлар (ҳозир бўлиб) турадиган Кунда (қиёматда) ҳам ёрдам берурмиз» [Фоғир 51]

﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءامَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا أَسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَمْ يُمَكِّنْهُمْ هُمْ دِيَنُهُمُ الَّذِي آرَتَصَنِي هُمْ وَلَيُبَدِّلُهُمْ مِنْ بَعْدِ حَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمْ

﴿الْفَسِّقُونَ﴾

«Аллоҳ сизлардан имон келтирган ва яхши амаллар қилган зотларга худди илгари ўтган (имон-эътиқодли) зотларни (ер юзига) халифа-хукмрон қилганидек, уларни ҳам ер юзида халифа қилишини ва улар учун Ўзи рози бўлган (Ислом) динини голиб-мустаҳкам қилишини ҳамда уларнинг хавфу-хатарларидан сўнг тинчлик-хотиржамликка айлантириб қўйишни ваъда қилди. Улар Менга ибодат қилурлар ва Менга бирон нарсани шерик қилмаслар. Ким мана шу (ваъда)дан кейин куфрони (неъмат) қилса, бас улар итоатсиз кимсалардир» [Нур 55]

Ислом йўлига қарши чиқкан кимса тўлқинга қарши қўйилган майда тошга ўхшайди ёки қуёш нурини ўчирмоқчи бўлган кимсага ўхшайди.

Аллоҳдан исломий бошқарувни қайта тиклаш йўлида фаолият қилаётганларни нусрати билан сийлашини сўраймиз... Охирги дуоимиз оламлар Роббиси бўлмиш Аллоҳга ҳамд бўлсин. □

СИЁСИЙ ОНГНИНГ УММАТ ҲАЁТИДАГИ ҚИЙМАТИ (2)

Шайиф Солих Шародий Санъо

Биз журналнинг ўтган сонида «Сиёсий онг – дунёга бир нуқтадан қараш, биз мусулмонларга нисбатан ақида нуқтасидан, яъни (Аллоҳ битта ва Мұхаммад у зотнинг элчиси) деган нуқтадан қараш деб айтган эдик. Ибн Умар Росууллоҳ шундай ривоят қиласиди: «Одамлар Аллоҳ битта ва Мұхаммад у зотнинг элчисидир деб гувоҳлик бермагунларича ҳамда намоз ўқиб, закот бермагунларича улар билан урушишга буюрилдим. Агар шундай қылсалар жон ва молларини сақлабдилар. Фақат Исломдаги ҳақлари бундан истисно. Уларнинг ҳисоб китоби эса Аллоҳга ҳавола». Бухорий ва Муслим ривояти. Мана шу исломий онгдир. Исломий онгнинг Уммат ҳаётидаги таъсирларидан түрттасини айтиб ўтдик, хозир эса ўша таъсирларнинг навбатдагиларини санаб ўтамиз:

Бешинчи: Сиёсий онг Умматда Исломга садоқатли бўлиш ва душманлардан йироқ бўлиш тушунчаларини бир нуқтага жамлайди ва Умматнинг душманга тобе бўлиб қолиши олдига тўсиқ қўяди.

Исломга садоқатли бўлиш ва душманлардан йироқ бўлиш сиёсий онг мавжудлигига мутаносиб бўлади. Бошқача айтганда Умматда сиёсий онг қанча кучайса, Аллоҳ, росули ва мўминларга бўлган дўстлиги ҳам шунча кучаяди ҳамда душманлардан йироқ бўлади. Натижада Аллоҳ ва Росулини дўст тутганлар билан дўстлашади ҳамда Аллоҳ ва Росулига душман бўлганларга душман бўлади. Шунингдек, уларни боғлаб турган дўстлик ягона бўлиб, у фақат Исломга бўлган садоқатdir. Чунки сиёсий онг мусулмонлар қалбидаги барча яроқсиз дўстликларни чиқариб юборади. Шунда улар Ислом тўнини кийиб олиб, хўжайнларига хизмат қилиш учун ичкаридан Исломни бузишга ҳаракат қилаётган кофир, малай ва мунофиқлардан иборат душманларини ажратадилар.

Сиёсий онги бўлган мусулмоннинг Исломга садоқати давомий бўлади. Унга на тарғиб, на қўрқитиш, на ифлос пуллар ва на мансаб билан алдашлар таъсир қиласиди. Ҳатто Халифалик давлатининг энг заиф давларида ҳам мўминлардан иборат бир гуруҳда сиёсий онг Исломга садоқатли бўлиш ва душманлардан йироқ бўлиш тушунчасини бир нуқтага жамлаганига ҳамда уларга ҳар хил алдов ва қўрқитишлар таъсир қилмаганига далилдир.

Мана масалан, Британия ва бошқа кофир давлатлар исломий Халифалик давлатини қулатиш ва Уммат алоқаларини парчалашга

ҳаракат қилган пайт минглаган жосусларини шу давлатга юборган эди. Улар турли ҳийла ва алдов услугубарига эга эдилар. Уламолар, муфаккирлар ва қабила бошликлари билан учрашиб, уларни исломий Халифаликка қарши ундаш ҳамда давлатга қарши чиқишга ва итоатдан бош тортишга гижгижлаш учун турли дунёвий алдовларни ишга солиш улар фойдаланган услугубар эди. Ҳижрий 1330 йили бошида Британия жосуслик хизматининг уч зобитидан ташкил топган Гарольд Яқуб бошчилигидаги делегацияни Асир амирлигига юборди. Бу амирлик Исломий Халифаликка нисбатан садоқатини йўқотмаган эди. Амир ва уламолари эса насроний давлатнинг тъярмаларини яхши тушунар эдилар. Делегация Асир амири Ҳасан ибн Али Ози билан учрашиб ўз миссияларидан уни хабардор қилди. Ундан талаб қилинган нарса Асир тупроғидан усмонийларни қувиб чиқиша Британия томонида туриши эди. Улар амирга моддий ва ҳарбий томондан ёрдам беришлари ҳақида ваъда беришди. Шунингдек амирнинг оиласи бўлмиш Оли Оизни Асирга ҳоким қилишлари ва бу наслдан наслга қолиши ҳақида ваъда беришди. Бундан ташқари икки тараф фойдаси учун амалга ошириладиган ишларда Британиянинг тимсоли бўладиган элчихона очиб беришини шарт қилишди. Яна улар Асирни Истанбулдан узиб, амир оиласига топширишига тайёрликлари ҳақида айтишди.

Асир амири Британия элчиларининг мақсадини тушунгач, Жаҳрий, Замийлий, Ибн Жаълон ва Ҳафзийлардан иборат тўрт улуғ уламоларни чақиртириди. Сўнг улардан Британия талаб қилган нарсага раддия сифатида мактуб ёзиб беришларини талаб қилди.

Бу тўрт уламо Британияга юбориладиган мактубни ёзишиб, уни Асир амири Ҳасан ибн Али Оизга кўрсатишди ва амир уни тасдиқлади. Мактуб матни қуйидагича: «... Ҳасан ибн Али оли Оиз ва Асир уламоларидан Британия етакчи ва улуғларига. Ҳидоятга эргашганларга салом... Сўнг шуни маълум қиламизки, сизнинг делегациянгиз бизга дунёни таклиф қилди, биз эса сизларга дунё ва охиратни таклиф қиламиз ҳамда Исломга чақирамиз. Исломга киринг Аллоҳнинг азобидан кутуласиз. Аллоҳнинг бандаларидан зулмни кўтарсангиз Аллоҳ сизлардан зулмни кўтаради. Аллоҳни кўйиб бир бирингизни илоҳ қилманг, шунда Аллоҳ ажрингизни икки баробар килиб беради ва мустамлакадан кутаётганингиздан кўра кўпроқ мол дунё беради. Агар ақлингизни ишлатсангиз Аллоҳ ўз элчилари Мусо ва Исога юборган нарса Мухаммад га келган нарсанинг ўзи эканини, у Роббингиз юборган ҳақ йўл эканини ва Аллоҳ У киши орқали рисолатини хотималаганини

биласиз. Тўғри йўлга қайтсангиз бу нарсаларга сизнинг китобингиз гувоҳ бўлганини биласиз. Агар бош тортиб нафсу ҳавога ва залолатга эргашсангиз сизга эргашганлар гуноҳи сизларнинг зиммангизда бўлади. Биз билан сизнинг ўртамизда ҳеч қандай алоқа йўқ, элчиларингиз эса ўзингизга ўхшаш кимсаларга боришин».

Мактуб Гарвалд Якубга топширилгач, у мактубни ўзининг икки шериги хузурида ўқиди. Шунда унинг юзида эсанкираш аломатлари кўринди. Мактубни ўқиб бўлгач улардан бири шундай деди: «Агар арабларнинг етакчилари бугун мана шу амирдек бўлгандарида, Британия ва бошқа Европа давлатлари уларнинг бир қарич ерида ҳам ғалабага эришмаган бўлар эди».

Демак, сиёсий онг Уммат вакиллари ичидан Ислом душманлари режаларини амалга оширадиган, уларнинг ифлос лойиҳаларини ижро қиласидиган куролга айланиб қоладиган малайларнинг пайдо бўлиши олдига тўсик кўяди.

Олтинчи: Сиёсий онг мустамлакачи давлатлар режасини амалга ошишини тўхтатади ва уларни муваффақиятсизликка учратишда ёрдам беради.

Агар Уммат етарлича сиёсий онгга эга бўлса ва уни етакчилари ҳам сиёсий онгли бўлиб, Аллоҳ, Росули ва мўминларга дўст бўлса, Ислом душманлари бирорта ҳам режасини амалга ошира олмайди. Мана масалан, Шом аҳлининг сиёсий онгги етарли бўлганидан уларнинг қўзғолонлари соф исломий қўзғолон бўлди. Бу қўзғолон мустамлакачи давлатларни, уларнинг қонунларини, бадбўй демократиясини, илмоний фуқаролик давлатини ва бузук малайларини инкор қилди. Уларни режим сафида бўладими, ёки ташкаридами фарқсиз инкор қилди. Шом аҳлининг сиёсий онгги кофирлар ва уларнинг малайлари режаси амалга ошиши олдига тўсик кўйди. Кофирлар ва уларнинг малайлари халқаро майдонда муборак қўзғолонга қарши қанчалик тил бириктирмасин ҳамда Шом аҳлини қатл қилиш, юртларини вайрон қилиш, жиноятчи Россия томонидан қирғин қилиш каби ифлос ишларни амалга оширишмасин, шунингдек тоғут Башар, унинг қонхўр тўдалари, Эрон ва унинг ҳизби томонидан қанчалик қирғинлар қилинмасин Шом аҳли тиз чўкмади.

Шом аҳли куфр етакчиси бўлмиш Американинг барча ташабbusлари ҳамда Шом қўзғолонига барҳам бериш ва ўз йўналишидан буриб юбориш учун унинг малайлари қилаётган ишларни муваффақиятсизликка учратишиди. Улар Америка ва Россия биргаликда ишлаётган режалар ва ташабbusларни ҳамда

жиноятчи режим ўлгандан кейин яна тирилиши ва нафас ростлаб олиши учун эълон қилишаётган ўт очишни тўхтатиш каби ишларини муваффақиятсизликка учрата оладилар. Ислом тўнини кийиб олган айрим хоинлар илмоний режимни яна қайта мустаҳкамлаш учун турли сўзлашувларни олиб боришаётганига қарамай хоин, малай ва мунофиқларни фош қилувчи бу қўзғолон уларни супуриб ташлайди, шунда Шом аҳли уларни оёқлари билан янчидан ташлашади. Шом ахлининг сиёсий онгги ва рошид Халифалик Ислом марказида яна тикланиши ҳақидаги содик имони тебранмас мустаҳкамдир. Ер юзидағи бирор куч уни бекарор қила олмайди. Аллоҳ Таоло айтади:

﴿يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَوْنَ اللَّهَ إِلَّا أَنْ يُتَمَّمَ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ﴾

﴿الْكَفَرُوْنَ﴾

«Улар Аллоҳнинг нурини (яъни, Исломни) оғизлари (яъни, беҳуда гаплари) билан ўчирмоқчи бўладилар. Аллоҳ эса, гарчи (коғирлар) хоҳламасалар-да, фақат йўз нурини тўла (яъни, ҳар тарафга) ёйини истайди» [Тавба 32]

Еттинчи: Сиёсий онг келишмовчиликларни фикҳий ишларга чеклашларида Уммат вакилларига ёрдам беради ва мусулмонлар онгига ўзгалар сақофати кириб келишининг олдини олади.

Қачон сиёсий онг тубан бўлса мазҳаб унинг вакиллари учун дин бўлиб колади ва улар бошқа мазҳабдагиларни ботил йўлда деб биладиган бўлиб қолишади. Шунда Уммат ўзга сақофатлар нишонига айланади ва илм билан сақофат, ҳазорат билан маданият, ҳукм билан идоранинг орасини ажратади. Натижада ғояси ва яшашдаги андозасини чалкаштиради. Садоқати ўзгаради ва ўзгалар сақофати ортидан адашиб юраверади. Лекин Уммат вакилларида сиёсий онг мавжуд бўлса, унинг тушунчалари тиник бўлади, сақофатини тушунади ва келишмовчилик нимада эканини билади. Чунки сақофат Уммат мавжуд бўлиши ва бокий қолиши учун асосий таянчdir. Уммат ўз ҳазоратини шу сақофат асосига куради, унга қараб мақсад ва ғояларини белгилайди, яшашдаги андозасини ундан олади, Уммат шахсларини унинг козонида эритади ва Умматни мумтоз Умматга айлантиради.

Исломий сақофат исломий ақидага асосланган билимлардир. Бу билимлар тавҳид каби ақидага оид бўладими, ёки ақидага асосланган фикҳ, тафсир, ҳадисга оид бўладими, ёки ижтиходга алоқадор араб тили, ҳадис истилоҳлари ва усул илми бўладими

бунинг фарқи йўқ. Буларнинг барчаси исломий сақофатдир. Демак у Умматдаги шахсияларни тайёрлайди, шахсларнинг ақлиясини ҳамда нарсалар, айтилаётган сўзлар ва феълларга хукм чиқариш йўлини шакллантиради. Шунингдек унинг ақлияси, нафсијаси ва турмуш тарзига таъсир қиласидиган майлларини шакллантиради. Уммат ўз сақофатини сақлаши ва ўзга сақофатлар кириб келиши олдини олиш учун унинг вакиллари қалбида ва китобларида сақофат сақланиши керак. Шунингдек мана шу сақофат ақидасидан келиб чиқсан хукм ва қонунлар билан Умматни бошқарадиган ва ишларини юргизадиган давлат бўлиши керак.

Уммат вакиллари қанчалик сиёсий онга эга бўлса, улар ўзга халқлар сақофати ёки қонунларини қабул қилмайдилар ва уларнинг сақофати кириб келишига йўл қўймайдилар. Уммат катъий ва зонний хукмлар орасидаги фарқни ажратса олиши ва ўрталаридағи келишмовчилик фақат фикҳий ишларда эканини билиб олишида сақофатнинг ўрни катта. Уммат мана шуларни яхши англай олса, бошқа халқлардан ажралган мумтоз кучли Уммат бўлади.

Саккизинчи: Сиёсий онг одамда етакчиликка бўлган муҳаббатни пайдо қиласи ва соғлом сиёсий таҳлил қилишга ўргатади:

Агар киши сиёсий онгли бўлса, унда етакчилик муҳаббати туғилади ва одамларда ўзгариш пайдо қилиш учун уларни етаклашга қизиқиши ошади. Шунингдек, содир бўлаётган ҳодисаларни ақида нуқтасидан туриб тўғри таҳлил қилиш ва қалб хотиржам бўладиган тўғри фикрни бериш лаёқати пайдо бўлади. Одамлар унинг сиёсий таҳлилларининг тўғрилигини сезиб, унинг ўзига ва ҳаёт муаммоларининг ечими сифатида бераётган лойиҳаларига ишонч билдиришади. Шунда у Уммат интилаётган тўғри ўзгартириш етакчисига айланади. Ҳизб ут-Тахрир ўзидағи сиёсий онг туфайли ўз аъзолари қалбида одамларни етаклаш муҳаббатини пайдо қилди. Яъни ер юзида рошид Халифаликни тиклаш учун ва ундаги ҳокимият факат Аллоҳга бўлиши учун одамларни етаклаш муҳаббатини пайдо қилди.

Тўққизинчи: Сиёсий онг Умматга рошид Халифаликни тиклаш орқали мумкин қадар тезроқ уйгонишида ёрдам беради:

Уммат вакилларида қанчалик сиёсий онг кучайгани сари Пайғамбарлик минҳожи асосидаги рошид Халифаликни тиклашга бўлган харакати кучаяверади. Бу ишлар Ҳизб ут-Тахрир ёрдами билан амалга ошмоқда. Чунки у Индонезия, Тунис, Туркия, Шом,

Бангладеш, Покистон ва бошқа ерларда анжуман, конференция ва юришлар ўтказаяптики, уларга олдин юзлаб одамлар йифилган бўлса, бугун минглаб, ҳатто ўн минглаб одамлар йифилмоқда. Шунингдек бир неча ўн йиллар олдин Халифалик ғалати номақбул нарса бўлган бўлса, бугун Умматнинг талаби ва капитализм ҳамда бошқа тузумлардан халос бўлиш орзусига айланди. Бугун Уммат умумий шаклда сиёсий онгга эга бўлди, шунинг учун тез кунлардарошид Халифалик қайта тикланади ва ер юзини роббисининг нури билан ёритади. Бу эса бугун қийин эмас.

Умматда сиёсий онг мавжуд бўлмаса унинг тубанлашуви ва парчаланишига олиб боради:

Умматда сиёсий онг етишмагани туфайли унинг бошига турли мусибат, қийинчилик, муаммо, бўлиниш, бир-бирини қатл қилиш, мустамлакачи кофирга хизмат қилиш учун бир-бирини қонини тўкиш каби ишлар тушди. Натижада душманларига ўлжа бўлиб, Халифалик қулатилди ва Уммат бугун биз гувоҳи бўлиб турган ахволга тушди. Сиёсий кўрлик сабабли келиб чиқадиган заарлар:

1 – Сиёсий кўрлик Умматни душманга малай ва тобе қиласиди:

Мусулмонлар ҳаётида сиёсий онг етишмаганидан Уммат кассобнинг кўлига тушган кўзига ўхшаб қолди. Натижада мусулмон юртларда Фарб ташкилотлари орқали минглаган малайлар пайдо қилинди. Уларнинг кўриниши инсон, лекин ичи тўла заҳар. Бу малайлар Умматнинг кўксига ханжар санчадиган ҳамда кофирларнинг сақофати ва бузук мабдаларини ёядиган кўп сонли кўшинга айланишди. Улар Фарбни ва унинг сақофатини мусулмонларни жарга итариш мақсадида асл ҳақиқатидан буриб тушуниришяпти. Бошқача айтганда дўзах эшиги олдида туриб, одамларни чақиришяпти, одамлар келиши билан уларни дўзахга туртиб юборишяпти. Улар яна кофирларнинг жинояткорона сиёсатлари ва ифлос сиёсатларини амалга оширадиган қуролга айланишди. Мана шу малайлар орқали Халифалик қулатилди, Уммат жисми парчаланди, Ислом ҳокимиятдан четлатилди ва унинг ўрнига илмонийлик келди. Уммат эса жар ёқасига келди. Бу малайлар бугун ҳам кофирлар белгилаб берган ишларни бажариш ва манфаатларини кўриқлашда уларга қуллик қилмоқда. Шунингдек Фарбнинг Ислом ва мусулмонларга қарши курашидаги қурули ва яхуд вужудини кўриқладиган хавфсизлик қўрғонига айланишди.

2 – Сиёсий кўрлик куфр режалари ва лойиҳаларига эшик очади:

Кофиirlар мусулмонлар орасидан кофиirlар мабдасини ёядиган, уларнинг фикрлаш тариқатига мос фикрлайдиган малайларни пайдо қилди. Шунда улар Умматнинг бошига битган бало бўлишди. Улар Умматни парчалашди, бойликларини талон-тарож қилишди, фарзандларини ўлдиришди, куфр хукмлари билан бошқаришди ва Умматнинг нодонлигидан фойдаланиб, куфр режаларини амалга оширишди. Бу режаларнинг энг ёмони Исломий Халифаликни қулатиш бўлди:

а) Ибн Алқамий татарлар малайига айланиб қолгач, Бағдоддаги Халифалик идорасида мансабидан фойдаланиб арзимаган баҳоналар билан юз минглаб аскарларни ишдан бўшатди. Шундан сўнг Алқамий татарларни чақирди ва улардан Халифалик пойтахти Бағдодга киришини талаб қилди. Татарлар кўп сонли аскар билан Бағдодга кирди, Халифаликнинг кичик сондаги аскари татарларни қайтара олмади. Шунда татарлар Аббосий Халифаликни қулатди ва катта сондаги мусулмонларни катл қилишди.

б) Шунингдек ўз асрининг энг катта жиноятчиси яҳудий Мустафо Камол етакчилигидаги араб ва турк хоинлари ҳижрий 1342 йил 28 раЖабда, милодий 1924 йил 3 марта Усмоний Халифалик давлатини қулатиши. Бу энг катта ва улкан фожеа бўлди. Чунки Умматнинг яхлит жисми душманларга малай сиёсий вужудларга бўлинib кетди. Аллоҳнинг китоби ва Росулининг суннатига амал қилиш тўхтади. Исломий бошқарувга чек қўйилди ва гуноҳу жиноятлар ёйилди. Кофиirlар мусулмонлар бойликларини эгаллаб олди. Исломни дунёга олиб чиқишининг ягона тариқати бўлган Аллоҳ йўлида жиҳод қилиш тўхтади. Унинг ўрнига мусулмонлар душманни рози қилиш йўлида бир-бирини ўлдирадиган бўлишди. Шунингдек Умматнинг яхлит ижтимоий бирлигини тоифачилик ва бошқа номлар билан парчалаш режасини амалга ошириш учун бир-бирини ўлдирадиган бўлишди. Натижада Уммат истибод ва зулм ичida қолди.

Шоирлар амири Уммат ҳақидаги марсиясида шундай деди:

Мезана ва минбарлар сенга йиғлади, мамлакат ва йиғловчи аёллар сенга йиғлади

Хиндистон ақлдан озиб, Миср эса хафа бўлиб ёмғир каби кўз ёш тўкишди

Шом, Ирок ва Форс Халифаликни ер юзидан ким кетказди деб ҳайрон бўлишди.

З – Сиёсий кўрлик кофир ва унинг малайларига Исломга қарши урушни осонлаштириди:

Кофиirlар ва уларнинг малайлари Ислом ва мусулмонларга карши конли урушни бошлашди ва унга террорга қарши уруш деб ном беришди. Улар Ислом, унинг байроғи ва Халифаликни хунук қилиб қўрсатиш учун жиноятчи жамоатларни пайдо қилишди. Айrim исломий жамоатлар воситасида мўътадил Ислом номли нарсани пайдо қилишди. Демократияни куфр программаси бўлишига қарамай, шўро деб аташди. Илмоний давлатни фуқаролик давлати деб номлаб уни Исломга зид эмас, балки унинг манбаси Ислом, деб уқтиришди.

﴿كُرْتَ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَهِهِمْ إِنْ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا﴾

«Уларнинг оғизларидан чиққан сўз оғир сўздир. Улар фақат ёлғон сўзлайдилар» [Қаҳф 5]

4 – Сиёсий кўрлик Уммат муаммоларига нисбатан бепарволикни пайдо қилди:

Ғарб давлатлари ва уларнинг малайлари шундай бир авлодни пайдо қилишди, ватан у авлоднинг динига айланди, малай ҳоким эса уни етакчиси бўлиб қолди. Улар Уммат муаммоларига бепарво қарайдиган бўлди. Натижада Уммат ва унинг ҳокимлари Фаластин, Ироқ, Жанубий Судан, Кашмир, Кипр, Афғонистон, Судан, Чеченистон ва Сурия каби муаммоларига бепарво бўлиб қолди. Шунингдек мусулмонларнинг юртлари зое кетди, бойликлари талон-тарож қилинди ва устига душманлар ҳукмрон бўлиб олди.

Халифалик мусулмонлар ва ҳатто олам муаммоларининг туб ечимидир

Халифалик барча нарсани ўз эгасига қайтаради. У саноат ва ишлаб чиқаришни қайта тиклади. У турли солиқлар йифадиган давлат эмас, балки барчанинг хаққига риоя қиласидан давлатдир. У хавотирга тушганларнинг бошпанасидир ва ер куррасидаги яхшилик булоғидир. Халифалик Ислом билан бошқаради ва уни даъват ва жиҳод орқали оламга нур ва хидоят рисолати сифатида ёди. Буюк Халифалик лойиҳаси Уммат зеҳнида сиёсий онг билангина тиниқлашади. Шунда Уммат бу лойиҳани ҳаётнинг барча ишларида татбиқ қилиш учун қабул қиласиди.

Ҳизб ут-Таҳrir онгли, сиёсий ва мабдаий ҳизбдир. У Умматни халос қилиш лойиҳасига, яъни Пайғамбарлик минҳожи асосидаги рошид Халифалик лойиҳасига эга. У яна сиёсий онг соҳиби бўлиб, уни Уммат ичida пайдо қилишга харакат қиласиди. Уммат сиёсий онг пайдо бўлгач Ҳизб ут-Таҳrir билан бирга Халифалик лойиҳасини ёди. Шунингдек ичкарида Исломни татбиқ қиласидиган

ҳамда Исломни даъват ва жиҳод билан оламга олиб чиқадиган рошид Халифаликни тиклайди.

Хулоса:

Сиёсий онг ўта мухимдир. Уммат вакилларида кучли сиёсий онг пайдо бўлса улар инсонлар чиқарган барча қонунларни инкор қилишади ва Аллоҳнинг шариатидан бошқасига рози бўлишмайди. Сиёсий онг Ислом душманларига малай бўлиб қолишдан сақлайди. Америка бошчилигидаги коғир давлатлар режалари амалга ошишининг олдини олади. Уммат яхлитлигини парчаланиш, бўлиниш ва тақсимланишдан ҳимоя қиласди. Қалбларда туб ўзгартириш ва Ислом билан бошқаришга олиб борадиган етакчилик муҳаббатини пайдо қиласди. Уммат вакиллари зеҳнларига кириб келадиган турли номдаги куфр тушунчаларига чек қўяди. Ҳақиқий садоқатни қалбга ўрнаштиради, инсоний шайтонлар айтаётган садоқатдан қайтаради. Соф уйғонишга олиб борадиган Пайғамбарлик минҳожи асосидаги рошид Халифаликни тиклаш йўлини ёритади. Агар Аллоҳ Таоло бизга ҳақиқий етакчи бўлмиш Ҳизб ут-Тахrir неъматини бермаганида Уммат ичиди сиёсий онг вужудга келмаган бўлар эди. Чунки бу ҳизб Аллоҳдан қўрқадиган холис ва Росууллоҳга содик ҳизбdir. Яна у сўzlари ишларига зид келмайдиган ҳизбdir.

Эй мусулмонлар, Халифаликсиз азизлик, нусрат ва голибликка йўл йўқ. Эй мусулмонлар, Ҳизб ут-Тахrirдан бошқа муфассал лойихага эга, содик етакчи йўқ... Шундай экан биз билан бирга метиндек ирода, мустаҳкам мақсад билан Халифаликни тиклаш учун фаолият қилинг. Чунки Халифалик билангина энг яхши Уммат мақомига эришамиз. □

ЯХУДИЙЛарНИНГ ТИНЧЛИК ҲАРАКАТЛАРИ... СИОНИЗМНИНГ ЯНА БИР БАШАРАСИДИР!! (2)

Ҳамд Тобиб – Байтул Мақдис

Биз олдинги сұхбатимизда коғирлар Ислом Умматига қарши барча майдонлардаги фикрий ва моддий урушларида юзма-юз түқнашганда мағлубиятта учрагани, шунинг учун улар Умматни заифлаштириш, уни осон енгіб олиш ва юртларини мустамлака қилиш мақсадида бошқа услуга вәоситаларни ишга согани ҳақида айтиб ўтган әдик...

Урушда макр хийла ишлатиш, адаштириш ва мақсадларни яшириш кабилар ушбу вәоситалардан дидир. Мана масалан турли қалғитувчи номлар орқали мусулмонларга ўзларини чиройли қилиб кўрсатишади. Лекин уларнинг ташқи қиёфаси раҳмат бўлгани билан, ичи азобдир. Улар яна мусулмонлардан асиш мақсадларини яширишади...

Аслида бу – юқорида айтиб ўтганимиздек – янгилик эмас, балки у пайғамбарлик давридан бошлаб қўлланиб келаётган эски услугбидир. Маккаи Мукаррамадаги мушриклар, муноғиқлар ва Мадинаи Мунавварадаги яхудийлар Росууллоҳ ﷺ даъватига қарши туришга, тўғри фикрга қарши курашишга ожизлик қилишган пайтда шундай услугбларни қўллашга мажбур бўлишган.

Макка коғирлари бир неча марта Росууллоҳ ﷺни мақсаддан буриш, ваҳида келган нарсадан фитналаш учун ҳаракат қилишди. Аллоҳ Таоло айтди:

﴿وَإِنْ كَادُوا لِيَفْتَنُوكُمْ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكُمْ لِتَفْرِيَ عَلَيْنَا غَيْرُهُ وَإِذَا لَأَخْتَدُوكُمْ حَلِيلًا ﴾ وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتَنَا لَقَدْ كِدْتَ تَرْكَنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ﴾

«(Эй Мұхаммад, мушриклар) сизни Бизнинг шағнимизга, (ваҳидан) ўзга нарсаларни тўқиб чиқаришингиз учун — Биз сизга ваҳи қилган оятлардан алдаб-буриб юборишларига оз қолди. У ҳолда, (яни, уларнинг ўюриқларига юрсангиз), сизни дўст қилиб олган бўлур эдилар. Агар Биз сизни (ҳақ йўлда) қилмаганимизда, сиз уларга бир қадар мойил бўлишингизга оз қолди» [Исро 73-74] Коғирлар у кишини ўзларининг бут санамларига ибодат қилишига чақиришганда, Аллоҳ Таоло бундан огоҳлантириб шундай деди:

﴿فَلَمْ يَأْتِهِمَا الْكَافِرُونَ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ وَلَا أَنْتُمْ عَبِيدُونَ مَا أَعْبُدُ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ وَلَا أَنْتُمْ عَبِيدُونَ مَا أَعْبُدُ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِي﴾

«1. (Эй Мұхаммад), айтинг: Эй кофирлар! 2. Мен сизлар ибодат қилаётган нарсаларга ибодат қилмасман. 3. Ва сизлар ҳам мен ибодат қиласынан (Аллоҳ)га ибодат қилгүвчи эмасдирсизлар. 4. Мен сизлар ибодат қилған нарсага ибодат қилгүвчи эмасман. 5. Ва сизлар ҳам мен ибодат қиласынан (Аллоҳ)га ибодат қилгүвчи эмасдирсизлар. 6. Сизларнинг динингиз ўзларингиз учун, менинг диним ўзим учундир!» [Кафирун 1-6]

Яхудий ва насронийлардан иборат кофирлар яна Исломга кириб, сўнг ундан чикиш, унинг тўғрилигига путур етказиш орқали одамларни адаштириш ва Исломдан тўсишга ҳаракат қилишди. Аллоҳ Таоло айтади...

﴿وَقَالَتْ طَّاِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَبِ إِيمَنُوا بِالَّذِي أُنْزِلَ عَلَى الَّذِينَ إِيمَنُوا وَجْهَ الْنَّهَارِ

﴿وَأَكْفَرُوا إِلَّا خِرَهُ لَعَنْهُمْ يَرْجِعُونَ﴾

«Аҳли китобдан бир тоифаси бир-бирларига шундай дейшиди: Мўминларга нозил қилинган нарсага (Қуръонга) куннинг бошида имон келтириб, куннинг охирида уни инкор қилинглар. Шояд (улар ҳам имонларидан) қайтсалар» [Оли Имрон 72]

Шунингдек каззоб Мусайламага ўхшаганлар одамларни Росууллоҳ ﷺдан тўсиш ва адаштириш учун ўзини пайғамбар деб даъво қилди...

Табарийнинг Элчи ва подшохлар китобида шундай келади: «Мусайламага эргашганлар уни Аллоҳнинг элчиси деб билишар, уни ҳимоя қилишар ва унинг даъватига қаттиқ ишонишар эди...». Ибн Ҳишомнинг Сийратун Набавийя китобининг (3-қисм 283-бетида) шундай келади: «Мусайлама ибн Ҳабиб Росууллоҳ ﷺга шундай деб мактуб ёзган эди: «Аллоҳнинг элчиси Мусайламадан Аллоҳнинг элчиси Мұхаммадга: Сенга салом бўлсин. Аммо баъд. Мен бу ишда сенга шерик қилиндим. Бизга ернинг ярмиси, Қурайшга эса қолган ярмисидир. Бироқ Қурайш тажовузкорлик қилмоқда». (2-қисм 601-бет).

Муноғиқлар Мадинаи Мунавварада зирор масжидини қуришди. Шунда Аллоҳ Таоло шундай деди:

﴿وَالَّذِينَ أَخْنَدُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيَقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِمَنْ

حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلٍ وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَى وَاللَّهُ يَشْهُدُ إِلَيْهِمْ

لَكَذِبُونَ ﴿١﴾ لَا تَعْمَلُ فِيهِ أَبْدًا لَمَسَحِدٌ أَسْسَ عَلَى الْتَّقَوَىٰ مِنْ أَوْلَ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ رِجَالٌ تُخْبُوتَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿٢﴾

«Яна шундай кимсалар ҳам борки, улар (мўминларга) зиён етказиш, қуфри кучайтириб ва мўминлар ўртасига тафриқа солиши ҳамда илгари Аллоҳ ва Унинг пайгамбарига қарши урушган (бир) кимсага кўз тутиши учун (фитна юзасидан) масжид қуриб олдилар. Яна: «Биз фақат яхшиликнигида истаган эдик», деб қасам ҳам ичадилар. Аллоҳ гувоҳлик берурки, улар шак-шубҳасиз ёлғончиidlар. (Эй Мұхаммад), ҳеч қачон у масжидда намозга турманг! Биринчи кундан тақво асосига қурилган масжид борки, сиз ўшанда туришингиз лойикроқ. Унда покликни севадиган кишилар бордир. Аллоҳ эса ўзларини мудом пок тутгувчи зотларни севар» [Тавба 107-108]

Шахид Сайид Қутб «Қуръон соясида» номли китобида алдаш, ҳақиқатларни сохталаштириш ва улардан кўзда тутилган мақсад ҳамда барча замонлардаги кофиirlар ўйлаб топаётган воситаларга қараб уларнинг турли туман бўлиши ҳақида шундай дейди: «Бу масжид бугун ҳам дин душманлари қўллаётган воситаларга мос тарзда турли-туман кўринишда ишлатиляпти... Баъзида кўринишдан Исломга қизиқтириш, аммо аслида Исломга зарба бериш, хунук килиб кўрсатиш ва сохталаштириш учун ишлатиляпти. Баъзида дин тўнини кийиб олиб, аслида динга қарши курашиш кўринишида ишлатиляпти. Баъзида эса турли ташкилотлар, китоблар ва баҳслар кўринишида ишлатиляпти, улар Исломни қонхўр ва қирғин келтирувчи деб ўйлайдиган кишиларни Ислом ундан эмас, балки у яхши ундан қўрқиш керак эмас деб ухлатиляпти...

Бу каби зирор масжидлар жуда кўп бўлгани учун уларни фош қилиш, алдамчи гапларини қабул қилмаслик ва уларнинг ҳақиқати ҳамда ортидаги мақсадини ёритиш зарурдир. Бу ишда бизга Росууллоҳ ﷺ даврида зирор масжиди қандай фош қилингани ибрат бўлади. Аллоҳ Таоло айтади:

وَالَّذِينَ أَخْذُوا مَسَجِدًا ضَرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيَقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلٍ وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدَنَا إِلَّا الْحُسْنَى وَاللَّهُ يَشْهُدُ إِنَّهُمْ

لَكَذِبُونَ ﴿١﴾ لَا تَقْمِرْ فِيهِ أَبَدًا لَمَسْجِدُ أَسَسَ عَلَى الْتَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقْوَمَ فِيهِ رَجَالٌ سُجِّلُونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ تَحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿٢﴾

«Яна шундай кимсалар ҳам борки, улар (мўминларга) зиён етказиши, қуфрни кучайтириб ва мўминлар ўртасига тафриқа солиши ҳамда илгари Аллоҳ ва Унинг пайгамбарига қарши урушган (бир) кимсага қўз тутиши учун (фитна юзасидан) масжид қуриб олдилар» [Тавба 107-108]

Бу қуръоний ифода бизга ҳар қандай зирор масжидининг тақдири нима бўлиши ҳақида хабар беряпти. Шунингдек ортида ифлос нияти бўлган алдамчи харакатларнинг нима билан якунланиши ҳақида хабар беряпти ва ҳақ йўлда фаолият қилаётганларни эгалари ислоҳотчилар кийимини кийиб олган мақр хийлалардан тинчлантиряпти. Аллоҳ Таоло айтади:

﴿أَفَمَنْ أَسَسَ بُنْيَنَهُ عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَرَضُوَانِ حَيْرَأَمْ مَنْ أَسَسَ بُنْيَنَهُ عَلَىٰ شَفَاعَةٍ جُرْفٍ هَارِ فَأَتَهَا رَبِّهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾

«Бас, бу биноларини Аллоҳдан қўрқиши ва Унинг ризолиги асосига қурган киши яхшироқми ёки биноларига емирилаётган жар ёқасини асос қилиб олиб, шу сабабли ўзи ҳам жаҳаннам ўтига қулаган кимсами?! Аллоҳ бундай золим қавмни ҳидоят қилмас» [Тавба 109]

Ўтган асрнинг боши ва ўрталарида бўлиб ўтган мустамлакадан озод бўлиш ҳаракатларида француз, инглиз ва италян мустамлакачилари бу озодлик ҳаракатларининг тўлқинига тушиб олиб, ватанпарварлар кўринишидаги малайлари орқали уларни бошқарди. Бундай ишлар Жазоир, Тунис, Ливия, Ироқ ва бошқа юртлардаги қўзғолонларда бўлиб ўтди... доктор Абдулҳай Заллум «Бугуннинг фикри» газетаси 2016 йил 13 январ сонида шундай дейди: «Мустамлакачилик йигирманчи асрнинг ўрталарида бевосита мустамлакадан билвосита мустамлакага айланди ва уни мустақиллик деб аташди... Доктор Файсал Қосим 2016 йил 20 августда ёзган (Нима учун мустамлака мағлуб бўлсада ғолиб бўлиб чиқиб кетмоқда) номли мақоласида шундай дейди: «Жазоирдаги буюк қўзғолон француз мустамлакасини қувиб чиқиш учун 1.5 миллион шаҳид берди ва Жазоир тупроғини мустамлаканинг ифлос қадамидан тозалади. Лекин озодликдан

кейин француз мустамлакасининг Жазоирга бўлган таъсири йўқолдими?

Албатта унинг таъсири йўқолмади... Жазоир факат ҳарбий жиҳатдан ёки номигагина озод бўлди.. Франция сакофати бугун ҳам яъни қўзғолондан 50 йил ўтиб, Жазоир устидан хукмрон». Доктор сўзида давом этар экан шундай дейди: «Сайкс-Пико шартномаси асосида тақсимланган юртларга хукмронлик қилаётган араб режимлари мустамлака чизиб берган чизикдан бир карич бўлсада чиқдими? Мустамлака қолдирган меросга қарши инқилоб қила олдими? Йўқ албатта. Улар нафақат бу шартноманинг бандларига сўзма-сўз амал қилишди, балки айримлари бу шартномадагидан ҳам ошириб ўз юртларини турли миллат, элат, тоифа, ирқ, уруғ ва оиласаларга бўлиб юборди. Гўё улар инглиз ва французларга юртни бўлиш ва вайрон қилиш мана шунаقا бўлади дегандек бўлишди».

Устоз Хотим абу Ажамия роя газетасининг 2016 йил 15 июлдаги сонида шундай дейди: «Ҳарбий окупация мустамлакага катта мажбурият юклайди. Чунки бу ишга катта сондаги аскарлар, улкан миқдордаги маблағлар ва шу юрт аҳлидан бўлган мустамлакага мухлис кишилар керак бўлади. Шунинг учун Ғарб давлатлари услуг ва воситаларини ўзгартиришга киришди. Сўнг шу юрт аҳлидан иборат сиёсий, иқтисодий ва диний доираларни пайдо қилишди. Шунингдек уларни силлиқлаб, ялтиратиб ўша давлатлардаги турли мансабларга қўя бошлишди. Миср ва Шомда бўлган ишлар ҳамда Мустафо Камолни Туркиядаги ҳокимиятга ўтқазиш шулар жумласидандир. Мустамлака ўз ишини қилиб бўлгандан кейин бу юртлардан аскарларини олиб чиқиб кетди. Натижада Британия малайи Мустафо Камол қўли билан Исломий Халифалик қулатилди. Бунинг ортидан Кўрфаздаги барча юртлар ва ҳатто Марокашдаги ҳокимиятга ўз малайларини тиклади».

Қудусул Арабий журналининг 2015 йил 9 июндаги «Ватандаги мустамлака ва мустамлакача сиёsat ҳамда мустамлака ва унинг тобелари орасидаги алоқа ва унинг янги дунёни шакллантиришдаги таъсири» номли мақолада шундай дейилади: «Мустамлака қаерга бормасин ортидан унинг мустамлака сиёsatини давом эттирадиган ва мустамлакага содик иқтидорли шогирдларини қолдиради. Ёки айнан мустамлака сиёsatини давом эттиришга ҳаракат қиладиган миллатчи жамоаларни қолдиради. Баъзида доимий тобеликни амалга ошириш учун муайян гурухлар фойдасига янги технология ва турли сиёsatларни ихтиро қилади. Бу гурухлар Ғарбга тобе бўлиши учун, ёки муайян низом ва

идеологияга тобе бўлиши учун қурол сифатида ишлайди. Буларнинг барчаси ватанга бўлган садоқатга, инсонни ва унинг эркинлигини бироз бўлса ҳам қадрлашга бегонадир».

Ҳақиқат шуки адаштириш, мақсадни яшириш, ҳақиқатни сохталашибтириш ва ишларни ўз номидан бошқа ном билан номлаш каби бу ифлос услублар на Пайғамбарлик даврида, на миссионерлар даврида, на ҳарбий мустамлака даврида ва на ундан кейин тўхтамади... Мустамлакачи ва Ислом душманлари, мусулмон юртлардаги уларнинг малайлари бугун ҳам мана шу воситаларни қўллашяпти... Яхуд вужуди ва унинг Шабак ва Моссад каби ташкилотлари амалга ошираётган ишлар ҳам шу воситалар жумласига киради. Улар халқаро сионистик ташкилотларни мусулмонлар ютида, хусусан Фаластинда ҳаракатлар, ташкилотлар ва партиялар тузишга йўналтиряпти. Бу ҳаракат, ташкилот ва партияларни одамлардан ғаразини яшириш ва мусулмонларни алдаш осон бўлиши учун турли номлар билан атаяпти...

Турли ном, исм ва сиёсий программалар билан номланган яхудий тинчлик ҳаракатлари ҳам шу воситалар жумласидандир... Бундай ҳаракатлар нима учун пайдо бўлган? Уларни бошида ким пайдо қилган? Уларга моддий ва маънавий ёрдам қаердан келади? Уларнинг мусулмон юртлардаги, хусусан Фаластин ичидағи мақсадлари нима? Бу ҳаракатларга нисбатан қандай шаръий позиция билдириш керак? Уларга нисбатан мусулмонлар нима қилиши керак? Уларнинг мусулмон юртлардаги хатарини йўқотиш ва ўзларига чек қўйиш учун нима қилиш керак? □

ФИКРИЙ МУЛКЧИЛИК ХУҚУҚИ ВА ҮНГА АЛОҚАДОР ХҮКМЛАР

Фикрий (интеллектуал) мулкчилик хуқуқи мавзуси Ал-Ваъй журналининг 171-сонидаги «фикрий мулкчилик хуқуқи капитализм ва мустамлакачиликнинг куролидир» номли мақоласида атрофлича ёритилган. Уни Ҳизб ут-Таҳрир йигитларидан бири 2001 йил муфаккирлар хузурида сўзлаган.

Фикрий мулкчилик хуқуқи мавзуси икки қисмга бўлинади

Биринчи қисм: Фикр эгаси ўз фикрига ҳақли экани ҳамда уни ёзув орқали сотиши, ёки китоб, кассета ва дискка кўчириб сотиши ва уни ўргатиб эвазига ижара олиши мумкин.

Иккинчи қисм: фикрий мулкчилик хуқуқи ва унга оид ҳукмлар. Масалан китоблар ёзиш ҳамда улардан шахсий манфаат йўлида фойдаланиш, таълим бериш, программа шаклида бериш ва ундан нусха кўчириб сотиш.

Ушбу баҳсимиизда мавзунинг иккинчи қисми яъни «шахс ўз фикрларини китоб ва дискка кўчириши ҳамда улардан шахсий ва тижорий мақсадда фойдаланиши».

Мавзунинг тафсилотларига киришишдан олдин шуни баён килмоқчимизки, бугунги асримизда мусулмонларнинг аксар ҳолатларига Фарб ўз таъсирини ўтказди, ҳатто унинг таъсири шаръий фикрга ёки асримиз фикҳига ҳам етди. Шунинг учун асримиздаги дин пешволарининг бу ҳақдаги баҳслари битта асосга яъни шаръий ҳукмларни манфаат асосида иллатлашга таянади. Шунингдек улар Росууллоҳ ﷺнинг

«الْمُسِلِّمُونَ عِنْدَ شُرُوطِهِمْ»

«Мусулмонлар қабул қилган шартларига риоя қиладилар» каби умумликни англатадиган шаръий нусусларга таянадилар. Биз қуйирокда бу ҳадиснинг маъносини баён қиласиз.

Биз шаръий ҳукм чиқаришда имом Шофеининг фикҳидан мисол келтирамиз. Бу мисол ушбу мавзуимиздан бўлмасада, лекин у фикрлашдаги йўлни ёритиб беради. Масалан тикувчи кийимни тикмасдан олдин уни сотиб олишлик ҳақидаги шаръий ҳукм, яъни уни айrim қисмини тиккан бўлса Шофеий уни жоиз деган. Фараз қилайликки биз ушбу тикувчига бордик, маълум бўлдики у кийимни ярмини тикибди. Кийимни ўша ҳолатда сотиб олиш ҳақида кўпчилик жоиз дейди. Чунки бу бай аввалгиси каби, балки аввалгисидан ҳам муносиброқ, чунки иккинчи мисолда кийимнинг ярми тикилиб бўлган, қолган қисми ҳам шунга ўхшайди дейди. Лекин имом Шофеий бу байни жоиз эмас деган. Мовардий шундай деган: «Айrim қисмлари тикилиб бўлган кийимда икки бир-бирига

зид ҳукм топилади. Яъни у кийимнинг тайёр бўлган қисмида ихтиёр йўқ, тайёр бўлмаганида эса ихтиёр бор. Демак икки бир-бирига зид ҳукм битта ақдда жамланаяпти бу эса ботилдир. Шунингдек барчаси тайёр бўлмагани ҳам шу ҳукмдадир». «Унда ихтиёр бор» деган иборадан мақсад agar мато келишилган сифатдан бошқача бўлса, сотувчи уни қайтариб олиши ва харидорга пулинин қайтариб беришида ихтиёр бор. Аммо нақд нарсанинг байида қайтаришга ҳаққи йўқ.

Энди бир кишининг шахсий фикри экани ҳамда нашр қилиш ва нусха кўчириш ҳуқуки бор бўлган ёзув ҳақидаги мавзуга келсак. Яъни бир киши мана шу ёзувни чоп этган ширкатдан китоб ёки диск ёки шу каби ёзувни сотиб олса, ёки интернет орқали электрон услубда уни сотиб олса. Одатда, бу ишлар танлов катакчасини ўз ичига олади. Бу «танлов катакчаси»да «катакчани танлаган киши мазмунни босиб чиқарган ширкат шартларига рози» дея ёзилган бўлади.

Лекин бу иш мана шу нуқта жиҳатидан ботил. Чунки мана шу ихтиёрда сотиб олувчининг қабул қилдим каби лафзи йўқ. Одамлар мана бу ишлар қабул ўрнида дейишади, лекин унинг исломий шариатда ҳеч қандай вазни йўқ. Масалан зино билан эр хотинлик ўртасидаги фарқ маълум маъно ва асосга эга лафзлардир. Агар эркак ва аёлнинг алоқасига юзлаган киши гувоҳ бўлсаю лекин у иккиси Аллоҳ буюрган шаръий лафзларни айтишмаса уларнинг алоқаси шаръий эр хотинлик алоқаси ҳисобланмайди. Имом Шофеий кундалик харид қилинадиган арzon нарсалардан ташқари савдо-сотиқда ижоб ва қабулни вожиб деган.

Баҳсимиз янада мукаммал бўлиши учун фараз қилайликки бир савдо ҳодисасида ўша биз айтган ижоб ва қабул лафзлари айтилди. Шу амалиётда уч жиҳат мавжуд бўлиб қўйида уларни қисқача айтиб ўтамиш: Табароний Абдулворис ибн Саиддан шундай келтиради: «Макка шаҳрига келиб Абу Ҳанифага учрадим ва у кишидан бир одам бир молни сотсаю унга шарт қўйса бунинг ҳукми қандай бўлади, деб сўрадим. Абу Ҳанифа: бай ҳам ботил, шарт ҳам ботил деб жавоб берди.

Сўнг Абу Яълога учраб у кишидан ҳам шу саволни сўрадим. У киши: Бай жоиз аммо шарт ботил деб жавоб берди. Сўнг Ибн Шабримага учраб у кишидан ҳам шу масала ҳақида сўрадим. У киши эса бай ҳам жоиз, шарт ҳам жоиз деб жавоб берди. Шунда мен ажабланиб, Ироқлик уч фақиҳ битта масалада уч хил фикр билдиридия деб, Абу Ҳанифа олдига бордим ва у кишига шу ҳақида айтдим. Абу Ҳанифа менга қараб, мен у иккиси ҳақида бир нарса

айта олмайман. Лекин мен Амр ибн Шуайб отасидан у эса бобосидан ривоят қилган ҳадисда Росууллоҳ ﷺ шарт билан келишилган байдан қайтарганини биламан. Шунинг учун бай ҳам, шарт ҳам ботилдир, деди.

Сўнг Ибн Абу Яълога бориб, у кишига ҳам иккиси ҳақида айтдим. Шунда у киши мен у иккиси ҳақида бир нарса айта олмайман. Лекин Ҳишом ибн Урва отасидан, у эса Оиша ﷺ дан ривоят қилган ҳадисда Росууллоҳ ﷺ Оиша ﷺ га Барийра исмли қулни сотиб олишга буюргани ва уни озод қилгани ҳақида айтилади. Шунинг учун бай жоиз, лекин шарт ботил. (Чунки Барийранинг қавми шарт қўйган эди). Сўнг ибн Шабримага бориб у кишига ҳам иккиси ҳақида айтиб бердим. Шунда у киши икковлари ҳақида бир нарса айта олмайман, лекин Мусъир ибн Каддом Маҳориб ибн Дассордан, у эса Жобир ибн Абдуллоҳдан ривоят қилган ҳадисда Жобир айтадики: «Росууллоҳ ﷺ тужни юборди ва бизга Мадинага олиб боришимизни шарт қилди». Шунинг учун бай ҳам шарт ҳам жоиз деди.

Имом Нававий (Мажмуу шарҳил муҳазаб) китобидаги (киши бир нарсани шарт қўйиб сотса, бу бай талабларига зид бўлиши ҳақида мазҳаб уламолари фикри) номли бобда бу ҳақида уламолар ўртасида ихтилоф мавжудлиги ҳақида гапирав экан шундай дейди: «Битта шарт бўладими ёки иккитами бу бай ботилдир. Чунки Ибн Умар, Икрима, Авзой, Молик, Абу Ҳанифа ва жумхур уламолар шу фикрда». Ҳасан Басрий, Нахаий, Ибн Абу Яъло, Абу Савр ва Ибн Мунзирлар: бай дуруст лекин шарт ботил деган. Ибн Сиррин, Ибн Шабрима ва Ҳаммод ибн Абу Сулаймонлар бай ҳам шарт ҳам саҳих дейишган».

Имом Нававий ҳар бир гуруҳнинг далилини шарҳлаб берди. У киши ўзининг мазҳаби ҳақида Мовардий байни ботил дегани, чунки Росууллоҳ ﷺ шарт қўйилган байдан қайтарганини хужжат қилганини айтган. Байни жоиз ва шартни ботил деганлар Барийра қиссасини ва Росууллоҳ ﷺ байни саҳих шартни ботил деганларини далил қилганини айтган. Бай ва шартни жоиз деганлар эса Жобир ﷺнинг: «Мен Росууллоҳ ﷺ билан бирга сафарда эдим. Шунда у киши мендан тужни сотиб олди ва мен уйимга етиб олгунча миниб боришимни шарт қилдим «ҳадисини ҳамда Абу Хурайра ривоят қилган:

«الْمُسْلِمُونَ عَلَى شُرُوطِهِمْ»

«Мусулмонлар қабул қилган шартларига риоя қиладилар», ҳадисини далил қилишади деган.

Далилларни солиштирас эканмиз,

«نَهِيَ عَنْ بَيْعٍ وَشَرْطٍ»

«Шарт қўйилган байдан қайтарди», деган ҳадис қолган иккисидан заиф эканини кўрамиз. Чунки, бу ҳадисни Ибн Ҳажар Асқалоний (Булуғул Маром) китобида, Ибн Таймийя эса (Мажмуул Фатаво) китобида заиф деган.

Демак олдимизда икки фикр қоляпти. Аммо бай ҳам шарт ҳам жоизлиги ҳақида айтадиган бўлсан, Жобирнинг ривоятида Росууллоҳ ﷺ тижоратни қасд қилмаган эди. Росууллоҳ ﷺ бу ҳақида Абу Довуднинг муснадида:

«تُرَانِي إِنَّمَا مَا كَسْتُكَ لَأَذْهَبَ بِحَمْلِكَ حُذْ جَمَلَكَ وَثَمَنَهُ فَهُمَا لَكَ»

«Кўриб турганингдек мен сенинг туянгда бориш учун сен билан савдолашган эдим, туянг ҳам унинг пули ҳам ўзингга ҳавола» деб очиқ баён қилган. Хитобий бошқа ривоятда бу ҳадисни шундай ниҳоялаган: **«Росууллоҳ ﷺга түя сотдим ва у киши Мадинага етгунимча ўша туяни миниб олишимга рухсат берди»**.

Бу эса бай бўлаётган пайтда шарт қўйилмаганига далилdir. Балки Росууллоҳ ﷺ Жобирга миниб олиши учун ваъда бергандир. Агар келишилаётган пайтда шарт қўйилмаса кейинги ишлар бу байга зарари йўқ. Бундан ташқари Жобир ҳақидаги қиссани яхшилаб фикрласангиз унда Росууллоҳ томонидан ижоб ва қабул қабиларни топмайсиз. Балки Росууллоҳ ﷺ тудан фойдаланиб унинг ҳаққини беришни хоҳлагани ва бу ишга түя савдосини восита қилганини кўрасиз. Шунинг учун бу иш савдолашиб тарзида кечди. Чунки Росууллоҳ ﷺ Жобирга пулини ҳам, туясини ҳам қайтариб берди. Росууллоҳ ﷺнинг:

«تُرَانِي إِنَّمَا مَا كَسْتُكَ لَأَذْهَبَ بِحَمْلِكَ»

«Кўриб турганингдек мен туянгни олиш учун сен билан савдолашган эдим» деган сўзи бунга далил бўлади.

Аммо

«الْمُسْلِمُونَ عَلَى شُرُوطِهِمْ»

«Мусулмонлар қабул қилган шартларига риоя қиладилар», ҳадисига келсан, у шариатда жоиз шартларга хосдир. Имом Нававий жоиз шартларни изоҳлар экан шундай дейди: «Ўша мажлисдагиларнинг танлаб олишни шарт қилиши, сотилган молни топшириши шарти, айби бўлса қайтаришни шарт қилиши, ёки кафил орқали қайтаришни шарт қилиши, ёки харидор хоҳлаганча

фойдаланишни шарт қилиши буларнинг барчаси битимни бузмайди. Бу ҳақида мусанниф айтганидек ҳеч қандай ихтилоф ўй. Бу каби шартлар байни тиниқлаштириб янада мустаҳкамлайди. Аммо битим учун зарур бўлмасада келишувчилар учун манфаати бўлган кафил, гаров, гувоҳлик, тасдиқлаш каби шартлар ёки сотилаётган қулни тикувчи ёки котиб ёки шунга ўхшаш бўлишини шарт қилиш ақдни бузмайди балки бундай шартлар дуруст бўлади».

Иккинчи фикр, яъни бай дуруст, шарт ботиллиги ҳақида айтадиган бўлсак бу фикр тўғридир. Чунки бу ҳақда Бухорий ўз сахихида имом Молик Муватто номли китобида, имом Шофеий эса Ум китобида Оиша онамиздан ривоят қилган ҳадисни келтиришади. Оиша ﷺ айтадики: Бурайра (чўри) мени олдимга келди ва айтдики: Мен ўз ахлим билан тўққиз уқияга битим тузганман, ҳар йили бир уқиядан бериш эвазига. Мени озод қилинг. Шунда Оиша: Агар ахлинг ўша тўққиз уқияни бер дейишса бераман, валийлик менда бўлади деди. Шунда Бурайра ахлига бориб Оишанинг шартини айтди. Лекин улар бош тортишди, Бурайра эса ахли олдидан чиқиб Оиша ﷺни олдига келди. Росууллоҳ ﷺ хам ўша ерда ўтирган экан. Бурайра Оиша онамизга: Уларга шартингизни айтган эдим, бош тортишди ва валийлик уларга бўлишини шарт қилишди. Росууллоҳ ﷺ уни эшитгач, нима гаплиги ҳақида сўради, Оиша ﷺ эса бўлган воқеани айтиб берди.

Росууллоҳ ﷺ:

«خُذِيهَا وَأَشْتَرِطْ لَهُمُ الْوَلَاءَ، فَإِنَّمَا الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْنَقَ»

«Уни олинг ва ахлига валийликни шарт қўйинг чунки валийлик озод қилганга бўлади» деди. Оиша ﷺ шундай қилди. Шундан сўнг Росууллоҳ ﷺ одамлар ичидаги туриб, Аллоҳга ҳамд ва сано айтгандан кейин шундай деди:

«أَمَّا بَعْدُ، مَا بَالْ رَجُلٌ يَشْتَرِطُونَ شُرُوطًا لَّيْسَتْ فِي كِتَابِ اللَّهِ، مَا كَانَ مِنْ شَرْطٍ لَّيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ فَهُوَ باطِلٌ، وَإِنْ كَانَ مِائَةً شَرْطٍ، قَضَاءُ اللَّهِ أَحَقُّ، وَشَرْطُ اللَّهِ أَوْثَقُ، وَإِنَّمَا الْوَلَاءُ لِمَنْ أَعْنَقَ»

«Аммо баъд, одамларга нима бўлди, улар Аллоҳнинг китобида бўлмаган шартларни қўйишияпти. Кимки Аллоҳнинг китобида бўлмаган шартни қўйса, у ботилдир. Агарчи юзта шарт бўлса ҳам, Аллоҳнинг ҳукми ҳақлироқ ва Аллоҳнинг шарти ишончлироқdir ҳамда валийлик озод қилганинг ҳаққидир».

Хулоса:

1 – Программалардаги «танлов катақчаси» ёки «розилик тугмачаси» ёхуд шунга ўхшаган бошқа нарсалар қабул ва ижоб хисобланмайды.

2 – Байдаги аслликка зид бўлган шартлар ботилдир.
Хитобий айтади: «Битим туфайли харидор молга эга бўлади, шунингдек эгалик қилиш ва ундан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлади». Шунинг учун юқоридаги шартлар ботил ва бай дуруст бўлади.

Шунинг учун чоп этиш, нусха кўчириш ҳуқуки ёки фикрий мулкчилик ҳуқуки бўлган нарсани сотиш жоиздир, шарт эса ботилдир. Шунингдек ўша нарсадан нусха кўчириш, уни кўпайтириш ва ундан фойдаланиш жоиздир. □

Техрон Сурия ва Яманда денгиз базаларини қуришни режалаштироқда

Эрон қуролли кучлари бош штаби бошлиғи генерал Мұхаммад Бокирий ўзининг мамлакати Сурия ва Яманда денгиз базаларини қуришни режалаштираётганини билдириди. Бокирий армия денгиз кучларининг минтақалардаги құмандонлари билан бўлган учрашувда сўзлаган нутқида изоҳ бериб «Бундан мақсад узок денгизларда кучларнинг туриши ва қароқчиликка қарши курашишдир, Уммон денгизига ўхшаб Ҳинд океанида ҳам флотнинг мавжуд бўлиб туриши зарур» деди. Эроннинг «Форс» (ярим расмий) ахборот агентлигига кўра генерал «Бир кун келиб Яман ёки Сурия соҳилларида ва оролларда бизнинг бирон базамиз бўлиши ёки сузиди юрувчи базаларимиз пайдо бўлиши эҳтимолдан холи эмас» деб қўшимча қилди. У «Эрон ядрорий соҳада қайсиadir даражада ютукларга эришди ва уранни 95 %гача бойитиш курратига эга бўлиб қолди, бу эса йирик кучларни Техрон билан музокаралар столига ўтиришга мажбур қилди», деб кўрсатиб ҳам ўтди.

Балади Ньюс: Обаманинг Сурия қўзғолонига қарши қилган таклифи бўйича хисоботи

Балади Ньюс сайти эътиборни тортувчи бир мақолани нашр қилди. У журналист Туркӣ Мустафо қаламига мансуб бўлиб журналист унда Обаманинг Асад режимига қарши қўтарилиган қўзғолон борасидаги сиёсатининг энг муҳим белги-хусусиятларини аниқ кўрсатиб чиққан. У бу хусусиятларни кисқача бир неча нукталарда кўрсатиб берган. Биринчи нуқта: Сурия қўзғолони йўналишини буриб юбориш. Чунки президент Обама маъмурияти Сурия қўзғолонини Асад режимини қулатишини талаб қилишдан ички тоифачилик урушига ва терроризмга қарши урушга боғлиқ бўлган бошқа номларга қасдан буриб юборди. Обама маъмурияти Сурия халқини тўс-тўполон ва нотинчлик гирдобига ташлади, Асад режимини қайта ишлаб чиқиш мақсадида шундай қилди. Бу Обама маъмуриятининг қарашига мувофиқ ва бирон натижага эришиш йўлида илдам дипломатик саъй-ҳаракати бўйича амалга оширилди. Бу натижа мазмуни ҳарбий ечимнинг Сурияда курашаётган тарафларнинг биронтаси фойдасига ҳал бўлишининг иложи йўқ деган хулоса бўлди. Шунинг учун Оқ уй маъмурияти бирон сиёсий ечим ифодасини топиш учун Женевага кўз тикди. Бу сиёсий ечим бамисоли бир кўз бўямачиликдир.

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال رسول الله ﷺ: «الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يَنْهَاهُ وَلَا يَعْفُرُهُ» «Мусулмон мусулмоннинг биродаридир. Унга зулм қилмайди, уни ташлаб қўймайди ва камситмайди»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
<p>Иккинчи нуқта: Сурия қўзғолонини акс эттирмайдиган бир қўғирчоқ сиёсий витринани ўрнатиб қўйиш: Обама маъмурияти киришган энг хатарли нарса Сурия қўзғолони структураси билан ўйнашиш бўлди. Обама маъмурияти бу ўйинни «миллий кенгаш, қўзғолон кучлари коалицияси» деган миллий номлар остида бир сиёсий жисмни ташкил қилиш орқали амалга ошириди. Ваҳоланки бу сиёсий жисмдаги шахсларнинг кўпчилиги Америкага ва Кўрфаз давлатларига малай бўлган миллатчилик, мазхабчилик, уруғчилик ва минтақачилик йўналишларига мансуб кимсалардир. Балки улардан баъзилари Асад назорати остидаги минтақаларга қайтиб кетишиди. Буларга мисол қилиб Мейс Креди, Босил Кувайфий ва бошқа кимсаларни келтириш мумкин. Учинчи нуқта: кўпчилик бўлган қўзғолончиларни четлатиб қўйиш ва озчилик бўлган ҳоким тўдани устун қилиб қўйиш: Обама маъмурияти сунний қатламни қасдан четлаштириди. Буни суннийларни қарор чиқариш ва таъсир ўтказиш марказидан узоқлаштириш, оммавий ахборот воситаларида тоифачилик ва ирқчилик асосидаги бўлинишга зўр бериб ургу бериш, Асад режими ва унинг тоифачи тўдалари жиноятларидан атайлаб кўз юмиш ва Асад режими билан боғланган курд бўлинмаларини қўллаб-кувватлаш билан амалга ошириди. Қолаверса, Обама маъмурияти алавий тоифани химоя қилишини очиқдан-очиқ асос сифатида қабул қилди. Буни Суриядаги Америка элчиси Роберт Форд билдириди. У Сурия коалициясининг бир гурух аъзоларига бундай деди: «Кўшма Штатларнинг алавий тоифадан воз кечишини кутманглар, аксинча у бир қизил чизиқдир». Тўртинчи нуқта: кимёвий қуроллар бўйича тузилган битим ва хлор арсеналидан атайлаб кўз юмиш: Обама маъмуриятининг энг биринчи мақсади ядервий қуролга эга «Исройл»ни тийиб турган қурол кимёвий қуроллар арсеналини йўқ қилиш бўлди. Бешинчи нуқта: Эрон билан биргаликда қўзғолонни хунук қилиб қўрсатишга ҳаракат қилиш ва минтақадаги кураш йўналишини ўзгартириш. Бу тўғрида Обама маъмурияти Эрон билан келишиб Сурия қўзғолонини хунук қилиб қўрсатишга ва «Исройл»га қарши кураш йўналишини араблар, форслар ва курдлар ўртасидаги тоифачилик ва миллатчилик курашига буриб ўзгартириб юборишга ҳаракат қилди. Буни Эроннинг минтақа устидан ўз нуфузини ўрнатишини – модомики Эрон Америка</p>		

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال تعالیٰ: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْرَجُوا﴾ «Мұмиллар ҳеч шак-шубхасız оға-инилардір»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
режаларини амалга оширап экан – құллаб-қувватлаш ва мінтақада деярли ҳар қуни курашлар оловини ёқиши билан амалга оширди.		
Америкалиқ эксперт Эндрю Таблер: Ҳалабнинг қулаши Асаднинг урушда ғолиб чиқишига олиб бормайды		
Таблернинг «Атлантик» газетасыда нашр қилинган ҳамда якын Шарқ Вашингтон институты 13 декабря нашр қилған бир мақолада «Россиянинг Сурғия курашидан чиқиб кетиши бир узил-кесил ва барқарор сиёсий ечимга эришишни ва президент Асаднинг Сурғия яхлитлигини қайта тиклаш учун оппозиция билан жиддий сиёсий сўзлашувларга киришишига эришишни талаб килади» деб билдири.		
Бошқа томондан эса бу Америка эксперти Ҳалаб шаҳрининг исёнчилар уни эгаллаганидан түрт йил кейин бунчалик тез қулашига сабаб қилиб бир неча омилни күрсатди. Бу омиллардан баъзиси қуйидагилар: Сурғия армиясининг бу шаҳар мінтақаларини қамал қилиши кайфияти, оппозициядаги турли жамоатлар ўртасида баъзи ички жанглар рўй берганлиги, Россия томонидан ва Эрон қўллаб-қувватлаётган кучлар томонидан күрсатилган ёрдам.		
Таблер «Сурғия армияси ерларни қайтариб олиш ва уларни сақлаб қолиш учун фронтнинг олд чизиқлари мінтақаларидан ташқарида жойлаштириш мумкин бўлган башарий қучдаги кескин етишмовчиликдан қийналмоқда» деб қаттиқ таъкидлади. Унинг айтишича Сурғия армиясидаги мавжуд куч миқдори 20000 – 25000 аскар орасидадир.		
Унинг фикрича «Ҳалабнинг қулаши оппозиция учун бир оғир талофат, Асад учун эса бир муҳим жангдаги ғалаба ҳисобланади». Лекин америкалиқ эксперт бошқа томондан Ҳалабнинг қулаши Асаднинг урушда ғалаба қозонишига олиб бормайди, деган фикрни билдири. Унинг тахминича кураш давом этади ва Сурғия бўлиб ташланган бир давлат бўлиб қолади.		
Мартин Шульц Рудавга берган интервьюсида: Сурғиядаги вазият ҳозиргидан ҳам кўра кўпроқ чигаллашиши мумкин эмас		
Европарламент раиси Мартин Шульц Брюсселдаги Рудав ахборот тармоғи мухбирининг Ҳалабдаги вазият ва Европа Иттифоқининг Эрон, Туркия, Россия ва Кўшма Штатлар Сурғияда фаол рол ўйнаётган вақтдаги роли ҳақида берган саволига жавоб		

ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ	قال رسول الله ﷺ: «الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يَنْهَاهُ وَلَا يَعْقِرُهُ» «Мусулмон мусулмоннинг биродаридир. Унга зулм қилмайди, уни ташлаб қўймайди ва камситмайди»	ОЛАМ МУСУЛМОНЛАРИ ХАБАРЛАРИ
<p>берар экан бундай деди: «Биз Европа Иттифоқи халқаро хавфсизлик кенгаши қарорлари лойиҳалари татбиқ этилишини қўллаб-қувватлади, деб биламиз, менинг фикримча бизнинг бу борадаги сиёsatларимиз жуда аниқдир».</p> <p>У сўзини давом эттириб қўйидагиларни айтди: «Биз буни бир неча саммитларда таъкидладик. Шунинг учун мен Европа Иттифоқи ҳарбий қадамларни ташлаш йўлига ўтади деб билмайман. Чунки Суриядаги4 вазиятни ҳозиргидан ҳам кўра кўпроқ чигалластириш мумкин эмас. Эроннинг Сурияда бир алоҳида, ўзига хос рол ўйнаётганини ҳаммамиз биламиз. Лекин биз ҳозир бу муаммоларни ҳал қилишга эришишимиз учун имконимиздаги барча нарсани сарфляяпмиз. Бизнинг уринишларимиз Шарқий Ҳалабдаги вазиятни ҳал қилиш имкониятини яратиш доирасида юзага келаётганида ҳеч шубҳа йўқ».</p> <p>Шульц «турли кучлардан шикоят қилишимиз мумкин эмас, аксинча Шарқий Ҳалаб муаммосини дипломатик йўллар билан ҳал қилиш учун ва Шарқий Ҳалабдаги ахолига зарур ёрдамларни етказиб бериш учун куч-харакатларимизни бирлаشتiriшимиз зарур. Одамлар маблағларга, озиқ-овқат, дори-дармон, инсонпарварлик ёрдамларига ва тинч коридорлар очилишига муҳтоҷ бўлиб турибди. Европа Иттифоқи бошқа давлатлар билан ҳамкорликда ҳаракат қилиши зарур бўлган асосий нуқталар мана шулардир».</p> <p>Ал-Ваъй: Сурияда амалга оширилаётган жирканч жиноят бутун олам давлатлари кўз ўнгida рўй бермоқда. Шунга қарамай олам Суриядаги тинч фуқаролар чекаётган азиятларга барҳам беришга уринмай тек томоша қилиб турибди. Бундан ҳайрон бўлишнинг ҳожати йўқ. Чунки Ғарб бизнинг юртларимизга қўлга киритишга уриниладиган ўлжалар сифатида карайди. Араб давлатлари эса Ғарбнинг мана шу очкўз истакларини амалга оширишда ишга соладиган югурдак қуролларидир. Шунинг учун суриялик мусулмонлар олдида ҳам ва оламнинг қолган қисмидаги мусулмонлар олдида ҳам бу оғир аҳволдан қутулиш учун Исломий давлат, Халифалик давлатини тикишга ҳаракат қилишдан бошқа йўл йўқ. Зеро Халифалик давлати мусулмонлар ишларини ғамхўрлик билан бошқаради ва уларни бутун ер юзи бўйлаб мудофаа қилиш учун армияларни ҳаракатга келтиради.</p>		

Сисий ўз халқига қарши мана шундай ҳийла қилди, аниқ заарларни көлтирадиган катта инвестициялар

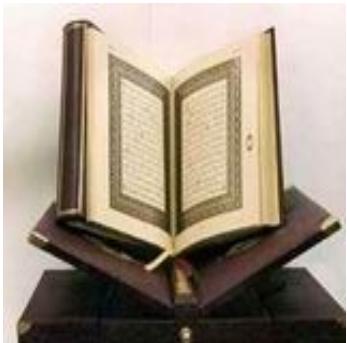
Үрта Шарқ ишлари бүйича ихтисослашган бир Британия сайты Мисрдаги тұнтаришга бошчилик қылған Абдулфаттох Сисийнинг 2014 йилда 1,1 миллиондан күпроқ мисрликни Сувайш каналига инвестиция ётқизиш қимматбақо қоғозларига ёзилишга секин-аста алдаб тортишга қандай муваффақ бўлганини очиб ташлади. Кейинчалик ана шу мисрликларнинг ҳаммаси Миср жунайхининг қадрсизланиши ва банкка қўйилган омонат пуллар ҳолатини «Сувайш канали гувоҳномаси»дан кўра яхшироқ қилиб қўйиш билан – ваҳоланки ҳар иккаласи ҳам зиёндир – процент ставкалари кўтарилиб кетганлиги сабабли зиён кўришди. «Middle East Eye» сайты нашр қылған мақолага кўра 2014 йил сентябр ойида 1 миллион 100 минг мисрлик фуқаро Сувайш каналига инвестиция ётқизиш гувоҳномаларини сотиб олиш учун оқиб келишди. Бу гувоҳнома муддати беш йил эканлиги ва йилига доим 12 % нисбатда фойда келиб туриши эълон қилинган эди. Ўшанда мисрликлар фойдани қўлга киритиш илинжида 64 миллиард Миср жунайхини тўлашди. Мақолада айтилишича, банкка қўйилган Миср жунайхидан иборат омонат пуллар устига қўйилган процент ҳозирда кўтарилишдан кейин 15 % бўлиб қолди. Бу эса ўша инвестиция гувоҳномаларидан келаётган даромад банклар тўлаётган фойдалардан озроқ бўлиб қолганини англатади. Бу эса мана шу қимматбақо қоғозларни муваффакиятсиз инвестицияга айлантириб қўяди. Аммо – мақолага кўра – бундан ҳам каттароқ мусибат Миср жунайхи нархининг кўтарилишдан кейин санокли соатлар ичida 65 %дан ҳам кўпроқ тушиб кетганидир. Бу эса Миср халқининг ҳукуматга – қарз сифатида – 64 миллиард жунайх – бунча маблағ 9 миллиард долларга teng бўлган пайтда – тўлаганини англатади. Агар халқ ҳозир ҳукуматдан бунча маблағни қайтаришни талаб қиласидиган бўлса у 4 миллиард доллардан ҳам камроқ миқдорга teng бўлиб қолади. Фикрни янада тиниқроқ билдириш учун мақола бундай деб қўшимча қиласиди: «Ким Сувайш каналига 100 Миср жунайхини сармоя қилиб ётқизган бўлса беш йилдан кейин 160 жунайх қилиб қайтариб олади. Аслида эса у 2014 йилда қиймати 14 доллар бўлган маблағни тўлаган, беш йилдан кейин эса қиймати 10 доллар бўлиб қолган маблағни қайтариб олган бўлади!!».

Мисрдаги Ихвонул Муслимин муршиди ўринбосари режим билин сулҳ тузишга чақирмоқда

«Ихвонул Муслимин» бош муршидининг ўринбосари Иброҳим Мунир ўзи «Миср ҳалқи ҳукамолари» ёки «дунё ҳукамолари» деб атаган кишиларни Миср ҳукумати билан бу жамоат ўртасида «сулҳ тузишнинг бир аниқ сурати»ни чизиб беришга чақирди. Мунир 19 ноябр шанба куни «Арабий 21» газетаси билан бўлган мулоқотда «Ихвонул Муслимин»нинг Миср ҳукумати билан бўладиган сулҳ ғоясига бўлган муносабати ҳақидаги саволга жавоб берар экан қўйидагиларни айтди: «Биз айтамизки, биз жиддиймиз: шундай экан ҳалқимиз ҳукамоларидан ёки дунё ҳукамоларидан иборат кишилар олдимизга келиб бизга бу сулҳнинг бир аниқ суратини чизиб беришсин... Ўшанда муносабат билдиришлар бўлади». Мунир мулоқот чоғида ҳарбий муассаса ичкарисида шарафли кишилар бор, улар келгуси даврда «бир муҳим рол»ни адо этишлари мумкин деган фикрни билдириб «ана шу шарафли кишиларнинг роли – гарчи ҳаммага маълум шароитлар сабабли кеч қолган бўлса-да – Миср ҳалқ армияси обрўсини барча миллий кучлар биргаликда бир тану бир тан бўлиб ўнглашга кеч қолмаслиги керак ва мақсад фуқаролик давлатини ҳимоя қилиш ва унинг қонунларини ҳурмат қилиш бўлиши керак. Энг муҳими армиянинг ватан чегараларини конституция аниқ кўрсатиб берганидек ҳимоя қилишдаги ролидир» деб таъкидлади. «Ихвонул Муслимин» жамоати бош муршидининг ўринбосари бу жамоатдагилар сиёсий ишда ўзгаришлар ва манёврлар ёки ён беришлар деб аташ мумкин бўладиган нарсалар бўлишини яхши тушунишларини, шунинг учун Мисрнинг ҳозирги ҳолатида барча тарафлардан талаб қилинадиган нарса булардан – айниқса бу ерда принциплардан, қўйматлар ва ҳуқуқлардан воз кечиш бўлмас экан – кўз юммаслик эканини кўрсатиб ўтди.

Ал-Ваъй: Кимдаки ҳодисаларга назар ташлашда мабдаий жиҳат йўқ бўлар экан ва ўз масалаларига оид бир аниқ қарашга эга бўлмас экан воқелик унинг қарорлари ва иш юритишларига ўз ҳукмини ўтказадиган бўлиб қолади ва ён бериш билан яримта ечимлар унинг наздида ўзининг ҳаётдаги асл манҳажи-йўли бўлиб қолади. □

ҚУРЬОНИ ҚАРИМ СУХБАТИДА

﴿وَأَتُمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا
أَسْتَيْسِرَ مِنْ أَهْدَى وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ
أَهْدَى مَحِلَّهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذْيَ مِنْ
رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمْنَتُمْ
فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجَّ فَمَا أَسْتَيْسِرَ مِنْ أَهْدَى
فَمَنْ لَمْ تَحِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجَّ وَسَبْعَةٌ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشَرَةَ كَامِلَةً ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ
يَكُنْ أَهْلُهُ حَاضِرٍ الْمَسْجِدُ الْحَرَامُ وَأَتَقُوا اللَّهَ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴾

«196. Ҳаж ва умрани Аллоҳ учун комил суратда адо қилинг! Агар (касаллик ёки йўлтўсралар сабабли) йўлингиз тўсилиб қолса, мұяссар бўлган бирор ҳадя юборинг ва ҳадянгиз ўз жойига етиб бормагунча бошларингизни (соchlарингизни) қирманг! Энди агар сизлардан (ҳожислардан) кимdir қасал ёки бошида бирон дарди бўлса (шу узр билан иҳромда турган ҳолида сочини қирдирса), у ҳолда (уч кун) рўза тутши ёки (олти мискинга) садақа бериш ёхуд (бир қўй) сўйиши билан эваз тўласин! Қачонки (йўлтўсралар ёки бошка ҳар қандай монедан) хотиржам бўлсангиз, (ораларингиздан) ким ҳаж (йўлида) умрадан фойдаланган бўлса (яъни ҳаж мавсумида аввал умра амалларини бајариб, иҳромдан чиқиб, сўнгра ҳажга иҳром боғлаган бўлса), мұяссар бўлган бирон ҳадяни юборсин! Ким (ҳадя қиладиган нарса) топа олмаса, уч кун ҳажеда, етти кун қайтганидан кейин рўза тутсин! Бу тўла ўн кундир. Ушибу ҳукм аҳли — оиласи Масжидул Ҳаромда бўлмаган кишилар учундир. (У ернинг аҳолиси учун бундай ҳуқуқ ва бурчлар ийќ). Аллоҳдан кўрқингиз! Ва билингки, Аллоҳ — азоби қаттиқ, Зотдир»

[Бақара 196]

Хизб ут-Тахрир амири Ато ибн Халил Абу Роштанинг (у кишини Аллоҳ ҳифзу химоясіда асрасин) «Тайсир фи Усулит Тафсир» номли китобида қүйидагича келади:

Аллоҳ Таоло бу оятда қүйидагиларни баён қиласы:

1 – Ҳаж ёки умра қилишга киришиб қўйган одам уларни ҳамма шартлари ва руқнлари билан охиригача етказиши лозим бўлади. Уларнинг шартлари ва руқнлари Пайғамбар ﷺдан олинади.

«خُذُوا عَنِّي مَنَاسِكُمْ»

«Ибодатларингни (ҳаж қилишнинг йўл-йўриқларини) **мендан олинглар»¹**.

Бу ердаги буйруқ талабни ифодалайди. Лекин у қатъий талабдир. Унинг қатъийлигига

«فَإِنَّ أَحَدَرْتُمْ فَمَا آسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدِيِّ»

(Агар (касаллик ёки йўлтўсарлар сабабли) **йўлингиз тўсилиб қолса, муяссар бўлган бирор ҳадя юборинг**), деган гап қаринадир. Модомики, бажармаслик натижасида сўйлик сўйиш зарур экан, демак, **адо қилинг!** (أَتَشْوَأْ)، деган талаб қатъий талабдир. Шунга биноан, ким ҳаж ёки умра қилишга киришиб қўйган бўлса, уни ҳамма шартлари билан охиригача бажариши лозим бўлади.

Лекин Аллоҳ Таоло ушланиб қолиш ҳолатини истисно қиляпти.

«فَإِنَّ أَحَدَرْتُمْ فَمَا آسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدِيِّ»

Бу сўзнинг луғавий маъноси душман туфайли бўладими, касаллик сабабли бўладими, умуман ушланиб қолишидир. Лекин Аллоҳ Таоло бу ерда

«فَإِذَا آتَيْتُمْ»

(Качонки (йўлтўсарлар ёки бошқа ҳар қандай монедан) **хотиржам бўлсангиз**) ҳам деяпти. Шундан кўринадики, бу ердаги маъно душман туфайли ушланиб қолишидир. Чунки тинчлик лугатда хавфнинг муқобилидир. Бу оятнинг Ҳудайбия йилида нозил бўлганлиги ҳам бу ердаги ушланиб қолиш душман томониданлигини таъкидлаб турибди.

Бу ерда сабабнинг хослиги эмас, лафзнинг умумийлиги эътиборлидир, шунга кўра, ушланиб қолиш душман тарафидан ҳам ёки бошқа жиҳатдан ҳам, масалан, касаллик туфайли бўлиши ҳам

⁽¹⁾ Муслим: 2286. Насойи: 3012. Абу Довуд: 1680. Ахмад: 3/218, 366.

мүмкін, дейилмайды. Бундай дейиш дуруст бўлмаслигига икки сабаб бор. Улар қуидагилар:

а) Умуман сабабнинг хусусийлиги эмас, лафзниң умумийлиги эътиборли, деган гап тўғри. Лекин ўша лафзниң умумийлиги усул қоидаларига кўра, шу мавзунинг ичидаги бўлади. Шунинг учун бу ердаги умумийлик бу сўзниң Ҳудайбияда Пайғамбар ﷺ нинг душман тарафидан ушланиб қолишиларини ҳам, ҳар қандай замонда ҳар қандай душман тарафидан ушланиб қолишини ҳам англашибидир.

б) Бу оятда ушланиб қолишига нисбатан ҳеч қандай умумийлик йўқ. Чунки

﴿فَإِنْ أَحْصَرْتُمْ﴾

(Агар (касаллик ёки йўлтўсарлар сабабли) йўлингиз тўсилиб қолса) феъли мусбат феълдир. Мусбат феъл умумий бўлмайди, мутлақ бўлади. Душман томонидан ушланиб қолиш мутлақдир, яъни, душман туфайли юз берган ҳар қандай ушланиб қолиш шу қабилдан ҳисобланаверади. Шунинг учун бу ердаги ҳаж ва умра амалларини охирига етказолмасдан ушланиб қолиш душман туфайли ушланиб қолишибидир.

Пайғамбар ﷺдан касаллик туфайли ҳажни охиригача етказа олмай қолиш хақида бир неча ҳадислар ривоят қилинган. Лекин улар ушланиб қолиш ҳолатидан фарқ қиласидар. Термизий Ҳажжож ибн Амрдан мана бу ҳадисни ривоят қилган ва уни ҳасан ҳадис, деган:

«مَنْ كَسَرَ أَوْ عَرَجَ فَعَلَيْهِ الْحَجُّ مِنْ قَابِلٍ»

«Кимниң бирон жойи синиб қолса ёки оқсоқ бўлиб қолса, унга келаси йили ҳаж қилиш вожибdir». Зубайр ибн Абдулмуттолибнинг қизи Зобаа Пайғамбар ﷺга, эй Аллоҳнинг пайғамбари, мен касал ҳолимда ҳаж қилмоқчиман, деганида унга Пайғамбар ﷺ шундай дегандилар:

«حجّى وَاشْرَطَهُ أَنْ مَحَلَّى حَيْثُ حَسْنَى»

«Ҳаж қилавер ва (эй Аллоҳ) қаерда мени тўхтатиб қўйсанг ўша ерда эхромдан чиқаман, деб шарт қилгин».¹ Яъни, эхромдаги одам касал бўлиб қолса, у эхромидан чиқиши мүмкін. Унга душман томонидан ушланиб колгани туфайли ҳаж амалларини охирига етказа олмай қолган кишига вожиб бўлган иш вожиб бўлмайди.

⁽¹⁾ Аҳмад: 6/202.

Хар икки ҳадис касаллик сабабли ҳажни охиригача етказа олмай қолиш ушланиб қолиш, деб бўлмаслигини, унга ушланиб қолиш ҳолатининг ҳукми тўғри келмаслигини кўрсатиб турибди. Касаллик туфайли ҳажни охиригача етказа олмай қолган одам, касал бўлиб қолган жойида туриб эхромдан чиқаверади ва келгуси йили ҳаж қиласи. Унга ушланиб қолиш ҳолатида бўлганидек, бир ҳадя (сўйлиқ сўйиш) вожиб бўлмайди.

Шунинг учун ушланиб қолиш факат ва факат душман томонидан тўсқинликка учраш туфайлигина бўлади.

2 – Ушланиб қолиш ҳолати юз берса, то ҳадяси (сўядиган ҳайвони) сўйилгунига қадар эхромдан чиқиши жоиз эмас. Ҳадянинг (сўйиладиган ҳайвоннинг) қандайлиги – тую, сигир ёки қўйлиги имкониятга қараб бўлади.

﴿فَمَا آتَيْسَرَ مِنْ أَهْدَىٰ﴾

(Муассар бўлган бирор ҳадя юборинг). (أَهْدَىٰ) сўзи мафъул маъносидаги масдардир. Яъни, сўйиладиган ҳайвон маъносидадир. У имкониятга қараб, тую, сигир ёки қўй бўлиши мумкин. Ибн Аббос (رضي الله عنه) айтганидек, қанчалик катта ҳайвон бўлса, шунчалик яхши бўлади.

Эхромдан чиқишдан олдин бир ҳайвон сўйишнинг вожиблиги Аллоҳ Таолонинг

﴿وَلَا تَحَلِّقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَهْدَىٰ حِلَالَهُ﴾

(Ва ҳадянгиз ўз жойига етиб бормагунча бошлигинизни (соchlарингизни) қирманг!), деган гапидан келиб чиқади. Сочни олдириш эхромдан чиқишдан киноядир. Яъни, эхром боғлаган одам ушланиб қолса, эхромдан чиқмай туриб имкониятига қараб бир ҳайвон сўйиши лозим. Ҳайвон сўйишнинг эхромдан чиқишдан олдин бўлиши вожиблигига қарина суннатдандир. Пайғамбар (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) Ҳудайбиядаги ҳайвон сўйиши пайсалга солаётган мусулмонлар ҳақида

«لَقَدْ هَلَكُوا...»

«Энди уларнинг ҳалокатга учрашлари аниқ...», дедилар.¹

Бу гап ҳайвонни эхромдан чиқишдан олдин сўйиш ҳақидаги катъий талабни ифодаловчи тавсифидир.

3 – Ҳайвон сўйиладиган жой Ҳарамдир. Бу Аллоҳ Таолонинг

⁽¹⁾ Равзул анаф, Сұхайлийнинг Сийрати Ибн Ҳишомга тафсири: 4/37.

﴿وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَهْدُوكُمْ مَحِلُّهُ﴾

деган гапидан келиб чиқади. Унинг ўрни Ҳарамдир. Чунки Аллоҳ Таоло айтади:

﴿ذَلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعِيرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ لَكُمْ فِيهَا مَنْفَعٌ إِلَيْ أَجْلِ مُسَئِّلِي ثُمَّ حَلَّهَا إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ﴾

«(Иш) шудир. Ким Аллоҳ қонунларини ҳурмат қилса, бас, албатта (бу ҳурмат) дилларнинг тақвадорлиги сабабли бўлур. Сизлар учун уларда (яъни Байтуллоҳда қурбон қилиши учун олиб кетаётган қўй, мол, тяяларингизда) маълум муддатгача фойдаланфаатлар бордир (яъни йўлда уларни қўзилатиб, согиб, миниб фойдаланиб кетишларингиз жоиздир. Сўнгра Эски Уйга (етгач) уларни сўйиши (вожисидир)» [Ҳаж 32-33]

Эски уй улуғ Каъбадир. Бу ерда у мажозий маънода қўлланяпти. Ундан мурод қисмдан бутунни ирода қилиш қоидасига кўра бутун Ҳарамдир. Аллоҳ Таолонинг

﴿سُبْحَنَ الَّذِي أَسْرَى بِعْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَرَكَنَا حَوْلَهُ﴾

«(Аллоҳ) бир кечада, йўз бандаси (Мухаммад)ни (Маккадаги) Масжидул Ҳаромдан (Қуддусдаги) Биз атрофини баракотли қилиб қўйган Масжидул Ақсога сайр қилдирган (барча айбу нуқсондан) пок Зотдир» [Исро 1]

деган гапи ҳам шу қабилдандир. Бу ерда Масжидул Ҳаром мажозий маънода қўлланган бўлиб, қисмдан бутунни ирода қилиш қоидасига кўра, ундан мурод бутун Ҳарамдир. Чунки Пайғамбар ﷺ Масжидул Ҳаромнинг ичидан эмас, Ҳарамдан сайр қилдирилганлар. Бу ердаги эски уй сўзи ҳам мажозий маънода бўлиб, қисмдан бутунни ирода қилиш қоидасига кўра, ундан мурод бутун Ҳарамдир.

Ҳарамнинг ҳамма жойи сўйиладиган жой эканини Пайғамбар ﷺ мана бу гаплари ҳам таъкидлайди:

«نَحْرَتْ هَا هُنَا بِمَنِي كُلُّهَا مَنْحَرٌ فَأَنْحَرُوا فِي رِحَالِكُمْ»

«Мана шу ерда сўйдим. Минонинг ҳамма жойи сўйиладиган жойдир. Тушган жойингларда сўяверинглар». Бу ҳадисни Муслим чиқарган. Яна Пайғамбар ﷺ айтадилар:

«كُلُّ فِيْجَاجٍ مَكَّةَ طَرِيقٌ وَمَنْحُرٌ»

«Макканинг ҳамма водийлари, даралари йўл ва манҳардир (сўйиладиган жойдир)». Бу ҳадисни Абу Довуд ва Ҳоким чиқарган. Ҳоким уни саҳих ҳадис, деган.

Мана шу ерда Пайғамбар ﷺ нинг Худайбийядаги ҳайвон сўйишлари воеаси айтилиб, бизга раддия билдирилиши мумкин. Бизга маълумки, Ҳудайбия Ҳарамнинг ичига эмас, ташқарисига қарашли жой. Биз бу раддияга икки жиҳат билан жавоб берамиз:

а) Ўша иили Қурайш кофирлари Пайғамбар ﷺ умра қилишларига йўл бермаганларида ҳайвонни ўша турган жойларида сўйганлар. Чунки душман томонидан ҳайвоннинг ўз ўрнига, яъни, Ҳарамга етиб боришига ҳам монелик қилинган. Аллоҳ Таолонинг мана бу ояти ҳам бунга далилдир:

﴿هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَأَهْدَى مَعْكُوفًا أَن يَبْلُغَ مَحْلَهِ﴾

«Улар (Макка мушириклари) кофир бўлган ва сизларни Масжидул Ҳаромдан, ҳадя (қурбонлик қилиши учун олган ҳайвонларингиз)ни эса маҳбус бўлган ҳолида, ўз жойига етишдан тўсган кимсалардир» [Фатҳ 25]

Яъни, сўйиладиган ҳайвоннинг ҳам ўз жойига яъни, Ҳарамга етиб боришига тўсқинлик қилинди. Демак, Пайғамбар ﷺ душман томонидан тўсқинлик бўлиб, сўйиладиган жойга – Ҳарамга етиб боролмаганлари туфайли ҳайвонни Ҳудайбияда сўйганлар.

Бундан шу нарса англашиладики, ҳайвонни сўйиш жойи Ҳарамдир, лекин агар унинг Ҳарамга етиб боришига душман томонидан монелик бўлса, ушланиб қолган жойида сўйилаверади.

б) Ибн Ҳишом «Сийрат»ида Ибн Исҳоқдан ривоят қилинишича, Пайғамбар ﷺ чодирлари ўзлари тушган жойга курилганди. У киши Ҳарамда намоз ўқирдилар. Чунки Ҳудайбия у зот тушган жой билан Ҳарам чегарасида жойлашганди. Зухрий ривоят қилинишича, Пайғамбар ﷺ ҳайвонни Ҳарамда сўйганлар. Пайғамбар ﷺ Ҳудайбияда турган пайтларида Ҳарамда намоз ўқирдилар. Яъни, тушган жойларидан ўтиб Ҳарамга борарадилар ва унда намоз ўқиб қайтардилар. Бундай ҳолатда Пайғамбар ﷺ ҳайвонни Ҳарамда сўйган бўладилар. Чунки Ҳарам бориб турилган, бориш осон бўлган жой бўлади.

Шунга кўра, ҳайвон Ҳарамда сўйилган бўлади.

﴿وَلَا تَحَلِّقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ آهَدُهُ مَحْلَهِ﴾

(*Ва ҳадяңғыз ўз жойига етиб бормагунча бошларингизни (соchlарингизни) қирманг!*). Яъни, Ҳарамга.

4 –

﴿فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مُرِيضًا أَوْ أَذْيَ مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صَيَامٍ أَوْ صَدَقَةٌ أَوْ نُسُكٌ﴾

(Энди агар сизлардан (жоғайлардан) кимдир касал ёки бошида бирон дарди бўлса (шу узр билан иҳромда турган ҳолида сочини қирдирса), у ҳолда (уч кун) рўза тутиши ёки (олти мискинга) садақа бериш ёхуд (бир қўй) сўйиши билан эваз тўласин!).

Каъб ибн Ужра айтишича, Пайғамбар ﷺ Маккага киришларидан олдин эҳромдалик пайтларида Ҳудайбияда унинг ёнидан ўтиб қолибдилар. У қозоннинг остига ўт қалаётган экан. Бошидаги битлар юзига тушаётган экан. Пайғамбар ﷺ унга

«أَبْيُوذِيكَ هَوَامُكَ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: فَاحْلِقْ رَأْسَكَ وَأَطْعِمْ فَرَقًا مِنْ سِتَّةِ مَسَاكِينَ (وَالْفَرْقُ ثَلَاثَةُ آصْحَى) أَوْ صُمْ ثَلَاثَةُ أَيَامٍ أَوْ أُسْكُنْ نَسِيْكَةً»

«Битлар сенга озор беряптими, дебдилар. У, ха, деб жавоб берибди. Пайғамбар ﷺ, сочингни ол-да, бир фирақни (бир фирақ - уч соя, соя - ўлчов бирлиги) олти мискинга бўлиб бер ё уч кун рўза тут ёки бир қўйни сўй»,¹ дедилар. Бухорий ривоятида мана бундай дейилган: Пайғамбар ﷺ унга

«مَا كُنْتُ أَرِيَ أَنَّ الْجُهْدَ بَدَلَ بِكَ هَذَا أَمَّا تَجْدُ شَاءَ؟ فَقَالَ: لَا. قَالَ: صُمْ ثَلَاثَةُ أَيَامٍ أَوْ أَطْعِمْ سِتَّةَ مَسَاكِينَ لِكُلِّ مَسَكِينٍ نَصْفَ صَاعٍ مِنْ طَعَامٍ وَاحْلِقْ رَأْسَكَ»

«Қийинчилик сени бунчалар ўзгартириб юборганини кўрмаган эканман, бирорта қўй топмаймизми (бирорта қўйинг борми), дедилар. У, йўқ, деди. Шунда Пайғамбар ﷺ, у ҳолда уч кун рўза тут ёки олти мискинга таом бер, берган таоминг ҳар бир мискинга ярим соядан тегсин ва шу билан сочингни олдиравер»,² дедилар.

Оят ва ҳадисда баён қилинганидек, ким касал бўлса, бош оғрийдиган дарди бўлса, бошида бирор жароҳати бўлса ёки бошига бит тушган бўлса, унинг бу ҳолати Аллоҳ Таолонинг мана бу гапини хослайди:

﴿وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ﴾

⁽¹⁾ Муслим: 2084.

⁽²⁾ Бухорий: 1686.

(**Бошларингизни** (соchlарингизни) қирманг!). Яъни, у сочини олдириб, фидя бериши жоиз. Истаса, уч кун рўза тутсин, истаса, олти мискинга таом берсин, истаса, бир қўй сўйсин. Айни пайтда бу гап шу уч ишдан бирини қилиш вожиблигига ҳам қаринадир.

5 – Кейин Аллоҳ Таоло ўзи душман томонидан тинч бўлгани ҳолда ҳажга қўшиб умра ҳам қиладиганлар яъни, таматтуъ ҳажини қиладиганларнинг шаръий хукмини баён қилади. Таматтуъ ҳажини қилган одам ҳаж ойларида мийқотдан умрага эҳром боғлади. Умрани қилиб бўлганидан кейин эҳромдан чиқиб, зулҳижжанинг саккизинчи кунини, тарвия кунини кутиб туради. Кейин Макканинг ичида туриб, ҳаж учун яна бир марта эҳром боғлади ва ҳаж амалларини бажаради. Таматтуъ ҳажини қилган одамга бир жонлик сўйиш вожиб. Аллоҳ Таолонинг

﴿فَإِذَا أَمْنَتُمْ فَمَا تَمَّتَعَ بِالْعُمَرَةِ إِلَى الْحَجَّ فَمَا أَسْتَيْسَرَ مِنْ أَهْلِدِيِّ﴾

(**Қачонки** (йўлтўсарлар ёки бошқа ҳар қандай монедан) хотиржам бўлсангиз, (ораларингиздан) ким ҳаж (йўлида) умрадан фойдаланган бўлса (яъни ҳаж мавсумида аввал умра амалларини бажариб, иҳромдан чиқиб, сўнгра ҳажга иҳром боғлаган бўлса), **муяссар бўлган бирон ҳадяни юборсин!**), деган гапи мана шу маънода. Ҳажда сўйиш учун жонлик топа олмаган одам ҳажда уч кун яъни, зулҳижжанинг еттинчи, саккизинчи ва тўққизинчи кунлари ёки ташриқ кунлари, уйига қайтганидан кейин эса яна етти кун рўза тутиши вожиб бўлади. Бухорий ва бошқалар мана бу гапни Оиша ؏дан ривоят қилганлар: Пайғамбар ؏ фақат жонлик топа олмаган мутаматтиъ (таматтуъ ҳажини қилган одам) гагина ташриқ кунларида рўза тутишга руҳсат берганлар.¹

Мана бу ҳадисни Молик Зухрийдан чиқарган: «Пайғамбар ؏ Абдуллоҳ ибн Ҳузофани юбордилар ва у ташриқ кунларида шундай жар солди: Бу кунлар еб-ичиладиган, Аллоҳни зикр қилинадиган кунлардир. Фақат жонлик топа олмаганидан рўза тутиши лозим бўлиб қолган кишигина рўза тутиши мумкин».² Жонлик топа олмаган одам уйига қайтганидан кейин яна етти кун рўза тутади. Шу билан унинг рўзаси тўла ўн кун бўлади. Бухорий Ибн Аббосдан чиқарган ҳадисда

﴿وَسَبَعَةٌ إِذَا رَجَعْتُمْ﴾

⁽¹⁾ Бухорий: 1859.

⁽²⁾ Тафсири Табарий: 2/250.

(*Етти кун қайтганидан кейин рўза тутсин!*) оятининг тафсирида, яъни шаҳарингларга қайтганингларда, дейилган.¹ Аллоҳ Таолонинг

﴿فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَثَةٍ أَيَّامٍ فِي الْحَجَّ وَسَبْعَةٌ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشَرَةً كَمِلَةً﴾

(*Ким (ҳадя қиласидиган нарса) топа олмаса, уч кун ҳажда, етти кун қайтганидан кейин рўза тутсин! Бу тўла ўн кундир*), деган гапи мана шу маънода.

Аллоҳ Таолонинг

﴿تِلْكَ عَشَرَةً كَمِلَةً﴾

(*Бу тўла ўн кундир*), деган гапи англашилмовчиликни кетказиш учун айтилган гапдир. Чунки Аллоҳ Таолонинг

﴿فَصِيَامُ ثَلَثَةٍ أَيَّامٍ فِي الْحَجَّ وَسَبْعَةٌ إِذَا رَجَعْتُمْ﴾

(*Уч кун ҳажда, етти кун қайтганидан кейин рўза тутсин!*), деган гапи ҳажда уч кун, қайтгандан кейин эса етти кун рўза тутишни билдиради. Бу ердаги ва сўзи ихтиёрийликни англатувчи ёки сўзи кабидир. Масалан, Зайд ва Амр билан ўтирилганда улардан бири билан ўтирангиз ҳам буйруқни бажарган бўлаверасиз. Аллоҳ Таолонинг

﴿تِلْكَ عَشَرَةً كَمِلَةً﴾

(*Бу тўла ўн кундир*), деган гапи мақсадни баён қиляпти.

﴿ثَلَثَةٌ أَيَّامٌ فِي الْحَجَّ وَسَبْعَةٌ إِذَا رَجَعْتُمْ﴾

(*Уч кун ҳажда, етти кун қайтганидан кейин*). Ҳаммаси бўлиб, ўн кун.

Бу гаплар оиласи Масжидул Ҳаромда бўлмаган одамларга тегишлидир. Акс ҳолда мавзу бошқачароқ бўлади.

﴿ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَاضِرٍ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ﴾

(*Ушбу ҳукм аҳли — оиласи Масжидул Ҳаромда бўлмаган кишилар учундир*).

(*Ушбу*) Бу ишора ҳарфи

﴿فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجَّ﴾

⁽¹⁾ Табарий тафсири: 2/248. Бухорий бу ҳадисни ривоят қилмаган.

(Ким ҳаже (йўлида) умрадан фойдаланган бўлса)га ёки

﴿فَمَنْ لَمْ تَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَثَةٍ أَيَّامٍ فِي الْحَجَّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ﴾

(Ким (ҳадя қиласидан нарса) топа олмаса, уч кун ҳажеда, етти кун қайтганидан кейин рўза тутсин!)га қайтади. Лекин унга устига, гарданига маъносини англатувчи (علی) ҳарфи эмас, учун, тегишли, ҳақи бор каби маъноларни англатувчи (ـ) ҳарфининг кириши унинг

﴿فَمَنْ لَمْ تَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَثَةٍ أَيَّامٍ فِي الْحَجَّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ﴾

га эмас,

﴿فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجَّ﴾

га қайтиши кучлироқ эканини кўрсатади. Чунки агар у таматтуъ ҳажини қилган одам жонлиқ топа олмагани учун бажариши керак бўлган ишларга қайтадиган бўлса, унга (ـ) ҳарфи эмас, (علی) ҳарфи кириши керак бўларди. Яъни, оиласи Масжидул Ҳаромда бўлмаган кишининг гарданига вожибdir, деган маъно келиб чиқарди. Улар учун, дейиш билан уларнинг гарданига, дейишнинг фарқи бор. Улар учун, дейилганда уларнинг ҳақи бор, уларга мумкин каби маънолар тушунилади. Уларнинг гарданига, дейилганда эса уларнинг устига қандайдир вазифа юклатилаётган бўлади.

Шунга биноан айтамизки, мавсул (ذلک)га (ـ) ҳарфининг кириши, унинг

﴿فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجَّ﴾

га қайтишини кучлироқ қилиб қўяди.

Маъно қуидагича бўлади: Оиласи Масжидул Ҳаромда бўлган кишига ҳажга қўшиб умра қилиши – таматтуъ ҳажини қилиши яъни, ҳаж ойларида олдин умрага эхром боғлаб, уни охиригача бажариб бўлганидан кейин эхромдан чиқиб, кейин яна ҳаж учун эхром боғлаши дуруст эмас. Оиласи Масжидул Ҳаромда бўлган кишилар ё битта эхром билан ҳам ҳажни, ҳам умрани қиласидилар яъни, корин бўладилар ёки фақат ҳажнинг ўзини тўла бажарадилар яъни, муфрид бўладилар. (Қорин битта эхром билан ҳам умра ва ҳам ҳажни қилган одамдир. Муфрид эса фақат ҳажнинг ўзини қилган кишидир). Агар умра қилмоқчи бўлсалар, ҳаж ойларидан бошқа пайтда истаганларича қилаверадилар.

6 – Хүш, оиласи Масжидул Ҳаромда бўлганларга кимлар киради? Масжидул Ҳаромда бўлиш ўша ерда яшашдир. Лекин Масжидул Ҳаром Ҳарам маъносида қўлланади. Масалан, Аллоҳ Таоло айтади:

﴿سُبْحَنَ اللَّهِي أَكْبَرَ إِلَيْهِ يَعْبُدُهُ لَيْلًا مِنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي
بَرَكَتْنَا حَوْلَهُ﴾

«(Аллоҳ) бир кеча, Ўз бандаси (Мұхаммад)ни (Маккадаги) Масжидул Ҳаромдан (Қуддусдаги) Биз атрофини баракотли қилиб қўйган Масжидул Ақсога сайр қилдирган (барча айбу нуқсондан) пок Зотдир» [Исрө 1]

Пайғамбар ﷺ масжиддан эмас, Ҳарамдан сайр қилдирилганлар. Ибн Аббос

﴿حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ﴾

(Масжидул Ҳаромда) оятини яъни, Ҳарам аҳли, деб тафсир қилган.

Оиласининг бўлиши эҳром боғлаган одамнинг ўзи бўлишидир. Чунки голибан эркак киши оиласи қаерда яшаса, ўзи ҳам ўша ерда яшайди.

Шу билан бу ердаги маъно мана бундай бўлади: Ҳарам аҳлидан бўлмаган кишилар ҳажга қўшиб умра ҳам қилмоқчи бўлсалар, бир жонлик сўядилар, агар жонлик топа олмасалар, ҳажда уч кун, уйларига қайтгандаридан кейин эса яна етти кун, ҳаммаси бўлиб ўн кун рўза тутадилар.

Аллоҳ Таоло бу оятни тақво қилишга яъни, ҳар бир ишни буюрилгандек бажаришга, ҳар бир тақиқдан буюрилгандек тийилишга буюриш билан якунлаяпти. Зоро, шундай килинсанына Аллоҳнинг ризосига эришилиб, У Зотнинг азобидан нажот топилади. Акс ҳолда, Аллоҳ Таоло азоби қаттиқ Зотдир.

﴿وَأَتَقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾

(Аллоҳдан қўрқингиз! Ва билингки, Аллоҳ — азоби қаттиқ, Зотдир). □

РИЗҚ АЛЛОХДАН

– Ибн Масъуд ривоят қылған ҳадисда Росууллох айтади:

«إِيَّاهَا النَّاسُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ شَيْءٍ يُقْرَبُكُمْ فِي الْجَنَّةِ، وَيُبَاعِدُكُمْ مِنَ النَّارِ إِلَّا وَقَدْ أَمْرَتُكُمْ بِهِ، وَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ شَيْءٍ يُقْرَبُكُمْ مِنَ النَّارِ، وَيُبَاعِدُكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ، إِلَّا وَقَدْ نَهِيَتُكُمْ عَنْهُ، وَإِنَّ الرُّوحَ الْأَمِينَ نَفَثَ فِي رُوْعِيَّةِ اللَّهِ لَيْسَ مِنْ نَفْسٍ تَمُوتُ حَتَّى تُسْتُوْفَى رِزْقَهَا، فَأَنْتُقُوا اللَّهُ وَأَجْمِلُوا فِي الْطَّلْبِ وَلَا يَحْمِلُكُمْ اسْتِطَاعَةُ الرِّزْقِ أَنْ تَطْلُبُوهُ بِمَعَاصِي اللَّهِ، فَإِنَّهُ لَا يُدْرِكُ مَا عِنْدَ اللَّهِ إِلَّا بِطَاعَتِهِ»

«Эй инсонлар Мен сизга буюрган нарсани қылсангиз жаннатга кирасиз ва дўзахдан узоқ бўласиз. Агар Мен қайтарган нарсани қылсангиз жаннатдан узоқлашасиз ва дўзахга кирасиз. Руҳул Амин қалбимга жо бажо қилдики, ҳар бир нафс ўз ризқини тўла олмай туриб ўлмайди. Шундай экан, Аллоҳдан қўрқинг, ризқни чиройли (ҳалол) йўллар билан изланг. Агар ризқингиз кечикса уни гуноҳ йўллар билан изламанг. Чунки Аллоҳ ҳузуридаги нарсага фақат итоат билан етилади».

– Абу Саиддан қилинган ривоятда Росууллох айтади:

«لُوْ فَرَّأَ حَدُّكُمْ مِنْ رِزْقِهِ لَأَدْرَكَهُ كَمَا يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ»

«Агар бирортангиз ўз ризқидан қочса ҳам ризқи – унга ўлим етиб олганидек – етиб олади».

– Абу Хурайрадан ривоят қилинган ҳадисда Росууллох айтади:

«مَا خَلَقَ اللَّهُ فَلَقَ صَبَاحٍ بِعِلْمٍ مَلِكٍ مُقْرَبٍ، وَلَا نَبِيًّا مُرْسَلًا مَا يَكُونُ فِي آخِرِ ذَلِكَ الْيَوْمِ، فَيَقْسِمُ اللَّهُ فِيهِ قُوتَ كُلَّ دَائِبٍ، حَتَّى إِنَّ الرَّجُلَ لَيَجِيءُ مِنْ أَفْصَى الْأَرْضِ، وَقَدْ حَمَلَ قُوَّتَهُ عَلَى عَاتِقَهِ، وَإِنَّ الشَّيْطَانَ بَيْنَ عَاتِقَيْهِ يَقُولُ لَهُ: اكْذِبْ أَفْجُرْ، فَمَنْهُمْ مَنْ

يَأْخُذُ رِزْقَهُ ذَلِكَ بِكَذِبٍ وَفُجُورٍ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَأْخُذُهُ بِرٍّ وَتَقْوَى، فَذَلِكَ الَّذِي عَزَّمَ اللَّهُ عَلَى رُشْدِهِ

«Аллоҳ Таоло бир куннинг бошидан охиригача бўладиган нарсаларни яратар экан, уларни на фаришта ва на пайғамбар билади. Аллоҳ шу кунда ҳар бир тирик маҳлуки учун озуқасини тақсимлади. Унда бир киши ернинг энг чекка жойидан келади, Аллоҳ унинг елкасига озуқасини юклайди. Шунда унинг икки елкаси ўртасидаги шайтон унга ёлғон сўзла ва фисқу фужурга юрдеди. Шунда айрим кимсалар ўз ризқини ёлғон ва фисқу фужур билан олади, айримлари эса яхшилик ва тақво билан олади. Ана ўша кейингиси Аллоҳ рушду хидоятга етаклаган кимсадир».

— Жобир ва Абу Саидлар ривоят қилган ҳадисда Росулуллоҳ айтади:

«إِنَّ اللَّهَ لِيَسْجُرُ لِعَبْدِهِ مِنْ وَرَاءِ كُلِّ تِجَارَةٍ حَتَّىٰ يَأْتِيهِ بِرِزْقُهُ أَتَىٰ يَكُونُ فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَإِنْ كَانَ مِنَ الْأَسْنَابِ؟ قَالَ: وَإِنْ كَانَ مِنَ الْأَسْنَابِ

«Албатта Аллоҳ Таоло ҳар бир тижорат ортидан бандаси билан тижорат қиласи, ҳатто унинг ризқини қаердан бўлса ҳам келтиради. Шунда бир киши: Аснабдан бўлса ҳам келтирадими? деб сўраган эди, Аснабдан бўлса ҳам деб жавоб бердилар».

— Ибн Масъуд ривоят қилган ҳадисда Розулуллоҳ айтади:

«مَنْ نَرَكَتْ بِهِ حَاجَةً فَأَنْزَلَهَا بِاللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَوْ شَكَ أَنْ يُؤْتِيهِ اللَّهُ الْغَنِيَّ إِمَّا عَاجِلًا أَوْ آجَلًا»

«Кимки бир нарсага эҳтиёжи тушса, сўнг уни Аллоҳдан сўраса, Аллоҳ унга бойликни тезда ёки келажакда беради».

— Имрон ибн Ҳусайн ривоят қилган ҳадисда Розулуллоҳ айтади:

«مَنْ اقْطَعَ إِلَى اللَّهِ كَفَاهُ اللَّهُ كُلُّ مُؤْتَهُ، وَرَزْقُهُ مِنْ حِيثُ لَا يَحْتَسِبُ، وَمَنْ اقْطَعَ إِلَى الدُّنْيَا وَكَلَهُ اللَّهُ إِلَيْهَا»

«Ким ўзини Аллоҳга топширса, Аллоҳ уни барча нарса билан таъминлаб қўяди ва кутмаган тарафидан ризқ беради. Кимки фақат дунё билан машғул бўлса, Аллоҳ уни ўша дунёга топшириб қўяди».

– Ражоъ ибн Ҳайва айтади: Бир киши Росууллоҳга менга йўл кўрсатинг деган эди, Пайғамбар ﷺ

«اسْتَعْنُ بِعَنْيِ اللَّهِ»

«Кунингни Аллоҳ берадиган бойлик билан ўтказавер» деди. Шунда у Аллоҳнинг бойлиги нима? деб сўраган эди, Росууллоҳ ﷺ:

«غَدَاءُ يَوْمٍ، أَوْ عَشَاءُ لَيْلَةٍ»

«Кундузги ва кечки озуқанг» дедилар.

– Росууллоҳ ﷺ айтади:

«لَوْ تَوَكَّلْتُمْ عَلَى اللَّهِ حَقًّا تَوَكِّلْهُ، لَرَزَقْتُمْ كَمَا يَرْزُقُ الطَّيْرُ، تَعْدُو خِمَاصًا وَتَرُوْحُ

بَطَانًا»

«Агар Аллоҳга ҳақиқий таваккул қиласангизлар, Аллоҳ сизларни қушни ризқлантирганидек ризқлантиради. Чунки қушлар оч ҳолда учиб кетиб, тўқ ҳолда қайтади». □

ОДАМЛАРДАН СЎРАШ КИШИННИНГ ОХИРГИ КАСБИДИР

– Нофеъ айтади: Мухтор ибн Абу Убайд Абдуллоҳ ибн Умарга бир нарса юборса, уни қабул қилиб, айтар эдики: Ҳеч кимдан бирор нарса сўрамайман ва Аллоҳ ризқ қилиб берган нарсани қайтармайман.

– Абу Уяйнанинг мавлоси бўлмиш Восил айтади: Абу Дардо шундай деган эди: Сенга ўзинг сўрамаган ҳолда ва исрофга йўл қўйилмай мол давлат келса, уни олиб, еявер.

– Ҳаким ибн Қайс ибн Осимдан ривоят қилинишича, унинг отаси болаларига шундай васият қилган экан: Болаларим сизлар мол давлат топинг ва уни устида ишланг. Чунки у саҳийликка ундаиди ва у туфайли маломатчидан тинч бўласиз. Аммо одамлардан сўрашдан сақланинг, чунки у кишининг охирги касбидир.

– Ибн Аббос айтади: Агар киши одамлардан сўраш эшигини очса, Аллоҳ унга қашшоқлик эшигини очиб қўяди, шунинг учун сўрашдан узоқ бўлинг.

– Мужоҳид айтади: Бир киши Ҳасан ва Ҳусайн ларнинг олдига келиб, улардан тиланчилик қилди. Шунда икковлари унга айтишдики: «Уч ҳолатда сўраш дуруст бўлади: қаттиқ эҳтиёж туғилганда, тўлов тўлаш керак бўлганда ва катта қарзни узиш учун» деб унга сўраганини беришди. Сўнг ибн Умарнинг олдига бориб ундан ҳам сўради, ибн Умар эса ҳеч нарса суриштирмай унга сўраганини берди. Шунда ҳалиги одам мен Алининг икки ўғли олдига борган эдим улар сендан ёшлари кичик бўлсада суриштириб кейин сўраганимни беришди. Сен эса ҳеч нарса суриштирмадинг деди. Шунда ибн Умар унга: уларнинг бобоси Росууллоҳ бўлган, шунинг учун илмда тажрибаси кучли деб жавоб берди.

Бир киши шундай байт ўқиган эди: Мусибат келтирадиган (ажал етган) ўлимни ўлим ҳисоблама, ўлим кишининг тиланчилик килишидир. Иккиси ҳам ўлим бўлсада, лекин тиланчилик қилиш қаттиқроғидир.

– Салам ибн Қонеъ дуо қиласи айтади: «Аллоҳим оғир меҳнатни талаб қилмайдиган, кибрга олиб бормайдиган, миннати бўлмаган, дунёда ор, охиратда айб ҳисобланмайдиган ҳалол ризқ бергин».

Бир киши шундай байтларни айтган эди:

Эски кийимда куну-тун оч юриш одамларнинг миннатидан яхшироқдур. Чунки миннат мени пастга қаратур. Мен камбағал, қарздор ва оилали бўлсамда, Роббим берган ризқ билан кифояланурман ва ҳожатимни фақат ўша Зотдан сўрарман. Мен учун тоғдан тош кесиш тиланчилик қилишдан енгилдур.

Яна бир байтда шундай келади:

Одамлар қайси касб айб саналади деб сўрашади, мен тиланчиликдан бошқа айбли иш йўқ дедим.

– Абу Жалд айтади: Бизнинг бир қўшнимиз бўлиб, унда қашшоқлик ва бечоралик асари бор эди. Мен унга: бирор иш билан машғул бўлиб, ризқ изласангиз яхшимасми? - деган эдим, у киши: Эй Абу Жалд бу сўзни сиз айтяпсизми? Ким Роббисини таниб, ўзи беҳожат бўлмаса, Аллоҳ уни бойитмайди.

Яна бир байтда шундай дейилади: Бир нарсани тама қилиб маҳлукка бўйин эгманг. Чунки бу динингизга путур етказади. Сиз ризқни Аллоҳдан сўранг, У зот сизга ўз хазинасидан беради. Чунки У зот нимани бўл деса албатта бўлади.

– Умавий халифалардан бири Абу Ҳозимга мактуб ёзиб, эҳтиёжларингиз бўлса сўранг дебди. Абу Ҳозим эса унга: Эҳтиёжларингиз бўлса сўранг деб хат ёзибсиз, Аллоҳ сақласин, мен шундай зотга эҳтиёжларимни айтганманки уларни ўша зотдан бошқаси қондира олмайди. Ўша зот нимани берса олдим, бермаганига рози бўлдим.

– Ибн Симок айтади: Менга акам шундай мактуб йўллабди: Агар қуллик қилишни истасанг Аллоҳдан бошқасига қуллик қилма.

– Абдуллоҳ ибн Убайд ибн Умайр айтади: Тақвони ушлаган ва вараъдан насибаси бўлган киши дунёга берилган киши олдида хўрланмаслиги керак.

– Абу Имрон Жавний айтади: Мен бир гурух кишиларни шундай деб айтаётганини эшитганман: Мўминнинг зийнати сукут сақлашида, азизлиги эса одамлардан сўрамаслигида.

– Абу Ҳозим айтади: Мен нима учун қашшоқ бўлиб қолишдан кўркишим керак. Ваҳоланки менинг ҳожам еру осмон ва уларда бўлган бойликларнинг эгаси бўлса.

– Айримлар айтганки: Мен бир марта тойилиб, харажатим кўпайиб кетди ва қаттиқ эҳтиёжга дуч келдим. Бир куни бошимга тушган машаққат ҳақида ўйлаб турсам, гўзал юзли бир художўй киши учраб шундай деди:

Кимки мана шу факирдек Аллоҳни танимаса, Аллоҳ улардан пок ва буюқдир. Кимки қашшоқ бўлиб қолса, Улуг ва Буюк Аллоҳ уни бой қилувчидир.

Шунда мен гўё бойигандек бўлиб қолдим ва бошимга тушган машаққат йўқолиб кетди.

– Ҳасан айтади: Эй одам боласи сен Аллоҳ қўрқитган нарсадан кўрк, шунда сен одамлар қўрқитаётган нарсадан тинч бўласан. Агар сен Аллоҳнинг қўлида бўлган нарсадан кўра ўз қўлингда бўлган нарсага кўпроқ ишонсанг бу имоннинг заифлигидандир. □

ЙИРИК ИҚТISODИЙ КУЧЛАР БИRLAШИБ ТРАМПНИ ИZОЛЯЦИЯ ҚИЛИШ (ЯККАЛАБ ҚҮЙИШ) БИЛАН ТАХДИД ҚИЛМОҚДА

Испаниянинг «EL PAIS» газетаси, йирик ва ривожланган давлатлар Американинг сайланган президенти Доналд Трамп президентлиги даврига иқтисодий жихатдан тайёрлиги, ҳақида гапирилган ҳисоботни нашр қилди. Ҳисоботда айтилишича, Құшма Штатларнинг янги раҳбарияти халқаро шартномаларни, аниқроғи иқтисодий соҳадаги шартномаларни ҳурмат қилмаслик түғрисида бош қотирған тақдирда бу давлатлар БМТга очик мурожаат қилиш билан таҳдид қилишган. Шунингдек, ҳисоботда келишича, дунёдаги йирик давлатлар Трамп эълон қиласидан иқтисодий қарорларни ташвиш билан күтишмоқда. Яқинда Перу республикаси пойтахти Лима шаҳрида ўтказилган «Осиё ва Тинч океани саммити» асносида уларнинг ташвишланыётгани очик күриниб қолди. Шунингдек, агар янги президент иқтисодий ўйин қоидаларига риоя қилмаса бу давлатлар Құшма Штатлар истисно қилинган янги шартномаларни тузиш имкониятларини күриб чикадиган бўлишиди.

Газетада айтилишича, бу саммит Хитой, Құшма Штатлар, Япония, Россия каби улкан иқтисодларга эга бўлган давлатларни ҳамда булардан бошқа иқтисоди тез ривожланиб бораётган Австралия, Мексика ва Колумбия каби давлатларни бирлаштиради. Шунга мувоғик, дунё иқтисодий томондан Осиё юрглари, Құшма Штатлар ва Лотин Америкаси тамсил этган турли ўйналишларга дуч келиши аниқ. Бу давлатлар бир неча йиллардан бўён дунёда тижоратнинг янада либераллашишига ва фойдалар энг афзal йўл билан кайта тақсимланишига ишониб келадилар.

Газета Трампнинг ғалабаси ҳамда келгуси иқтисодий режаларни қабул қилиши бутун жаҳон иқтисодий шартномалар ва эркин савдо қоидалари табиатига доир шубҳаларни қўзғай бошлаганига ишора қиласи. Айниқса, Трампнинг саммитда иштирок этмаслиги шундай шубҳаларни қўзғади. Бу ҳолат, Трампга қарши иттифок тузила бошланганини ва усиз йўлни давом эттириш ҳакида бош қотирилаётганини кўрсатади. Бу эркин савдо шартномаларни кенгайтириш қўзланган хос учрашувлар чоғида янада аниқроқ кўриниб қолди. Чунки, «Осиё гигант» дея танилган Хитой халқаро даражадада алтернатив савдо келишувини тузишга чакириди. У бундай иқтисодий лойиҳаларда каттароқ майдонни эгаллаш учун Осиё давлатларига нисбатан кўпроқ меҳнат сарфлади.

Газетада баён қилинишича, ўсиш, ривожланиш ва глобаллаштириш борасида ўзаро ҳамкорлик қилиш учун Хитой ширкатлари билан хорижий ширкатлар олдида қулай имкониятлар яратилиди. Айни шу мазмунда Хитой президенти Си Цзиньпин «Келинг, торти каттайтириб уни энг яхши йўл билан улашамиз» деди.

Газетанинг хабар қилишича, саммитда катнашган раҳбарлар (Мексика президентидан ташқари) Трампга «Агар у савдо шартномаларини ҳурмат қилмаса ёки шартномаларни ривожлантиришга харакат қилмаса бу шартномалардан четлатилади» деган мазмундаги номани йўллашди. Газета Обама амалга оширган яширин учрашувлар ҳакида айтиб ўтди. У, Құшма Штатларнинг протекционизм (мамлакат саноатига кўп фойда келтириш максадида четдан келтириладиган молларга кўп бож солиши сиёсати) сари йўналиши эҳтимоли борлиги учун бошқа раҳбарларнинг ишни мураккаблаштирувчи мулоҳазаларидан ёки уларнинг қаршилигидан ўзини олиб қочиш максадида яширин учрашувларни амалга оширган.

Ал-Ваъй: Трампнинг Америка президентлигига келиши ҳамда унинг миллий хитобга ва протекционизм иқтисодига таяниши амалда йирик иқтисодий кучларга, хусусан Хитой ва Европага юзма-юз келиш демакдир. Бу шуни ҳам англатадики, бутун дунёда кучсизлар бойликларини монополия қилиш учун сиёсий кураш кучаяди. Мусулмонлар буни англаб етиб ўзларини гавдалантиридиган, шариатни татбиқ қилиб уларни химоя қиласидан ҳамда йирик кучлар уни бўлишиб ёйиш учун бир-бири билан курашадиган тортиларни бир бўлаги бўлиб қолишлиларига тўсик кўядиган кучли давлатни тиклаш учун қўзғаладиларми?! □

ТРАМПНИНГ МИЛЛИЙ ХАВФСИЗЛИК МАСАЛАСИ БҮЙИЧА МАСЛАХАТЧИСИ: ИСЛОМ САРАТОНДИР, МЕН У БИЛАН УРУШ ХОЛАТИДАМАН

Күшма Штатларнинг сайланган президенти Доналд Трамп истеъфодаги генерал Майкл Флиннга миллий хавфсизлик маслахатчиси мансабини таклиф килди. Майкл Флинн Исломни «саратон» дега сифатлаб «Мен у билан уруш холатидаман» деб айтган. Дарҳакиат у, Обама президентлиги даврида мудофаа разведкаси агентлиги директори мансабида ишлаган. Бироқ, Обаманинг «экстремистик ислом» терминини ишлатишни рад этиши натижасида уларнинг ўртасида катта келишмовчилик юз берган. StepFeed сайтида айтилишича, бу келишмовчилик унинг четлатилишига сабаб бўлган. Обама «Бу барча мусулмонларни ва уларнинг идеологиясини террорчиликка боғлаб кўяди» деб баҳона килиб бундай терминни ишлатишдан бош тортди. Бироқ, Флинн буни маъқул кўрмади ва бу терминни кенгайтириш вазифасини ўз зиммасига олди. У Хиллари Клинтонни ҳам сайлов кампаниясида Обаманинг айни шу услубини қўллагани учун кескин танқид қилди. StepFeed сайти Флиннинг бир қатор позицияларини келтиради. Унинг бу позициялари у қиласётган ишлар ўткинчи хато юзасидан эмас, балки унинг зеҳнида мустаҳкам ўрнашган тасаввурдан келиб чиқиб қилинаётганини кўрсатади. Қўйида биз, Флиннинг Исломни ёмон кўришини ифодалаган баъзи позицияларини кўриб чиқамиз.

1 – Исломни «Саратон» дега аташи: У ўтган август ойида Техас штатида ACT! for America гурӯҳи билан учрашган чоғида «Ислом дин ортига яширинган сиёсий идеология» деб бир неча бор тақрорлади.

2 – Мусулмонлардан кўркини «оқилона иш» дега ҳисоблаши: У ўтган феврал ойида «Мен бу сўзни барчага йўллашни хоҳлайман, чунки бу ҳеч шубҳасиз даҳшатли ҳақиқатдир» дега интернет саҳифасида твит колдириди. Шунингдек у юзисизларча YouTube саҳифасига Ислом бузиб кўрсатилган видеолавҳани жойлади.

3 – У, мусулмонларнинг раҳбарлари исломий идеология дармонсиз (зайф) идеология, деб эълон қилишлари лозим деди. Интернет саҳифасида у, мен келгуси 24 соат ичида араб ва форс дунёси раҳбарларини журъатли бўлишга, исломий идеология дармонсиз ва уни ўзгартириш лозим деб эълон қилишга чакираман, деб твит колдириди.

4 – Флинн бир мақола нашр қилиб, мақолада Давлат ташкилоти билан Исломни тенглаштириди. У қатъий қилиб «Ҳақиқат шуки, Давлат ташкилоти исломийдир, у аниқ исломийдир» деди. Шунингдек у ўз мақоласида «Баъзи мўътадиллар даъво килганидек Давлат ташкилоти Исломдан четга чиқкан эмас, балки унинг идеологияси Исломнинг айнан ўзидан хулоса қилинган тафсирлардан мадад олади» деб таъкидлади.

5 – У январ ойида «Ал-Жазира» каналига берган интервюсида, ўн йилдан бўён Ислом билан уруш холатида эканини таъкидлади. Флинн «Ўтган ўн йил давомида ислом билан ёки ислом элементлари билан уруш холатида бўлдим» деб айтди.

Ал-Ваъй: Трампнинг миллий хавфсизлик масаласи бўйича маслахатчиси айтган нарсалар АҚШ сиёсатидаги тасодифий холат эмас. Балки, бу асл холат бўлиб бу холатни иккинчи жаҳон урушидан бошлаб ҳозирги лаҳзаларгача Вашингтон олиб борган сиёсатларда осонликча кузатиш мумкин. Вашингтоннинг бундай сиёсатлари (Истроилни қўр-қўронга қўллаб-куvvatлашдан бошланиб мазлум мусулмон халқларга қарши бузгунчи мустабид режимларни ўз бағрига олишгача етиб келди. Флинн айтган нарсалардаги янги нарса шуки, у буни ошкора турда очиқ айтди. Шояд бу мусулмонларни, нишонга олинган нарса факат у ер ва бу ердаги алоҳида гуруҳлар эмас, балки уларни Исломи, яъни уларнинг дини эканлигини тушуниб етишга ундаса. □